
EMİNE ÜLKER TARHAN
BENİ SUSTURABİLECEK TEK ŞEY...
ka kitap

ka kitap

Beni Susturabilecek Tek Şey...
Emine Ülker Tarhan

ka söyleşi - 2
ISBN: 978-605-64602-4-8
Sertifika No: 28891

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Akkurt
Yayına Hazırlayan: Kıvılcım Gizem Akkurt
Kapak Tasarım: Nafiz Oksar / FDA Tasarım
www.fdatasarimofisi.com
Birinci Basım, Ka Kitap, Mart 2014

Bu kitabın yayın hakları Ka Kitap'a aittir. Her hakkı saklıdır. Tanıtım amaçlı yapılacak alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Baskı: Tarcan Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mah., Samyeli Sokak, No: 15, İskitler, Ankara
Tel: (312) 384 3435

© Ka Kitap
Mimar Sinan Mah., Ulubatlı Hasan Cad., Gazioğlu İş Merkezi,
No:123/10, Çekmeköy, İstanbul
Tel / Fax: (216) 304 6922
www.kakitap.com ka@kakitap.com

ka söyleşi

ÖNSÖZ

Bir önsöz niye yazılır, hiç düşündünüz mü?

Neden, mesleği ne olursa olsun, kitap yazan biri için bir önsöze gerek vardır?

Başka türlü sorayım: Kendisine yöneltilen kelimeleri birer lego olarak kullanıp, yaşantısının kutsalları üzerine oyuncak ev inşa etmeyi kim ister? Soru henüz bitmedi: Sonra da bunu okuruyla buluşturup, kollarını kavuşturarak kendisi için dünyanın en güzel nesnesi olan bu evi ilk kimin tekmeleyeceğini veya kimin üzerine birkaç lego parçası daha ekleyeceğini bilmek istemez?

Bu sorunun cevabı (+) sonsuzdur.

Bir esere yazılan önsöz aslında, eczaneden ilaç alan meraklı bir hastanın, doktorun güvenle önermesine rağmen ilk önce kutuyu açıp ilacın prospektüsünü okumasıdır. Anlamadığı bir çok şeyle de karşılaşsa, anlayacağı bir şeyler mutlaka bulacaktır. Etkileri, yan etkileri, neyle birlikte kullanıp kullanmayacağı vb...

Elinde tuttuğu renkli hapın bir süre sonra kendisinde nasıl bir etki bırakacağını önceden bilme isteğidir bu.

Kitapta bu iş biraz daha karmaşıktır. Yaygın kanının aksine kitapta önsöz; neden yazıldığı, kime yazıldığı, nasıl yazıldığı, ne için yazıldığı vb. hakkında bilgi vermez. Vermemelidir zaten. Kitap, yazarla okur arasında kutsal bir anlaşmadır. Bu anlaşmayı açıklamak üzere kim yola çıkarsa çıksın, kutsallığı bozan ilk kişi olacaktır.

Eleştirmenler ve/veya önsöz yazarları, çoğu kez hadlerini aşarak, "elinizde tuttuğunuz bu kitap," türü cümlelerle başlayarak, okudukları kitabı anladıklarını okura açıklamaya çalışmaktadırlar. Onların asıl hedefi, kitabın kendilerinde bıraktığı izlenimi dışa vurmaktan çok, sizin kitaptan ne anlamanız gerektiğini söylemektir. Böylelikle kendilerini kitaptan, yazardan ve okuyucudan soyutlayıp, bir üst kata, Tanrı katına koyarlar.

Oysa yazar zaten bütün bir kitap boyunca, kelimeleri birer lego olarak kullanıp size sevimli bir ev yapmıştır. Okur, panjurların rengini beğenmeyebilir, çatının düz olması onu rahatsız eder, bacası hafif yamuktur, hiç bahçesi yoktur... Kasvetli bir günün ardından evine giderken resim sergisine uğrayan bir kişinin yeniden sokağa çıktığındaki hisleri duymalıdır okur. Hüzün veya coşku yer değiştirmiş olsa da olmasa da farklı şiddette devam ediyordur. Sokak, sergiye girmeden önceki sokak değilse, sergi görevini yerine getirmiş demektir. Sergi ressamı eleştirmek için gezilmez, anlamak için de gezilmez; içselleştirmek, hayata o anki bakışı değiştirmek için gezilir. Olur ya da olmaz. Kitap da böyledir. Son yaprak çevrilir ve sizde kalan tortulardır yaşayan ve gidip beyninizin kuytularında bir yere yerleşen.

Kim size Mona Lisa'yı, eline bir öğretmen değneği alıp göstere göstere anlatmaya kalkabilir ki? Neden hiçbir sanat tarihçisi çözememiştir Mona Lisa'nın gülümsemesindeki gizemi? Onu bir tek resmi yapan, kitabı yazan, kamera arkasındaki yönetmen bilir.

O halde size ne sayın önsöz yazarları, eleştirmenler? Eğer yazar kitabını her okuru ile ayrı ayrı paylaşmak üzere yazmış bir antlaşma olarak görüyorsa, neden bir aracıya gerek duysun ki?

Eğer okur, önsözdeki birkaç satırla koca bir kitabı kısa yoldan değerlendirecek, bunu yaparken de kitapta nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenecekse, Cyrano de Bergerac'ın dediği gibi: "İstemem, eksik olsun!"

Bazen önsöz kitabın içeriğiyle öylesine çelişir ki, kitabın yazarı onu okuduğunda haklı olarak şöyle düşünür: "Galiba tam olarak anlatamadım..."

Oysa bu temelden yanlıştır. Çünkü yazar birine değil birilerine bir şeyler anlatmak üzere masasının başına oturmuştur. Bir bakıma yazar ile önsözü yazan arasında Mephisto ile Faust arasındakine benzer bir sözleşme vardır. Tek fark, burada kimin Mephisto kimin Faust olduğuna okurun karar vereceğidir, hepsi bu.

Bu nedenle önsöz yazmak zordur, sıkıntılıdır. Yazarı kırmamak için güzel şeyler yazmak yükümlülüğü ağır basar, çünkü yazarın kitabı "iyi şeyler yazılması temennisiyle" getirdiğine ilişkin peşin hüküm söz konusudur.

Tahmin edebileceğiniz gibi bu önsöz öyle olmadı, olmayacak. "Bir solukta okuyacağınız, bitmesin diye yudumlayacağınız bir kitap" türünden cümleleri çok satan kitapların arka kapaklarında ya da önsözlerinde bolca bulursunuz. Ucuz ve niteliksiz abartmalardır bunlar ve genellikle de doğru çıkmaz.

Bu kitaba önsöz yazmayı ben istedim.

Kitapla aranıza girmek gibi bir niyetim asla yok. Neden yazmak istediğimi söyleyebilirim birkaç cümle ile...

Cumhuriyetin yetiştirdiği bir kültür insanını, bir yargıcı, bir anneyi, bir eşi, bir milletvekilini belki, belki de sıradan çırpı bacaklı bir çocuğu, öfkelenince değil ama övülünce kızaran birini, hayatındaki her konuyu Themis gibi terazisinde tartan bir hukukçuyu...

Hangisini seveceğinize, hangisini içselleştireceğinize, hangisine mesafeli duracağınıza, hangisini daha çok tanımak isteyeceğinize, küseceğinize karışmak?..

Benden size zırnık yok.

Dedim ya, bu kitaba önsöz yazmayı en çok ben istedim.

Umarım Emine Ülker Tarhan bu kadarcığını kitabına bir övgü olarak kabul eder.

A.Mümtaz İdil

28 Şubat 2014, Ankara

1

Tarsus'a hiç kar yağmaz, Torosların tepesinde görürsünüz ama yağdığını hiç görmemiştim. İlk kez kar yağışını görmek çok heyecan vericiydi. Çocukluk işte...

Ben, bazen ruh dünyamın olağanüstü bir nostalji ikliminde olduğunu fark ediyorum. Geçmişte herşey daha iyiymiş gibi. Zamanın seyrinin iyiye gitmediğine dair bir kanaat hasıl oluyor zihnimde. Ruhuma sirayet eden bir takıntı gibi adeta. Bin sene evvel yazılmış Kutadgu Bilig'de de "eski zamanlarda herşey daha güzeldi, devir değişti, artık herşey bozuldu" mealinde bir beyit var. Yani, sözünü ettiğim yeni bir hastalık olmasa gerek. Sizin duygu dünyanız nasıl, özlüyor musunuz geçmişi?

Yaşayan her faninin başına gelen sizin de başınıza gelmiş kısacası. Şaşırılacak birşey yok bunda. İnsanlığın kadim bir derdi bu. Ama ben kendimi o konuda çok saplantılı bulmuyorum. Daha çok önüme bakarım, gelecekle daha çok ilgiliyim diyebilirim. Ama geçmişte kalan ve özlediğim bir çok şey var tabii. Çocuklarımın bebekliklerini özlüyorum mesela, nemli taş avlularda oynadığım çocuk oyunlarını, arkadaşlarımla kuş dili konuşmalarımızı, babamla gittiğim yazlık sinemaları, annemin saçlarımı örmesini, yasemin kokulu okul yolunu, takımla gittiğim şampiyonaları, rüyalarıma

girer bazen antrenman anları. Kısacası çocukluğumu özlüyorum, çocukluğu insanın anayurduymuş derler ya, ona sığındığınız oluyor bazen.

Çocukluğunuz nerede geçti? Çocukluk döneminden, ailenize, arkadaşlarınıza dair belleğinizde yer eden hatıralardan biraz bahseder misiniz?

Ali Usta'nın kızıyım ben. Ayakkabı zanaatını Ermeni bir ustadan öğrenmişler ve babam da böyle büyütmüş çocuklarını. Biz 4 kardeşiz, babam hep çalışırdı, sabah 5'te kalkar gece gelirdi eve. Kocaman elleri vardı ve parmakları çivi yaraları ve zamktan bazen delik deşik olurdu. Onun ellerini ılık suda bekletir, sonra yumuşaması için vazelin sürerdim. Girit kökenlidir babam, oralardan ve oralılardan bahseden *Dedemin İnsanları* filmini seyretmeye gitmiş emektar bisikletine atlayıp, ama öyle etkilenmiş ki, çıkışta kalp krizi geçirmiş. Öyle de duyarlıdır. Hep onu güzel bir tatile götürmek istedim, koşuşturmadan bir türlü olmadı. Biz tatile gitmezdik, belki de gidemezdik. Bazen yaylaya çıkılırdı, Namrun'dur adı, fakat babam Tarsus'ta kalır, hep çalışırdı, çok küçüktüm o zamanlar, sonraları yaylaya da çıkılmaz oldu. Ama o süreçte annem herşeyi öğretti bize. Annem kuş gibi yaptığı herşeyi bize tek tek anlatır, öğretinceye kadar bırakmazdı peşini. Yemek, dikiş, örgü, masallar, halk hikayeleri, tekerlemeler, şiirler, şarkılar öğretirdi. O günlerde öğrendiklerim, onlar, yeryüzünde tek başına da kalsanız hiç kimseye muhtaç olmayacak kadar güçlü kılıyor galiba insanı. Bir yığın şeyi bu dönemde öğrendim, çok kitap okudum. Bulduğumuz herşeyi okurduk... Çizgi romanlar, *Teksas*, *Tommiks*, *Zagor*, paramız yetmezse arkadaşlarla değiştirirdik. Bir de sözlük okumayı severdim.

Sözcüklere ve onlarla oynamaya bayılırım belki de bu yüzden. Kitapları koyacak yer kalmayınca kutulara koyardık, manidardır ayakkabı kutuları gibi kutular. Kutular dolusu kitap vardı evimizde. Babam 12 Eylül Darbesi sonrası bize bir zarar gelmesin diye o masum kitapları balkonda tek tek yaktı. Baba yüreği işte. Çünkü şimdi olduğu gibi o zamanlar da kitap okuyanları pek sevmezdi darbeciler.

Tarsus 8 bin yıllık bir yerleşim merkezi. Heryerden gelip yurt bellemişler, çok bereketli topraklar, her çeşit insan var, eğitim düzeyi yüksek... Çocukluğumun ilk 10-11 yıl sit alanı bir mahallede geçti. Sonra sefertası bir apartman dairesine geçince o mahallenin güzelliği daha da belirginleşti zihnimde. Çok güzeldi, film platosu gibiydi. Hıristiyanlığın önemli figürlerinden Saint Paul'un Romalılar'dan saklanıp sonra yok olduğu rivayet edilen kuyunun yakınındaydı evimiz. Ahşap, küçücük bir kira evi. Şimdi cafe olmuş. Yabancı turistler hac amacıyla gelirlerdi. Mahalle müze gibiydi, bir yanda şadırvanlı eski taş evler, kocaman yüksek duvarların ardında ıslak nemli bahçeler, konaklar, bir yanda derme çatma küçücük ama bahçelerinden asmalar, yaseminler, küpeli çiçekler taşan mütevazi evler... Tarsus'ta "altından geçme" denilen üstü yosun tutmuş kemerler... Kuyunun yakınında Papalığa ait bir kilise, çok eski, estetik ve güzel camiler... Komşularımız vardı. Babamın dükkan komşusu Artin Amca, Doktor Hüsnü Bey Amca, Terzi Hüseyin, Berber Mustafa... Bir de Mücevher Hanım vardı galiba, adı çok hoştu, unutulmazdı. Hepsi bir arastada emekçiler... Başka bir sokakta Kuaför Anjel Hanım... Bazen öğlenleri evden babama yemek götürürdüm. Sıcak Çukurova günleri, bunaltıcı yaz günleri, ama güvenli... Çok kozmopo-

lit bir yerdi Tarsus; Yahudiler, Rumlar, Ermeniler, Araplar, Giritliler, ovalılar, dağlılar... Herkes birbiri ile sorunsuzdu ya da bana öyle gelirdi. En azından bizimkiler hepsiyle çok yakındı. Paskalya çörekleri, aşureler, kandilde un helvaları, iftardan önce komşulara bizimle yemek gönderirdi annem, onlar da bize. Komşular birbiriyle uyumlu. Ama sonra gittiler. Dediler ki, barış harekatı onları buralardan kopartti. Büyük kısmı Hollanda'ya gitmiş. Arkadaşlarımın gitmesine nasıl üzüldüm, burada olsalardı eminim Türkiye böyle kurak kalmayacaktı.

Lise yıllarınız Türkiye'de siyasi gerginliklerin had safhada olduğu bir döneme, hatta son yılları darbe dönemine denk geliyor. Biraz o dönemi, yaşadıklarınızı anlatır mısınız?

Darbe öncesi iç savaş yaşanıyordu adeta. Tarsus'ta da çatışmaların olduğu yıllardı. Her yerde bombalar patlar, kahvehaneler taranır, evlerden genç cenazeleri kalkardı. Sağ-sol kavgası çok keskin yaşanıyordu. Okulun bahçesinde zincir sesleri duyardık. Bir yerde zincir sesleri varsa orada ya yaralanma ya da ölüm vardı. Lise 1'deydim, bahçedeydim. Koşarak gelen kalabalık bir grup benim yaşlarımda bir çocuğu zincirlerle, sopalarla döverek öldürdüler. O yaşta bir çocuk ne yapmış olabilir ki bunca nefrete uğrar, yerde öyle yatıyordu, polis bile korkudan yaklaşamıyordu. Günlerce konuşmak, yemek yemek istemedim. Öyle kötüydü ki, birden saldırıyor, dövüyor ve sonra kaçıyorlar. Yerde yatan kanlar içinde küçük bir beden... Öyle anlamsızdı ki... Ölen çocuk, öldürenler çocuk.

Sonra üniversitede okumak için Ankara'ya geleceksiniz. Başka bir şehirde okumak fikrini ailenize kabul ettirmekte güçlük çektiniz mi?

Hayır, babam çocukları okusun istiyordu. Biz de istekliydik. Abim daha yakın bir şehirde Tıp okuyordu, ben hukuk istiyordum. En yakın hukuk Ankara'daydı ve ben zaten hep orada, Mustafa Kemal'in hukuk mektebinde okumak istedim.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni kazandınız... Sonrasını ve ilk günleriniz biraz anlatır mısınız?

Dedim ya, zaten hep kafamda Ankara'da hukuk okumak vardı. 1981 senesiydi. Bir Ekim günüydü, kayıt için babamla Ankara'ya geldik. İlk gelişimdi Ankara'ya. Sanki sokaklar ve binalar birdenbire büyümüş gibi geldi bana. Üstelik hava çok soğuktu. Tarsus sıcaktı, bir tişörtle çıkmıştım, sabah indiğimizde çok üşüdüm. Otobüsle sabah erken saatte vardığımızdan, biraz da vakit geçirmek gerektiğinden eski terminalin olduğu yerden Cebeci'ye kadar yürüdük. Sonra bütün gün kayıt işlemleri için oraya buraya koşturduk. O zaman zordu kayıt işleri, şimdi de öyle olduğunu söylediler. Sonra yurt kaydı için epey uğraşmıştık, Dışkapı'da bir kız yurduna yerleştirdiler beni. 5 Kasım'da okul açılacaktı. Kayıt işleri bitince babamla geri döndük Tarsus'a. Sonrasında ben yalnız geldim Ankara'ya. Ankara daha önceki gelişimden de çok büyük ve kalabalık geldi bana. Gerçekten çok yalnız hissediyordum kendimi. Yürüyerek öğrendim diyebilirim Ankara'yı. Otobüslerin nereden kalktığını, hangi semte gittiğini öğrenmek bile bir meseleydi küçük bir yerden gelen için sanki. Yemek yemeye param yetmediğinde simit

yerdim genelde. Hayatım boyunca en çok kilo aldığım dönem de, o da topu topu birkaç kilo ki, o dönemdir. Ankara simiti sağolsun.

***

Ankara Hukuk Fakültesi'nin geleneksel açılış tarihi 5 Kasımdı. 5 Kasım gününden 1 hafta kadar önce Ankara'ya gelip yurda yerleşmiştim. Yurt çok büyüktü, çok soğuktu, çok kalabalıktı. Yatakhaneler ayrı bir bloktaydı, banyolar 2 blok ötedeydi ve Ankara'nın soğuğu... Tarsus'tan sonra benim için tahammül edilmesi güç bir iklimdi. Sık sık üşütüp hasta oluyor, ateşler içinde uyanıyordum. O günlerde özellikle annemi çok özlüyordum. Yurtta yattığımız yerler, koğuşlar tam olarak kaç kişilikti hatırlamıyorum ama çok kalabalıktı. Daha sonra dağıtımla daha küçük ve yakın bir kız yurduna yerleştim. Karanfil Sokağın sonunda. Olgunlar Sokak'tan biraz yukarı çıkın, Akay'a varmadan hemen soldadır. Şartları karşılaştırdığınızda daha iyiydi. 14-20 kişilik odalarda kalıyorduk, ranzalarda yatıyorduk. Burda bana ranzanın üst katı düşmüştü. Üstelik koruyucu bariyerleri de yok. Saçlarım çok uzun olduğu için Rapunzel derlerdi bana. Üstte yattığım zaman saçlarım aşağı doğru sarkardı. Altta yatan Hataylı bir arkadaşım vardı. Hiç unutmam, o kendine özgü, tatlı, çok hoş şivesiyle "Her sabah perdeyle uyanmak zorunda mıyız?" derdi, takılırdı bana.

Okula nasıl gidip geliyordunuz?

Yürüyerek. Her yere yürüyerek. Yönleri, yolları öğrenebilmek için, Dışkapı'dan, otobüs güzergahında, Ulus'a, Ulus'tan Kızılay'a, Kızılay'dan Kolej'e, oradan Cebeci'ye yürüdüm. Sabah 6'da yola çıkar, derse yetişmek için iki saate yakın yürürdüm. Ankara'yı böyle

öğrendim. Bence her yeri yürüyerek öğrenebilirsiniz.

Okulun ilk günlerini hatırlıyor musunuz?

Ankara Hukuk'un ana binasında sadece 1 tane küçük anfi vardır. Onun dışında hep büyüktür anfiler. Anfi 800 kişilik. Hele liseden sonra, küçük bir yerin lisesinden gitmişsiniz, koskocaman bir tiyatro salonu sanki, kocaman bir anfidesiniz düşünün ve yapayalnızsınız, yoksunuz aslında. Öyle bir duygu. Bir de Soysal Han'ın önünden Kolej'e doğru yürürken bir gün karla ilk tanıştığım günü hiç unutmam. Okulun ilk günleriydi, hava çok soğuktu, gökyüzünden uçuşan beyaz şeyler üstüme geliyordu, Tarsus'a hiç kar yağmaz, Torosların tepesinde görürsünüz ama yağdığını hiç görmemiştim. İlk kez kar yağışını görmek çok heyecan vericiydi. Çocukluk işte...

12 Eylül'ün ertesi yılı sözünü ettiğiniz dönem. Okuldaki iklime yansımaları nasıldı?

Hocalar, öğrenciler çok öfkeliydi bir kere. Öyle bir sorun vardı. Özellikle de yeni başlayanlar sanki apolitik, herşeyden habersiz, hatta herşeyin sorumlusuymuş gibi gelirdi hocalara, yani bize de öfkeliydiler sanki. Hocaların sürgünü, okuldan uzaklaştırılmaları ve istifalar başladı. Sonra mahkeme kararıyla dönenler oldu, tabii siz ne olup bittiğini bütün boyutlarıyla kavrayamıyorsunuz. Diğer taraftan, hukuk eğitimi çok ağır bir eğitim, onunla boğuşuyorsunuz. Hiç unutmuyorum, "hukuk başlangıcı" dersinde hukuk felsefesi görüyorsunuz, Kant görüyorsunuz, Kelsen görüyorsunuz. Bir sürü hukuk ve iktisat teorisiyle ilk defa tanışıyorsunuz ve ilk anda bu teorik, ağır ve karşılaştırmalı bilgiler size zor gelebiliyor. Üstelik lisede felsefe okumuş olma-

nıza rağmen. Bu arada dünyada bir sürü şey oluyor. Türkiye'de bir sürü şey oluyor. Bir sürü kötülük arka arkaya gözünüzün önünde cereyan ediyor. Bunları kavramaya çalışıyorsunuz. Ama hocaların gittiğini, sonra bazılarının geri geldiğini, fakat bu defa daha da öfkeli bir biçimde geldiklerini, zaman zaman o öfkelerini sizden çıkarttığını hissetmeye başlıyorsunuz. Çok öfkeli bir toplum haline gelmiştik. Çok acılar çekildi o dönem. Hocalar da çok acılar çekti. Öğrencilerden işkenceden geçip kantinde hikayelerini anlatanları dinlerdiniz. Çok basit, incir çekirdeğini doldurmayacak nedenlerle insanlar işlerinden oluyordu, onca birikimleri olan insanlar sokağa atılıyordu. Ardından YÖK geldi, ardından yeni yönetmelikler çıktı. Giderek öğrencinin üzerindeki o baskının arttığını hissediyordunuz zaten. Belki 12 Eylül öncesi gibi her yerde polis yoktu, bütün güzergahınız panzerlerle kaplı değildi, ama gerek de yoktu artık bunlara. Zaten ruhunuzda o hapishaneyi size inşa ediyorlardı, onu hissediyordunuz.

Konuşmalarımızdan birinde "ben aslında apolitik biriydim" gibi bir ifade kullanmıştınız. Yanlış mı hatırlıyorum?

Doğru hatırlıyorsunuz. Apolitik ifadesini aslında tırnak içinde kullanıyorum. Mevcut politik yapıların, siyasi oluşumların aktif olarak içinde değildim. Ama kendi dünyasında ülkesiyle ilgili bir yığın kaygısı, gelecek düşleri, kafasında çözüm önerileri olan birisiydim. Her zaman duyarlıydım olan bitene. Hiçbir şey bilmeden, okumadan konuşan, koca koca laflar edenleri biraz yadırgardım. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olan, pompalanmış bir özgüvenle hareket edenlere hep şaşırmışımdır. O kadar çoktular ki... Cehalet ne cesur

kılıyor insanı diye düşünmüşümdür. Bu ülke galiba bu tip insanlardan çekti ne çektiyse. Şimdi de çok böyle insan, özellikle de siyasette. Dışardan bir şey zannediliyor ama silkelediğinizde içinde hiç bilgi yok bazı insanların.

Çok okurdum. Kitaplar benim tutkum, ben bir kitap kurduyum. Çocuklarım da öyle oldu biliyor musunuz? Ve ben yazdığım tek kitabın ilk sayfasına Borges'in o güzel sözünü yazdım; "Cenneti bir kitaplık olarak düşleyen ben"

Evet gençliğimde, örgütlülüğün gücüne inanıyor ama zaman zaman takımdan ayrı düz koşu yapılmasını da arındırıcı buluyordum galiba. Bir şeyleri etkilemek, değiştirmek için yeterince birikimli olunmalı bana göre. Bir düşünür "eğer sessizlikten daha değerliyse sözcüklerinizi kullanın, yoksa susun" diyor, doğrusu bence de bu. Ne zaman konuşmaya hazır hissettimse o zaman konuştum ben de.

Peki, üniversite yıllarında bir sürü kötülük olup bitiyordu gözümüzün önünde demiştiniz. Sizin bu olup bitene karşı tavrınız ne oldu?

Emin olduğum şey, her zaman özgürlüklerden yana olduğum. Hep baskılara karşı çıktığım. Ben dünyadaki çelişkileri yaygın ve kabul görmüş izah tarzlarından biraz farklı okumaya gayret edenlerdenim. Buna emek-sermaye diyebilirsiniz. Buna, yoksulluk-zenginlik diyebilirsiniz, sağ-sol diyebilirsiniz, bir sürü isim verebilirsiniz, uçlar yaratıp isimlendirebilirsiniz. Ben ise "güç" ve "güçsüzlük" olarak bakıyordum mevzuya. Artık yeni şeyler söylemek gerektiğini düşünüyorum. Ben bir siyaset allamesi filan değilim ama hissettiğim bu. Yeni tanımlamalar yapılması gerektiğini düşü-

nüyorum, yeni araçlara ihtiyacımız olduğu kanaatindeyim. Ben gücün ne olduğunu, güçsüzlüğün ne olduğunu, güçsüzler tarafından gücün nasıl algılandığını ve gücün aslında nasıl bir sürü şeyi değersizleştirebildiğini vs., bunları yaşamış biri olarak bu çelişkinin çok büyük anlam ifade ettiğinden eminim. Ve hayatımdan ve gözlemlediklerimden yola çıkarak, bu çelişki hakkında söyleyecek çok sözüm olduğunu biliyorum. O yüzden o çelişkiyi gören birisi olarak neyden ve kimden yana olduğum açık aslında. Çok açık ve net. Özgürlüklerden, güçsüzden, yoksuldan yana olduğum çok açık. Ben dünyaya böyle bakıyorum. Ve her zaman onların tarafında oldum.

Biliyor musunuz, Mustafa Kemal neden kahramanın derseniz, belki fazlaca duygusal bir izah gibi gelebilir size ama, benim nazarımda O da güçsüz bir kesimden çıktı geldi. Öyle parlak bir soyadı, hanlı hamamlı bir ailesi, aşireti, cemaati, ona destek olacak parası, hemşerileri filan yoktu. Hiç de bazılarının söylediği gibi değildi. Bir yoksul çocuğun, bir yetim gencin, olumsuzluklardan kazanma arzusunu söküp çıkartmasının ondan daha iyi bir örneği yok benim için. Bir daha büyüdüğü topraklara hiç dönememiş bir genç devrimci o. Belki de benim çağım için böyle bir Mustafa Kemal algısı vardır ve benim için etkileyici, hatta belirleyici olan biraz da budur.

Bir konuşmamda şöyle söylediğimi hatırlıyorum.

> *"Unutturulmaya, kalbindeki devrim ateşinin söndürülüp, solgun bir resme dönüştürülmeye çalışıldığı bugünlerde soralım mı? Genç devrimci Mustafa Kemal, çağının dünyevi başarılarına bu kadar yakın parlak bir kişilik neden devrimi seçti?*

Çünkü gerçek devrimci devrim yerine başka şeyi seçme şansı yüksek olmasına karşın yine devrimi seçendi. Tüm yoksunluklara, saldırılara karşın bu yolu seçti. Oysa, başkaları gibi güçlülerle kolay ve rahat bir işbirlikçiliği seçebilir, sağlıklı ve uzun bir yaşam sürebilirdi. Ancak bu coğrafyanın en büyük efsanesini bize yaşatmayı ve erkence göçüp gitmeyi seçti. Yoktan varettiği Ankara'yı bize bırakarak... Onun devrimi, ülkelerin çoğunluğunun azınlığına hizmetkarlığına karşı bir başkaldırıdır. Ve bizim onu geliştirmekten başka bir seçeneğimiz yoktur."

Babanız bütün kardeşleri okutmakta zorlanmış olmalı. Burs alıyor muydunuz ya da yardımcı olan birileri var mıydı?

Hayır hayır. Bizde kol kırılır yen içinde. Herkes kendi başının çaresine bakacak, kimseden hiçbirşey istenmeyecek. Kimseden ya da hiçbir kurumdan öyle bir burs talebim olmadı. Hani vardır ya, geleneksel, "ceketimi satarım, çocuğumu okuturum" diyenler. Babam da tam onlardandı. Aileden çok küçük bir miktar para geliyordu ve bu bana yetiyordu. Ben, tevazu, azla yetinme, sadelik ve bilginin insana zarar verdiğini de hiç görmedim. Üç günlük dünyada ne kadar yiyebilir, ne kadar giyinebilirsiniz ki? Hâlâ çok az şeyle yaşayabilirim. Dünya malına hiç ilgi duymadım, Vosvosum var, beni her yere götürebiliyor, üstelik içi eski kasetlerle dolu, daha ne isterim... Kışı pantolon kazak, yazı tişört pantolonla geçirebilirim. Giyim kuşam için alışveriş bana tam bir angarya... Fazladan her tüketim sanki dünyaya ihanet gibi geliyor bana.

Okuldaki uygulamalardan biraz söz eder misiniz? Adil olduğunu söyleyebilir misiniz?

Hayır. YÖK yönetmelikleri bizi şaşkına çevirmişti. Sık sık değişen yönetmelikler çok büyük mağduriyetler yaratıyordu. Örneğin, Hukukta, alt sınıftan dersinizin olup olmamasının hiçbir önemi yoktur. Üst sınıftan ders alabilirsiniz. Ama birden bir yönetmelik çıkıyordu, alt sınıftan bir dersi bile olsa öğrenci üst sınıftan ders alamıyor ve bunun sonucu ağır olabiliyordu. Yani olumsuz etkilenecekler için bir geçiş hükmü filan hiç düşünülmüyordu. Dava açanlar oluyordu ama ciddi hak kayıpları da yaşandı o dönem. Siz okula öyle başlamışsınız, bunu bilerek ve bu uygulama, bu kural varken ve size tebliğ edilmişken başlamışsınız. Sonra ne oluyor, birdenbire, tamamen kazanılmış bir hakkını gasp edecek şekilde, bir yönetmelik çıkıyor ve "bir dersin dahi olsa üst sınıftan ders alamazsın" diyorlar sana. Bu sorunlar yaşandı. Ama onca acının, ölümün, işkencenin arasında lafı mı olurdu?

Hukuk geriye yürümez ilkesini kaçıncı sınıfta öğrendiniz?

Hukuk fakültesinde okuyorduk, bize evrensel hukuk kuralları, yargı bağımsızlığı öğretiliyordu ama insanlar evrensel hukuk kurallarına göre değil, sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanıyordu, idamlar oluyordu. Aslında hukuk falan yoktu. En acı şey budur. Bugün yaşadığımız durum da böyle. Türkiye'de hukuk yok ve ben bir hukukçuyum. Sanal bir dünyada yaşıyormuşum gibi geliyor. Hele bir de olağanüstü hocalardan hukuk öğrenince uygulamadaki sorunlar daha büyük bir hayal kırıklığı yaratıyor. Ama sorunuza gelirsek, öyle bir mutlak kural yok aslında, ceza hukukunda

sanığın lehine olan hükümler elbette geriye yürür.

Okul bitti, staj dönemi başladı. Önce adliyede, savcılıkta, ardından ağır ceza, sonra hukuk mahkemeleri ve nihayetinde bir avukatın yanında son staj...

Eşiniz ile fakültede tanıştınız galiba? Bu hikayeyi biraz anlatır mısınız?

Evet, Umur'la ben birinci sınıftayken tanıştık. Okulda eskiydi, hem çalışıp hem okuyan bir öğrenciydi. Bana eski kitaplarını verirdi, hâlâ saklıyorum. Matbaalar, kitaplar tutkusuydu. İkinci sınıfta soğuk ama güneşli bir şubat günü evlendik.

Eşinizin politik duruşu nasıldı o dönemde, neler yapıyordu?

Tabii o daha aktifti, aramızdaki yaş farkı itibariyle 12 Eylül öncesini daha derinlemesine yaşamış o. Gezi olaylarının olduğu dönemdeki gibi, o dönemde de önüne geleni gözaltına alıyordu polis. Sokaktan öğrenci topluyorlardı. Siyasal'ın önünden, Hukuk Fakültesi'nin önünden... Umur anlatır, her 1 Mayıs öncesi, 1 Mayıs'tan aşağı yukarı 1 hafta önce okulun önünden öğrencileri toplayıp, 1 Mayıs'ın sonuna kadar bırakmazlarmış. O dönemi yaşayanların pek çoğunun başına gelmiştir bu. Bugünlerde de Başbakan bir yere gitmeden çocukları topluyorlar, önleyici kolluk faaliyeti filan diyorlar ya haklı görünmek için. Ona benzer bir uygulama. Bir sıkıyönetim klasiği...

Umur çalışıyordu demiştim ya, o çok iyi bir dizgiciydi. Composer denilen bir makine kullanıyordu. Elektromekanik, hele ki o dönem için bu olağanüstü birşeydi. Sanırım Ankara'nın en iyi dizgicisiydi. Fakülte ona

hobi gibi geliyordu. Futbol oynuyor, matbaa işleri, dizgi işleri yapıyordu. Yazarken, daha doğrusu dizerken bu sayede o kadar da çok okuyordu ki, bilmediği şey yoktu adeta. Tıptan mühendisliğe, edebiyattan siyasete kadar. İnanılmaz bir gözü ve genel kültürü vardı, bir yazıdaki imla yahut ifade hatasını anında fark eder, düzeltir, gazete-dergi okurken bile öncelikle bu hatalar gözüne çarpardı. Hala öyledir... Bilgisiyle yarışmak güçtü.

Evlilik meselesine tekrar dönmek istiyorum. Ailenizin tepkisi nasıl oldu bu duruma? Ne zaman, nasıl bahsettiniz bundan ailenize?

Aşık olduk ve evlendik. Hepsi bu. Anneme ve babama aynı anda söyledim. Bir gün Tarsus'a gittim, yılbaşı tatili veya bir bayram tatiliydi. Evlenmeyi düşündüğümü söyledim.

Nasıl tepki verdiler?

Tepki verdiler elbet. Çünkü çocuk yaştaydım. Çünkü çocukları birer umuttu onlar için. Çocuklarının okullarını bitir(e)meme tehlikesi onları korkuttu. Bütün meseleleri buydu.

Bunu bir manada aileye bir karşı çıkış olarak da okumak mümkün o hâlde?

Öyle de denebilir ama bu ilk değildi. Bu olaydan önce de aileme karşı kendi fikirlerimi savunduğum olmuştur. Mesela, spor yapmam konusunda, takımda oynamam konusunda, şampiyonalara gitme konusunda zaman zaman karşı çıkışlarım, okulu ihmal edeceğim endişeleri olmuştur. Ama genellikle olumlu bir şey yaptığıma, yapacağıma ikna etmişimdir onları;

evlilik kararı da bu tür bir süreçti, elbette Umur'u da tanıyıp benimsemeleri bu süreçte etkili oldu.

Profesyonel olarak sporla ilgilenmişsiniz, biraz bundan bahseder misiniz?

Yanlış hatırlamıyorsam 9 yaşındaydım hentbola başladığımda. Spor yapmak Tarsus'ta çok yaygındır. Okulların bodrum katlarında cimnastik salonları vardır. Kimse bilmez bunu ama benim yaşadığım dönemde Tarsus'taki spor aşkı müthişti. Mesela, sokakta kros çalışması yapan sporcu gruplar görürdünüz, antrenörleri başlarında koşarlardı. 9 yaşındaydım, Ankara Gazi Eğitim Fakültesi'nin spor bölümünden mezun bir hocamız vardı okulda. Hentbol takımı kurmuştu bize. Mavi tişörtlerimiz vardı ve herkesin annesi kendi çocuğunun tişörtünün üzerine beyaz kumaştan numara dikmişti. İlk 7'deydim ve numaram 6'ydı. Hentbola böyle başladım. Sağlam bir hentbol altyapım vardı. Ortaokula başladığımda da, yani aşağı yukarı 11-12 yaşlarında da basketbola başladım. İkisini birlikte yürüttüm. Lisanslı bir sporcuydum. Bir de atletizm lisansım vardı. Ankaraya geldim, o kadar şaşırdım ki. Hiçbir şey yoktu. Ben nerede spor yapacağım diye düşündüm. İlk baktığım yerler kapalı spor salonları olurdu her gittiğim yerde. Hatta Meclis'te de baktım böyle bir yer var mı, basket sahası falan diye... Ankara Hukuk'ta bir salon vardı evet ama kapısında da kocaman bir asma kilit vardı. Kimse o salonu kullanmıyordu. Bunu görüp üzülmüştüm.

Hâlâ boş vakitlerimde, boş vakit nasıl oluyorsa işte, zaman zaman sabahın çok erken saatlerinde kalkıp, önce basket sahası, sonra da birlikte oynayacağım birini bulup oynarım, oğlumla, kızımla oynarım. Rüyalarıma

girer o hentbol ve basketbol şampiyonaları. Bazen bisiklete biner uzun uzun dolaşırım, ama hiçbir şey takım oyunlarının tadını vermiyor ki...

Ben yine geçmişe dönmek istiyorum. Evlendikten sonra yurtta kalmaya devam mı ettiniz?

Hayır. Kolej'de Ahmetler bölgesinde küçücük bir çatı dairesi kiraladık, oraya taşındık. Umur hem çalışıyordu hem de okulu bitirme gayretindeydi. Bayram, hafta sonu, yılbaşı filan yoktu hayatımızda, Umur tam bir emekçi, inanılmaz bir dirençle hep çalışıyordu. Zor günlerdi, evliydik ama çok az görebiliyorduk birbirimizi. Arkadaşlarım gelip bizde kalırdı, ders çalışmaya, yurttan uzaklaşmaya, sıcak bir evde uyumaya ihtiyaç duyduklarında. Umur'dan çok onları görüyordum. Umur şimdilik birimiz çalışsa yeter diyordu. Haklıydı. İkimizin birden okulu aksatma ihtimali iyi birşey değildi.

Sonra Umur okulu bitirdi. Yargıç olmaya karar vermişti. Avukatlık stajını yaparken yargıçlık sınavına girdi ve kazandı. 2 yıl staj yaptı Ankara'da. Hatta araya askerlik girdi, emsallerinden daha uzun staj yaptı. Stajını yaparken de kızımız doğdu. O sırada ben son sınıftaydım, ayağımda onu sallarken ders çalışırdım. Okul bitti sonra, ama öyle diploma merasimleri, mezuniyet baloları falan yoktur bizim hayatımızda. Bebeğim 7-8 aylıkken Umur askere gitti, evimizi dağıtmak zorunda kaldık, asker yolu beklemek çok zordu.

Gençlik döneminizle ilgili zihninizde kalan ve paylaşmak istediğiniz başka anektodlar var mı?

Siz ne kadar gösterişsiz, sade olursanız olun, ne kadar görünmez olmak isterseniz isteyin, fark ediliyor olmak

bir sorundu sanki. Bir de evli öğrenci ve ardından anne olmaktan doğan sorumluluklar nedeniyle bir üniversite öğrencisinin sosyal ortamlarında pek bulunamadım. Herkes kadar sinema, tiyatroya gidemedim. Kitaplarla telafi ettim belki. Okulun karşısındaki öğrenci kahvelerinde çok oturup ders çalıştığım, sohbet edip tavla oynadığım, ders notu alışverişi yaptığım olmuştur.

Sonra bir süre avukatlık, sonra yargıçlık... Türkiye'nin değişik yerlerinde Orhaneli, Tortum, İslahiye, Sandıklı gibi yurdun dört bir yanında geçen yıllar, kızımdan 8 yıl sonra bir Erzurum gecesinde kar yolları kapatmışken doğan oğlum. Anneliğim sanki çoğaldı, sevgi üretilebilir bir şeymiş böylece anladım. Anadolu'da yaşamanın mutluluğunu da hüznünü de birlikte yaşadığınız, onunla birlikte kendinizi de keşfettiğiniz yıllar.

Kürsüde yaşadığım muazzam anılar, günler boyu süren keşiflerde gördüğüm rastlanmamış, olağanüstü güzellikler. Ve bazen de çirkinlikler... Balyozla vurulup ezilerek babaları tarafından öldürülmüş, namus cinayetine kurban gitmiş kız kardeşler gördüm o dosyalarda. Ellerine iğneler batırılıp işkence edilmiş minik bebekler, tecavüze uğramış, iç çamaşırının lastiği ile boğularak öldürülmüş 11 yaşında bir küçük kız çocuğu, öyle masum sanki uyuyor gibi. Üstelik küçük erkek kardeşinin iç burkan tanıklığı. Şöyle diyordu: "Ablamla akşam bakkala ekmek almaya gittik, elimden tutmuştu, yolda bir amca çuvalı traktöre yüklememe yardım eder misin dedi, ablam hayır diyemedi. Sokağın köşesini adamla dönerken karanlıkta bana el salladı, sonra onu bekledim bekledim hiç gelmedi." O anı yaşarsınız, kendi kızınıza sımsıkı sarılırsınız. Bir menfezde karların arasında bulundu küçük kızın bedeni ve o katil sonra aftan yararlandı ve çıktı, üstelik tacizden sabıkalıydı...

Öldürülen küçük kız ise öyle bir melekti ki, çevresinde yardımseverliği ve çalışkanlığı ile tanınıyordu, adam onu alıp götürürken de bundan yararlanmıştı. Üzerinde yeşil örgü bir hırka vardı, gözümün önünden gitmedi uzun süre. Bazen boşa kürek çeker gibi hissedersiniz, adalet diye bir şey var mı dünyada diye düşünürsünüz. Galiba mutlak bir adalet yok, sadece birileri bizi kandırıyor. Sonra küçücük hırsızlıktan sanık çocuklar gelir önünüze tutuklanması talebiyle. Oysa onların bir gün dahi cezaevine girmeleri onulmaz yaralar açabilir sonraki yaşamlarında, kalplerinde. Tutuklama kararı vermek, bir insanı bir saat bile özgürlüğünden alıkoymak en zor kararlardan biridir. Çünkü henüz suçluluğu kanıtlanmamıştır, beraat de edebilir. Sorumluluğunuz büyüktür. Bugün ne kolay veriliyor tutuklama kararları inanamıyorum.

Ceza hukuku deyince ben çok konuşurum, kendi alanım için çok iddialı laflar edebilirim, çünkü kan gördüm dosyalarımda, gözyaşı, kaçışlar, otopsi raporları okudum. Kırık burunlar, kollar, iş kazalarında kopmuş parmaklar, çökmüş kafatasları gördüm. Bomboş bakan gözler, kendinden vazgeçmiş benlikler bunlardan daha hafif olanlarıydı. Ceza kürsüleri bir yargıç için mesleki açıdan bazen çok tatmin edicidir, mağduru, yoksulu, güçsüzü korumak, adalete en azından yaklaşabilmek, onu somutlaştırmak insanı huzurlu kılar, bu dünyada adalete biraz yaklaşabildiyseniz gece çok rahat uyursunuz... Tabii duruşma salonlarını, dosya kuytularındaki raporları ve ölü insan bedenlerini gece uykunuza taşımazsanız eğer... Aslında yaşamın en zorlu, karanlık ve derin duyguları duruşma salonlarında ve dosya sayfalarında gezinir durur. Oradadır, uzansanız dokunacağınız dirilikte, bazen korkutucu bir vahşilikte oradadır

yaşam. Bazen de çok iç burkucudur. Aile içi tacizlerle tükenmiş hayatlar, dosyalardan fırlayıp uykunuzu bölmezse eğer uyuyabilirsiniz. Hikayelerini, tanık ifadelerinden, fotoğraflarından ve adli tıp raporlarından sadece okumaz, yaşarsınız da... Dedesi yaşında adama satılıp, dayanamamış, köyünün yolunu bulmak için çıplak ayak çamurlara batа çıka koşarken tutulup eve geri getirilmiş, sabah bir dut ağacına kendini asmış bulunmuş 15 yaşında bir kız, saçları uçuşur sabahın alaca aranlığında uyandırır sizi uykunuzdan... Dünya böyle bir yermiş işte, keşke dünyayı değiştirebilsek....

Sonra yargıçlar... Öyle iyilerini tanıdım ki, bazıları acımasızdı, ama bazıları müthiş duyarlı. Yargıladığı yoksul yetimin yırtık ayakkabılarına gözü takılmış, bir ayakkabı alıp, yoksul bir Anadolu kasabasının yoksul esnafından, cezaevine gönderivermiş isimsizce. Köhne arşiv görünümlü tozlu odalarda çalışmaktan bıraktın kadınlığını, anneliğini unutmuş, bir kahve sohbetini yaşamdan çalarak, tüm yaşayamadıklarını da yanına alıp, erkence, sessizce göçüp gitmiş... Artık burada keselim isterseniz.

Sonra yine Ankara, bu kez Yargıtay. Çünkü Umur Ankara Adliyesi'ne atanmıştı. Beni de aynı yere değil, Yargıtay tetkik hakimliğine atamayı uygun gördüler. Birkaç yıl sonra da YARSAV girdi hayatıma. Yaşamımın en büyük onurudur belki. Ama orada da ön planda değil hep mutfağında olmayı istedim. Hayat ne garip, bu kadar geride katkı sağlamak isteyip de öne çıkmak zorunda olmak bir paradoks aslında. Ama Kasım 2009'daki Yarsav Genel Kurulu sonucunda başkanlık yapma görevi önüme kondu. O tarihte aslında genel sekreteriydim YARSAV'ın. Ama başkanımız yeterli oy alamayıp yönetime giremeyince 3 gün boyunca

arkadaşlarım beni başkanlık konusunda ikna etmeye çalıştılar. Aslında ön planda değil, hattın gerisinden yazıp, çizerek altyapı çalışmalarında bir görünmez adam olmayı tercih ederdim ama bir sorumluluktu, Türkiye yargı üzerinden şekillendirilmeye çalışılıyordu ve buna duyarsız kalamazdım. Bir süre düşündükten sonra aday oldum, yönetim oybirliği ile başkan seçti beni. Sonrasını biliyorsunuz. Referandum süreci... Tüm adli tatili, arabamıza benzinimizi alıp, arkadaşlarımızla şehir şehir gezip; olanları, olacakları anlatmakla geçirdik. Sakin hayatıma birden gazetelerin, TV'lerin girmesi, telefonumun hiç susmaması, Başbakanın meydanlarda bir kadın yargıcı hedef göstermesi... Şaka gibiydi... Sonra HSYK yeniden şekillendi. Bir liste iki ay önceden belirlendi, şehir şehir dolaştırılıp, vaad ve baskılarla o liste olduğu gibi HSYK olarak tescillendi. İktidar kazandı o an için ama şimdi görüyorsunuz, yanlış yaptık diyorlar, yeniden ve yeniden değişiklikler yapmaya uğraşıyorlar... Bundan kurtulamayacaklar. Korkudan yaptıkları her değişikliği, güvenlikçi politikalarına uygun yeniden sıkılayacaklar. Ama kurtulamayacaklar, korkunun ecele faydası yok.

Ben ve yönetimdeki arkadaşlar, HSYK seçimlerinin olduğu gün, henüz sonuçlar açıklanmadan karar alıp, Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı yaptık. Süreçte bir yanlışımız varsa yargıçlar bunu değerlendirsin ve gerekirse yeni bir yönetim oluştursunlar, yeni bir sayfa açsınlar istedim. Ancak Olağanüstü Genel Kurul'da bana verdikleri oy oranı yaşamımın en büyük onurudur. Oy verenlerin %95'inin oyunu almıştım. Nasıl bir güven bu? Kadın yargıçlar genel kurula bebekleri ile, çocukları ile bana oy vermeye gelmişlerdi, göz yaşartıcıydı tablo. Bu süreci ve meslektaşlarımın güvenini

ve sevgisini kimse bilmez, ama benim yaşadıklarım, o sevgiyi hissetmem, mücadeleye ve emeğe verilen değerin boşa gitmediğini bana göstermeleri hayatımın en olağanüstü anlarındandır.

Sayın milletvekilleri,

Bir yargıç istifa etti geçen gün. Yirmi beş yıl daha çalışabilirdi, buna zamanı vardı ve şöyle diyordu istifa dilekçesinde: "Türk yargısının hukukun üstünlüğü ve halka adalet dağıtmak ülküsünden uzaklaşması bana bu kararı verdirtti." Bir diğeri ise dün istifa etti, mesleğinden koptu, kopartıldı. On sekiz yıl daha görev yapabilirdi. Şöyle diyordu: "Bugünlere kadar yargıç olan, ulusun yargıcı olan ben, birilerinin yargıcı olmamak için mesleğimden istifa ediyorum."

Yargının ve majestelerinin hizmetkârı olmasına dayanamayan yargıçların istifaları gündeme gelecek gibi görünüyor. Tutuklamalara muhalefet şerhi koyan yargıçların sürgün ya da emekliliğe zorlanmaları gibi, bunların da devam edeceğini anlıyoruz.

Değerli milletvekilleri,

Bir tedbir olan tutuklama, şüpheli ile arasındaki bir hesaplaşmaya dönüştü yargıçların. Karanlıkta göz kırpmaya, ayağa kalkmayandan rövanş almaya dönüştürenlere belki tepkiydi arkadaşlarımızın istifası. Yargılanan herkese terörist muamelesi yapıp "Sen suçunu bilirsin, yat içerde!" diyen, demokratik itiraz haklarını kullananları tutuklayan zihniyete tepkiydi bunlar. İstanbul Üniversitesi sanki yasa dışı bir örgüt

karargâhıymış gibi, öğrencilerin hepsi birer teröristmiş gibi bir yıllık arama kararlarına tâbi tutulmasına, bugün itibarıyla 503 üniversite öğrencisinin tutuklu bulunmasına tepkiydi bunlar.

Silivri'ye giden var mı aranızda değerli milletvekilleri? Yoktur, çünkü ilgi alanınıza girmiyor sizin.

Biz biliyoruz ki, 12 Eylül 1980 darbesinin simgesi Mamak ve Diyarbakır cezaevleridir, 12 Eylül 2010 darbesinin simgesi ise Silivri Cezaevidir. Tarih bunu yazacaktır değerli milletvekilleri.

Postmodern darbe dönemlerinin postmodern işkence metotları uygulanmaktadır orada. Halkın temsilcileri tecride tabi tutulmakta, ölmeye yatırılmaktadır orada, Silivri'de. Bir yargıç olarak deneyimim bu yargılamayı açıklamaya kesinlikle yetmiyor. Halkın iradesine nafile çapraz sorgular yapılıyor orada. Duruşma salonu adı verilmiş bir infaz kurumuna birbiriyle tamamen ilintisiz fikirler ve kişiler doldurulmuş, aynı örgüte hizmet etmekle suçlanıyorlar. Bununla da yetinilmediği ve gözdağı verilircesine yeni cezaevleri inşa ettiğiniz de anlaşılıyor.

Halkın kürsüsünden sesleniyorum: Halkın seçtiği ve 1,5 milyon kişinin oy verdiği 8 milletvekili bugün tutuklu, bugün tutsak. Tutulmuşlar ve görevlerini yapamaz hâle getirilmişler.

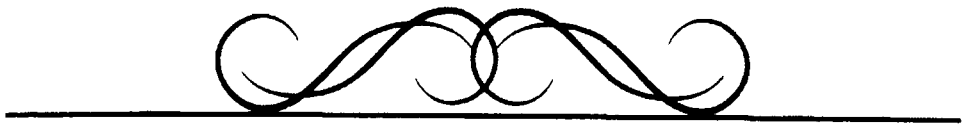
Henüz bir suç işlediklerini kimse söyleyemez. Yargılanmalarına kimsenin bir şey diyeceği yok ancak bugün demokrasi, 1,5 milyon kişinin iradesi hapistedir ve rehindir. Demokrasiyi iyi hâlli bir mahkûma dönüştürmeye çalışmaktasınız ki buna ilk karşı çıkması gerekenler halkın temsilcileridir, topyekûn bu Meclistir değerli milletvekilleri.

Milletvekillerini görev yapamaz kılan bu sahte davaları kimin yönetip yönlendirdiği artık bir sır değil, bunu hepimiz biliyoruz. Evet, biz biliyoruz ki adalet ve demokrasi kılığına da girse aslında diktatörlük diktatörlüktür değerli milletvekilleri.

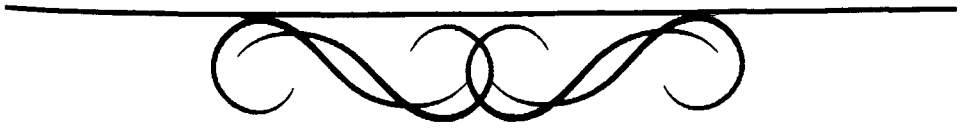
Peki, kim yarattı bu canavarı? Kim yargıyı yürütmenin yedeğine ve cebine koydu sizce, bir bakalım mı? Bir yıl önce Adalet Bakanlığında hazırlanan ve referandumdan aylar önce adliye adliye gezdirilerek vaat ve tehditlerle hayata geçirilen liste skandalıyla taçlandırılan yeni HSYK kimin hizmetinde değerli milletvekilleri? Yargıtayda blok oy uygulaması ile yerel mahkemelerdeki tüm dosyaların kaderini tek bir işarete, düğmeye basmaya mahkûm eden kimin yargısıdır değerli milletvekilleri? İktidara dokunan Deniz Feneri soruşturmasında görevini yapan savcıları türlü komplolarla yıldıran, saldıran, "Dokunanı yakarım." mesajını sürekli güncelleyen kimin yargısıdır değerli milletvekilleri? Bugün de artık o dosyanın suç vasfını değiştirmeye çalışıyorlar ve üstünü, bu utancı, yüz yılın utancını kalın bir örtü gibi örtmeye çalışan kimin yargısıdır değerli milletvekilleri? Düşünenler için tutukluluk süresini bir dünya rekoruna, on yıla, dile kolay on yıla çıkaranlar? Canice cinayet işleyenleri de sokaklara salan kimin yargısıdır sizce, parasız eğitim isteyen Berna'yı ve Kerem'i on dokuz ay boyunca hapislere tıkan?

Parasız eğitime ihtiyacı olmayanlar bunu bilmezler tabii. Sizlerin bilmesine imkân yok. Ne demek istediklerini, evet?

2

Demokrasi, diktatörlük için bulunmuş kibar bir isim değildir.

Kendinizi bir "devrimci" olarak görüyorsunuz. Tam olarak ne anlamamız gerekir "devrimci" ifadesinden ya da siz bu kelimenin içini nasıl dolduruyorsunuz?

Devrimci olmak, bana göre, yanlış olanı, kötü olanı, çirkin olanı, çürümüş olanı önce bilmek, sonra da hiç korkmadan, güçlü bir şekilde değiştirmek ya da yıkıp yenisini yapabilmeyi istemek demek. Bu güçten, bu iradeden, bu kararlılıktan ve bu anlayıştan söz ediyorum aslında. Galiba bir ruhtan söz ediyorum. Bazen de hiç söylenmemiş bir şeyi söylemek, hiç yapılmamış olanı yapmaktır. YARSAV böyleydi. Bir ilkti, Türkiye yargı tarihinde bir devrimdi, sonra benzerleri geldi, bir yol açılmıştı çünkü.

Neyin yanlış olduğu, neyin çirkin olduğuna kim, nasıl karar verecek? Objektif realitenin varlığını inkar etmiyorum, fakat daha hassas konular var. Mesela benim ilkel, zararlı, hatta medeniyet için kuvvetli bir tehdit olarak gördüğüm bir mevzuyu bir başkası kutsal addedebiliyor. Hal böyleyken "devrimci" kimlikle "demokratik" kimlik arasında bir gerilim görüyor musunuz?

Meseleye "akıl"la yaklaşılırsa, bu ayrımı yapmak hemen hiç zor değil. "Sara hastalığı, insan beyninin elektrik ve kimyasal yapısı ve işleyişindeki bir bozukluktur" önermesi ile, "insanın içine giren bir 'cin'in insana verdiği zarardır" önermesinin bilgi değeri eşit değildir. Siz de az evvel söylediniz, objektif gerçeklikler vardır. Hastalığını içine giren cin ile açıklayan birisinin bu önermesi onun dünya tasarımının bütünü içinde bir yere oturabilir. Ya da, hak ve özgürlüklerinin peşinde çırpınan, hatta canından olan gençlere darbeci, kemirgen filan diyebilirler; milyonlarca dolar yolsuzluk yapıp foyaları çarşaf çarşaf ortaya çıktığında "Bu bize karşı yapılmış bir darbedir" diyebilirler; kameralar aksini söylese de "Kabataş'da benim başörtülü kardeşime saldırdılar, yerlerde sürüklediler" diyebilirler. Benim için tercih edilmesi gereken, sorgulayan akıl, dürüstlük, cesaret ve bilgidir.

Hem devrimci hem demokrat olunabilir mi diye sormuştunuz. Olunabilir elbet. Olunmalı da. Her ikisi de aynı sofradan, akıldan beslenirler. Çok isterseniz, küçük bir fark var, onu görürsünüz. Sadece demokratsanız sokakta küçük bir çocuğu dövenlerin eylemini kendi zihninizde olumsuz bir davranış olarak niteler, eleştirirken, devrimciyseniz o çocuğu hırpalayanın koluna yapışır, hesap sormak istersiniz. Her ikisi olmanın ne zararı var. Yanlış, çürümüş, çirkin diye saydığım o yapıların böyle olduğuna insanları ikna etmenin de güç olmadığını düşünüyorum. Bunu samimiyetle anlatırsanız, kanıtlarsanız, kendinizi değil onları düşündüğünüzü hissettirirseniz, bunu değiştirmenin de öyle zannedildiği gibi zor olmadığını düşünüyorum. Önemli olan insanlarla güçlü bir güven ilişkisi kurabilmek.

"O halde şu an Türkiye neden bu halde?" diye sorabilirsiniz. Zira, bazı pencerelerden, bazı açılardan bakıldığında böyle göründüğünün farkındayım. Bir defa şu an içinde bulunduğumuz ortamı bir demokrasi olarak tanımlamak kelimenin gerçek manasıyla bir gaf olur, demokrasinin kırıntısından dahi söz edemeyiz. Hukuki güvenliğin olmadığı, yani "şöyle yaparsam cezası şudur, bundan kaçamam" veya "bunu yapmak suç değildir" bilgisine sahip olmadığımız; hukukun tamamen askıya alınıp Başbakanın fermanına indirgendiği bir ortamda takdir edersiniz ki muhalefet partileri de eşit siyasi rekabet şansına sahip değil. Demokrasi işleyemez, çünkü toplum üzerinde muazzam bir baskı var. Anayasada tersi de yazsa basın özgür değil, yargı bağımsız değil, kadın erkek eşit değil, sivil toplumun iktidarı denetleme gücü sıfır. Fakat buna rağmen hiçbir şekilde bir mazeret yaratma gayretinde değilim, aksine iş bu noktalara gelmemeliydi. O algıyı yönetmelerine, insanları kandırmalarına izin vermemeliydik. Sorunuza tekrar dönersem; evet, anlatmada, ikna etmekte eksikliklerimiz var, bunu görüyorum elbet. Vakit daha geç olmadan şapkayı önümüze koyup ciddiyetle düşünmemiz gereken hususlar var. Demek ki yeterince iyi değildik.

Herşeyin yoluna girmesi için sadece bilgilendirmenin, "Doğrusu bu, yanlış yapıyorsunuz" demenin yeterli olacağını mı düşünüyorsunuz? Açıkçası ben bu varsayımı fazlaca iyimser buluyorum. Biraz da empati taraftarısınız anladığım kadarıyla, fakat komşusunu tencere tava çalıyor diye ihbar edene; Başbakan ve ekibinin kuyruklu yalanlarını, yalan olduğunu bile bile hararetle savunana; bunca kötülüğün şakşakcısı olmanın bir adım daha ötesine geçip bizatihi kendisi de kötü olana nasıl empati göstereyim?

Çürük elmalar her yerde var. Ahlaksızlık, utanmazlık, yüzsüzlük sadece bizim toplumumuzda yok ki. Ama son dönemde ahlaksızlığı sanat haline getirenlere yeterince tepki gösterilmedi. Artık toplum olarak şaşırma eşiğini aştık sanki. Düşünün yargıçlar yargıç değil, tetikçi; gazeteciler gazeteci değil, kapıkulu, böyle çürümüş bir sistemin bile onları kusması gerek ama kusmuyor hâlâ. Utanmadan alenen talimat alıp işlerini sürdürüyorlar. Yalanı, kayırmacılığı, yolsuzluğu sıradan bir gelenek olarak kabul eden insanlar da var. Muhtemelen biz olsak biz de aynısını yapardık diye düşünenler var. Örtbas kültürü egemen, düello değil pusuyu benimsemek gibi gizli gizli gemisini yürüten ve toplumda saygın olan insan çok. Düşünün, Başbakan ve ailesiyle ilgili bunca yolsuzluk, kirlilik iddiası olan dünyanın herhangi bir yerindeki bir ülkede yer yerinden oynardı. Bizde neredeyse herkes dinlenirken bunu kullanan, meydanlarda yasadışı dinlemeleri kitlelerle zevkle paylaşan, ballandıra ballandıra anlatıp alkış bekleyen Başbakan kendi dinlendi diye mağdur olabiliyor. Oysa en baştan, hepsine, tüm hukuksuz dinlemelere karşı çıkmak gerekiyor.

Ama tüm bu umutsuz tabloya, gücün mıknatıs etkisine kapılan toplu iğnelere rağmen umut taşımak zorundayız. İkna edilebilir, uzlaşabiliriz dediğim iyi insanlar hâlâ var. Onlar hırsızlık, yolsuzluk yapıp foyası meydana çıktığında yaptığından utanacağı, utandığı için yüzünün kızaracağı, mahcup olacağı ve eyleminin neticelerine katlanacağı yerde "başka işin mi yok, benimle uğraşıyorsun, bırak da işimizi görelim" diyen ahlaksızlar değil ki. Böyle insanlar da var, hergün görüyoruz bunları zaten. Bu temiz insanların varlığı cümlenin başında tarif ettiğimiz diğer ahlaksızların varlığı kadar

da gerçek. Temiz duygularla AKP'ye oy veren insanlar var. Bu insanlar iktidara bu ruhsatı verirken, gençleri biber gazıyla boğ, polislerin destan yazmasını sağla, yolsuzluk yap, tüm değerlerimizi sat, komşunla savaş, basını sansürle, yargıyı da sen yönet, diktatörlük yap, aileni zenginleştir falan diye vermediler ki... İyi niyetle verilen bir destek söz konusu. Fakat bu coğrafyada din istismarı bir şekilde karşılık buldu, bunu kabul etmek lazım.

Peki ne yapmamız lazım? Muhalefetin çok daha güçlü olması gerekiyor. Güç dengeleriyle ilgili bir sorun olduğu muhakkak. Parlamentodaki muhalefetin aritmetik olarak gücü zayıf. Seçim sistemi tam bir hokkabazlık. Darbeden sonra palyaçolar değişti ama sirk aynı sirk. Mevcut seçim sistemine göre %50 oy alan Meclis'te %70'e yakın bir oranda temsil kabiliyetine sahip oluyor. Akıllara ziyan bu denkleme göre %10 barajına takılıp Meclis'te temsil edilmeyen oy toplamı 14,5 milyon. (Bugüne kadar temsilde adaleti sağlayan en gerçekçi seçim sistemi, "Milli Bakiye Sistemi"nin uygulandığı Nispi Temsil Sistemi'dir. Bu sistem de yalnızca 1965 Genel Seçimleri'nde uygulanmış; %52.75 oy alan Adalet Partisi'nin TBMM'ndeki temsil oranı da %53.33 olmuştur. Sırasıyla %2.97 ve %2.24 oy alan Türkiye İşçi Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi de, 15 ve 11 milletvekili ile Meclis'te temsil edilmişlerdir.) Bunun doğal neticesi de, devlet gücünün, yasama gücünün, icra gücünün tek bir partinin elinde olması ve o partinin herşeye hakim olması. Lider politikasının, güç politikasının etkisi çok fazladır bu coğrafyada. İnsanlar sadece sevgileri veya takdir hisleri ile hareket etmiyorlar. Fakat mutlak güç sonuçta mutlaka yozlaşıyor. Toplumun değil kendinin iyiliğini düşünür

oluyor. Tarihte böyle olmuştur, bugün olan da bu. Önümüzdeki dönemde ard arda gelen seçimlerin bu anlamda bir şans olduğunu düşünüyorum.

Temsil dengesindeki problemden söz ettiniz. Meclis'i bir kenara bırakalım, "sokaklar"a yeterince sahip çıkıldığını düşünüyor musunuz?

Az önce ifade ettiğim problem bu sahada da etkisini gösteriyor. %70 gücü elinde bulunduran, yasama, yürütme ve yargı gücünü, yani kuvvetler birliğini fiilen uygulayan bir yapıya karşı sokakta da zaman zaman eliniz kolunuz bağlı kalabiliyor. Sokağa çıktığınızda kitleleri harekete geçirmeye çalıştığınızda "destan"larla karşılaşıyorsunuz. Çocuklarının 48 saat göz altında kalmasına insanlar tahammül göstermeyebilir. Hele çocuklarının tutuklanacakları, can kaybına, organ kaybına uğrayacakları kaygısı katlanılacak bir şey değil. Bu yüzden de, böyle bir muazzam gücü elinde bulunduran yapıyla sokakta mücadele etmek de zannedildiği kadar kolay değildir. Hukuk, yargı iktidarın elinde oyuncak olmuş. Yüzlerce, binlerce insan, genç, çocuk gözaltına alınıyor, tutuklanıyor... Kolay mıdır öyle anne babaların haydi çocuğum çık itiraz et diyebilmesi? Onların emniyetinin sorumluluğunu da hissetmeniz ve buna uygun davranmanız icap ediyor. Ancak Gezi Hareketi tüm ezberleri bozmuş olağanüstü bir siyasi olgu bana göre. Hiçbir siyasi örgütlenmeye dayanmadan inanılmaz bir özgüven ve cesaretle özgürlük istediler, bedel ödediler ama bugün Başbakan gezi parkına kışla, AVM filan yapabilir mi sizce?

Peki bütün bu gelişmeler "demokrasi" idealine olan inancınızı sarsıyor mu?

Gerçek anlamda bir demokrasi kültürü, olgunluğu zaten hiçbir zaman yeşermedi bu topraklarda. Ama bunun için çok mücadele veren oldu. Kötü bir yapının üzerine bugün olduğu gibi otoriter hatta totaliter eğilimli bir lider oturttuğunuzda karşılaşılacak tablo da bu oldu işte. Bir adım sonrası diktatörlük. Bugünkü resim de bu. Ankara'da en büyük ilçelerde, genel, yani toplam 3 milyon kişi hakkında arama kararı verilmesi sıkıyönetim uygulamasından farksızdır. Hiçbir hukuksal dayanağı yoktur, çünkü o 3 milyon kişi hakkında makul şüphe, suç işlenmesinin önlenmesi vs. gibi kriterler olduğu taktirde ve ancak çok kısa süreli arama kararı verilebilir. Tek tek kişiler hakkında ayrı ayrı gerekçeli kararlar verilebilir. Oysa bakıyoruz, siz milyonlarca insanı yasadışı örgüt üyesi gibi aramayı kendinizde hak görüyorsunuz. Daha sonra Ankara Barosu'nun başvurusu ile geri adım attılar ama ne farkeder, bu tehlikeli bir gidiş. 2010'da da İstanbul Üniversitesi için 1 yıl süreyle arama kararı çıkarmışlardı. Giderek totaliterleşen ve bütün görünümleri itibariyle otoriter bir rejimle idare ediliyoruz. Bu zihniyetteki bir Başbakanın bir seçim daha kazanıp gücünü muhafaza etmesi halinde cüreti artacaktır. Çünkü hep aynı şeyi yaptılar. Bir adım attılar toplum sessiz kalırsa üç adım daha. Bu çok açık. Ülkeyi bir açık cezaevine dönüştürmeyi çok istiyorlar, ama buna izin vermemeliyiz.

"Özel yetkili mahkemeleri kaldırma adı altında özel yetkili bakanlık kuruyorsunuz... Bakın, bunun sonuçlarını anlamaya başladık. Ankara Valiliği'nin talebiyle alınan 3 milyon kişiyi 15 gün süreyle arama kararı da neyin nesi. Hiç umrunuzda değil mi bu?

Düşünebiliyor musunuz, 3 milyon yurttaş yasadışı örgüt üyesiymiş gibi arama kararıyla aranacak. Neyin hazırlığını yapıyorsunuz siz, söyler misiniz, bu neyin hazırlığı?"

20 Şubat 2014, TBMM

İstanbul Üniversitesi'ne İlişkin Arama Kararı Hakkında Basın Açıklaması

Anayasanın 20, 21 ve 22. maddelerindeki hükümlere, Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasası'nın 9. maddesine ve Arama Yönetmeliği'nin 19. maddesi hükmüne göre önleme araması; milli güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, tehlikenin önlenmesi amacıyla yapılabilir. Yasa ve yönetmelikte belirtilen ve korunması öngörülen kavramlar, hukukun genel ilkeleri uyarınca yorumlanmalı ve temel hak ve özgürlüklere yönelik bir daraltma sözkonusu olduğundan genişletici yoruma tâbi tutulmamalıdır.

Yönetmeliğin aynı maddesine göre öğretim ve eğitim özgürlüğünün sağlanması için her derecede öğretim ve eğitim kurumlarının ve üniversite binaları ve ekleri içerisinde, kurumun imkanlarıyla önlenmesi mümkün görülmeyen olayların çıkması olasılığı karşısında rektör, acele hallerde de dekan veya bağlı kuruluş yetkililerinin kolluktan yardım istemeleri halinde, girilecek üniversite, bağımsız fakülte veya bağlı kurumların içerisinde, bunların yakın çevreleri ile giriş ve çıkış yerlerinde, önleme araması yapılması mümkün olmakla

birlikte bu, rektör veya ancak acele hallerde dekan veya bağlı kuruluş yetkililerinin kolluktan yardım talep etmeleri koşuluna bağlanmıştır. Ayrıca yetkili yargıçtan arama kararı alınması, arama talep, emir ve kararlarında, açıkça aramanın sebebi, aramanın konusu ve kapsamı, aramanın yapılacağı yer, geçerli olacağı zaman ve- belirli ve makul olması koşuluyla -belirtilmek zorundadır. Elbette ki, önleme aramasına karar verecek olan mercinin de öncelikle korunmaya değer amaçlardan bir veya bir kaçının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğini saptaması gerekmektedir. Basına yansıyan bilgiler ışığında İstanbul Üniversitesi'nde 1 yıl süre ile arama yapılabilmesine olanak sağlayan önleme aramasına ilişkin karar,

a) Yasa ve yönetmelikte arama kararının verilmesi için önkoşul olan, yönetmeliğin 6. maddesinde tanımlanan ve somut olgulara dayandırılması gereken "makul şüphe" oluşmadan verilmiş olması nedeniyle, (öğrenci hareketlerinin Avrupa'da tırmanışa geçmesi gerekçe/ bahane gösterilmiştir.)

b) Arama kararının yönetmeliğin 19. maddesinde sayılan kişiler tarafından (rektör veya dekan) talep edilmemiş olması nedeniyle,

c) Bu şartlar oluşmuş olsa bile, arama kararının genel, belli bir yeri kapsamayan, uzun süreli olarak verilerek yargıcın karar verme yetkisinin devredilmesi sonucunu yaratması nedeniyle hukuka aykırıdır.

Zira sağlanması hedeflenen hukuki güvencenin hayata geçirilmesi ve aramaya ilişkin kuralların içeriğine göre; genel, uzun süreli, geniş ve belirsiz bir alanı

kapsayan arama kararları verilemez. Çünkü yetkili merci tarafından arama emri vermenin ilk koşulu gecikmesinde sakınca bulunan bir halin olmasıdır ki, bu durum en çok aramanın yapılacağı saat ya da gün için söz konusu olur ki bu nedenle, arama emrinin bir günden daha uzun bir geçerlilik süresi taşıyamadığının kabulü gerekir. Eğer sonraki günler ya da saatler için de arama yapılacak ise o takdirde yeni bir karar almak için yeterli süre var demektir ve gerekirse yeniden karar alınmalıdır.

Kişi hak ve özgürlüklerinin daraltıldığı durumlarda, arama, tutuklama gibi yöntemlerin uygulanmasında yasal/makul sürelerin aşılması ve bunun rutin bir uygulamaya dönüşmesi ve öyle kabul edilmesi hukukun başka amaçların enstrümanı haline gelmesi tehlikesini de beraberinde getirir.

Ülkemizde terör suçları nedeniyle verilen arama kararlarının dahi süresi belli saatler arasında, ya da en fazla günlerle ifade edilen sürelerle sınırlı tutulurken, özel bir durum arzetmeyen ve makul şüpheye ilişkin somut bir olguya da dayanılmayan bir konuda 1 yıl süre ile bir üniversitenin içinde, çevresinde, öğrencilerin üstünde, aracında arama yapılmasına olanak sağlayacak biçimde karar verilmesi, üniversite öğrencilerinin teröristlerden daha tehlikeli unsurlar olduklarının ön kabulü anlamına gelir ki, "bütün umudu gençlikte" olan bizler için bu kabul edilemez.

Yasada engel bir hüküm olmadığı söylemleri ise asla kabul edilemez, somut olayda, açıkça Anayasa ve yasa ihlali söz konusu olup, bu söylem ancak bir kanun

devleti olmayı, bir polis devleti olmayı amaçlayanlar için kabul edilebilir niteliktedir. Ancak amaç temel hak ve özgürlüklere hukuk devleti güvencesini yaratmak ise toplum olarak bu baskılara boyun eğmemek, olağan kabul etmemek, hukuk içinde mücadele vermek de bir zorunluluktur. Hukuk devletinde yeri olmayan böyle bir emrin yerine getirilmesinden doğabilecek sorumluluğun da, yasa gereği emri verene ait olduğu unutulmamalıdır.

Ülkemizde anayasa referandum sürecinde özellikle yargı alanında yapılan değişikliklerin yürütmenin yargı üzerindeki baskısını artıracağı ve dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ilişkin yargısal denetimin zayıflamasının, ülkemizi özgürlük ve demokrasi ortamından uzaklaştırıp, adı ve rengi ne olursa olsun despot ve antidemokratik bir yapıya sürükleyeceği yolunda uyarılarımız olmuştu. Bu uyarılarımız "yargı reformu, ileri demokrasi ve özgürlükler getiriyoruz, hukuk devleti kuruyoruz" diye karşılık görürken, bugün geldiğimiz noktada, yaratılan antidemokratik ortamın, en masum taleplere, en küçük eleştirilere tahammülsüzlüğün, öngörülerimizi doğruladığını görmekten dolayı üzgünüz. Ülkemizde bu ortamın yarattığı gerilim ve gerginliğin daha ağır sonuçlara ulaşmasından da endişeliyiz.

Üniversite öğrencilerinin potansiyel terörist muamelesine tâbi tutulmasından, gençlere en küçük özgürlük alanı bırakılmayarak ve üzerlerinde faşizan bir baskı yaratılarak; tartışma, farklılıklarla beslenme, kendini ifade ederek, gelecekte ülke yönetimine hazırlanma hakkı olan gençler üzerinde, aynı 12 Eylül darbecilerinin uyguladığı yöntemlerin uygulanması, hoşgörü-

den uzak, okuldan atma tehditleri ve üniversitelerin gençlerin değil "rektörlerin üniversitesi" olduğu yanılgıları üzerine kurulu bir anlayışla tezahür eden ve gerilimi arttırmayı bir siyasal yöntem olarak uygulayan anlayışı kınıyoruz.

Hukuk devletinin güçlendirilmesi için çalışan bizler, bugün artık doğrudan adliyelere gönderilen genelgelerin İçişleri Bakanlığı genelgeleri olmasından rahatsızız, bunun, atılan adımların hukuk devletine değil polis devletine doğru yöneldiğinin göstergesi olduğunu görmekteyiz. Ülkemizde evrensel hukuk normlarının egemen olması ve yargının bağımsızlığı mücadelesi vermekte olan YARSAV, yargının despotik yöntemlerin bir aracı olmasından da derin bir kuşku duymaktadır. Yargı despotların hizmetkarı değildir ve olmamalıdır!..Kamuoyuna saygı ile duyururuz.

YARSAV Yönetim Kurulu
30.12.2010

Başbakan Gezi'den bu yana süreçte, özellikle de medyada "17 Aralık Operasyonu" olarak isimlendirilen yolsuzluk sürecini maalesef diktatörasını inşa etmek ve her türlü muhalefeti tasfiye etmek için bir fırsat olarak kullandı, kullanıyor. Bu coğrafya da lider siyasetine çok uygun olduğu için, toplum sessiz kalırsa, bir sorun yaşamayacaktır, başkaca bir engeli kalmayacaktır.

12 Eylül, yani 1982 Anayasası'yla gelen sistem zaten zayıf bir kuvvetler ayrılığı sistemiydi. Yani 1961 Anayasası'nın özgürlükçü demokrasi eğilimini tamamen derdest etti. Bu sistem üzerine inşa edilen bir parlamenter sistem, Siyasi Partiler Yasası'nın değişmemesi, seçim barajının korunması, bugüne kadarki ikti-

darların bu antidemokratik yapıyı değiştirmeyi ciddi anlamda düşünmemesi, dahası bunu kendi çıkarları için kullanmaları bizi bu noktaya taşıdı. Fakat diğer taraftan bunun bir fırsat olduğunu da düşünüyorum. Yani demokrasinin dibe vurması bize bir şekilde çıkışın da ışığını gösterecek, göstermeli. İnanması güç şeyler oluyor, tarihi bir süreç yaşıyoruz. Büyük bir krizin tam ortasındayız şu anda. Bunu gelecekte, 10 sene, 20 sene sonra çok daha net göreceğiz.

Peki nasıl olacak? Uzun ve çetrefilli bir süreç bizleri bekliyor. Demokrasi bir siyasi idare şekli, yöneticilerin nasıl seçileceğine yönelik bir usul. Fakat bunların ötesinde bir kültür. Herşeyden önce, farklılıklarını muhafaza ederek bir arada yaşama iradesi gösteren insanlar gerekiyor demokrasinin yerleşebilmesi için. Birbirinden nefret eden kalabalıklar demokrasi inşa edemezler. Bu anlamda bir zihniyet değişimi çok önemli. Nasıl ki, kadın erkek eşitliği anayasaya yazarak, yasalara koyarak sağlanamıyorsa, içselleştirilemiyorsa, demokrasi de sadece yasalarla kurulamaz. Herşey benim olsun diyen bir zihniyetle demokrasi nasıl mümkün olabilir ki. Kitle benim olsun, yargı benim olsun, ordu benim olsun, istihbarat benim olsun, basın sözümden çıkmasın, interneti kontrol bende olsun, sivil topluma ne hacet, beni kimse denetlemesin diyor. Aksi taktirde yargıyı lağvederim, sivil toplumu lağvederim, sokak hareketlerini ezer geçer, yok ederim diyen bir anlayışla işimiz gerçekten zor.

Şöyle bir soru geliyor aklıma. İyi bir demokrasi mi medeniyete götürür, yoksa medeniyet mi demokrasiye imkan tanır?

Aslında medeniyetten ne anladığımıza bağlı. Eğer ki,

"çağdaş uygarlık" ise medeniyetten kastımız, "çağdaş uygarlık" tabii ki ancak demokrasiyi içselleştirmekle olabilir. Uygarlığın temelinde hoşgörü, karşılıklı saygı ve tam odağında insan vardır. Aslında yargı beni denetlemesin, demokratik kitle ses çıkartmasın, öğrenciler kızlı erkekli kalmasın, 3 çocuk yapın falan derlerken malum kişiler aslında insana olan saygısızlıklarını gösteriyorlar. Çünkü, yaradılanı biz "sadece" yaradandan ötürü severiz diyorlar. Oysa ben insana sadece "insan" olduğu için değer verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Pratikteki neticeleri bakımından nasıl bir farkı var bu iki farklı duruşun?

Çok büyük bir fark var. İnsan olmak ve dolayısıyla hak sahibi olmak, bu hakların "hukuk" ile güvence altına alınması ve buna da saygı gösterilmesi gerekliliği o kişinin sadece "insan" olması ile ilgilidir. Aidiyetsiz, yalın, sadece insan olmak... Dolayısıyla, insanın insanlığını inanç ile izah etmek birleştirici değil ayrıştırıcıdır. Ve az evvel saydığım haklarla ilgili meselelerin çözümünü kolaylaştırmaz, zorlaştırır. Ben insana hakikaten insan olduğu için değer veriyorum. Başka bağlantıları, aidiyetleri nedeniyle değil.

Peki bunca olumsuzluğa rağmen Türkiye demokrasisini tashih edilebilir bir noktada mı görüyorsunuz yoksa bir kurucu iradeye mi ihtiyaç var sizce?

Siyasi tarihe baktığımızda "asli kurucu irade"ler hep devrimle veya darbe ile ortaya çıkmıştır. Fakat ben artık yeni yöntemlere ihtiyacımız var diyorum. Neden bir toplumsal uzlaşma ile bir kurucu irade oluşmasın ki? Bu kolay mı? Hayır, zor. Ama bir gün gelir hiç ummadığınız bir anda, iyi, donanımlı, güçlü insanlar-

dan oluşan bir takım, bazı şeyleri değiştirir diye düşünenlerdenim. Hâlâ bazı şeyleri değiştirebilecek, bu toplumu, bu halkı asgari müştereklerde birleştirebilecek bir imkan doğabilir diye umut ediyorum... Suyun öte yanından, dağların ardından gelmiş çeşit çeşit insan toprak mülkiyetçiliği yerine birbirini anlamaya çalışsa bunca acı yaşanmazdı. Hâlâ buna inandığım için siyaset yapıyorum. Demokrasi bu topraklarda istenirse inşa edilebilir.

Türk halkı asgari müştereklerde buluşacak noktayı biraz aşmış gibi görünmüyor mu sizce de?

Toplumun fena halde kutuplaştığı doğru. Söylediklerimi uygulamak çok zor, biliyorum. Ama hâlâ inanıyorum ki, siyaset yapıyorum. Üstelik belki siyaset denilen şey hayal kırıklığından ibaret... Hele benim gibi tek derdi memleket olanlar için. Kendi çıkarlarına odaklanmış bazı insanlarla birlikte görünmek çok zor. Dışarıdan iyi görünen herşey ne kadar yetersiz olabiliyor. Gerçi, hayal kırıklığı da bir insan hakkıdır ve bu bir şekilde bizim insan olduğumuzu kanıtlar. Bazen ne işim var diye düşündüğüm oluyor kirli karanlık dehlizlerde. Tevfik Fikret'in dediği gibi, "Yazdığımız bir metni beğenmeyip, buruşturup atar gibi çekip gidebiliriz koltuklardan, çünkü bir şeyi değiştiremiyorsanız koltuklar beyhudedir..." Ama sonra bu işleri bırakmalı ve "dünyayı nasılsa öyle mi kabul etmeliyiz" diyorum. Sonra da "Bugünlük hayır" diyorum, çünkü sırt çantası olan her gencin terörist, gaz fişeği ateşlerken parmağı incinen polisin "yaralı" sayıldığı o günler bir işaretti. Yeni bir sabaha uyandığımızın işareti. Öldüler bu çocuklar, binlerce kez yaralandılar, defalarca kör oldular ve hâlâ komada birisi...

O günlerde alt geçirlerde çokça gördüğümüz zehirlenen kedileri, kuşları saymıyorum bile. Ne mi oldu sonra, daha dün kendini bu ülkenin "başkanı" olarak gören adam, bugün gelinen noktada, cumhurbaşkanlığını çantada keklik göremiyor. Başkanlığa elveda dedi. Gerçekten de karşısına çıkacak güçlü bir adayla cumhurbaşkanlığı bile zor. Bunu görüyor ve biraz da mahcup, cumhurbaşkanının tekrar eskisi gibi meclis tarafından seçilmesini dillendiriyor. Karşısına çıkacak güçlü bir adaydan korkar oldu. Bir telaş, paket üzerine paket açıklıyor oy toplamak için. Kendini toparlamak için miting üstüne miting yapıyor. Zaman makinesine binip 1940'lardan getirdiği belgelere sığınıp tek parti dönemi kitap yasakladı diyor. Sanki kendisi, üstelik bu devirde basılmamış kitaba bomba muamelesi yapmamış gibi. Yetmiyor, telaşla sağa sola telefonlar ediyor, alt yazıları bile sildiriyor. Az önce de söylediğim gibi, Gezi Parkı'na AVM, kışla falan yapamıyor. Yani direnerek birşeyleri değiştirebildiler. Uzun zamandır unuttuğumuz birlikte birşeyler başarma duygusunu bize yeniden yaşattılar. Bunlar önemli, yaşamın sürprizler yapma yeteneği var. Bunu gösterdi o direnç günleri. Ve bunu gözardı edemem. Bu ülkenin gençlerinde bu ülkenin tarihini değiştirebilecek potansiyel olduğunu biliyorum. Uzlaşı da buna dahil.

Tamam, ortak bir payda olmak ve orada buluşmak hiç de kolay değil. Hele 1980 öncesi iç savaş deneyimini yaşamış, arkasından 12 Eylül üzerinden silindir gibi geçmiş, ardından terörle boğuşmuş, çok büyük kayıplar vermiş, hemen ardından bir Erdoğan'ın eline düşmüş bir toplumun ard arda gelen bu darbelerin etkisinden kurtulması kolay değil ama her felaketin de bir sonu vardır.

Yöntem diyeceksiniz. Katı ve otoriter bir yapıyı aynı yöntemle yok etmek, bunu ihtimaller arasında düşünmek yanlış. Doğrusu, yaşanan bunca travmadan sonra, hele son yaşadığımız ağır yolsuzluk olayları, utanmazlık sınırlarını zorlayarak bu pisliklerin üstünü örtme gayretleri bir şekilde bir idrak noktası yaratacaktır diye umut ediyorum. Muhalefet de bunu kolaylaştırmalı, umut yaratmalı elbet. Yani o idrak noktasının oluşmasını, sistemin artık dibe vurduğunu, çürüdüğünü göstermeli; sadece hükumeti protesto eden, anayasal haklarını kullanan gençlerin neden öldürüldüğünü, Berkin Elvan'ın neden hâlâ uyanamadığını, Konya'da Ayaz bebeğin neden soğuktan -hiçbir sağlık sorunu yokken, sadece üşüdüğü için- öldüğünü çok iyi anlatmamız lazım. Muhalefet soğuktan ölen bir çocuğun neden soğuktan öldüğünü, belki küfürbaz ihaleciler çok doyduğu için aç çocuklar olduğunu anlatmak zorunda. Birilerini giydirmek için birilerinin çıplak olduğunu anlatmak ve o idrak noktasını yakalamak zorundadır muhalefet. Bunu yapmak zorundadır. Yapamıyorsa zaten, tüm yapamayanlar gibi gitmeli, yerini başka seslere bırakmalıdır.

Bugün sağlıklı işleyen demokrasilere baktığımızda bu noktaya büyük bedeller ödeyerek geldiklerini görüyoruz. Amerika'yı ele alalım mesela. Korkunç bir iç savaş yaşadılar. 700.000'den fazla insan öldü. Genel oy ilkesini çok sonraları benimsediler. Başlangıçta yalnızca mülk sahipleri oy hakkına sahipti. Büyük bir travma atlattılar ve ardından görece sağlıklı bir siyasi rejim kurmayı başardılar.

Ben de bunu söylemeye çalışıyorum. Umuyorum ki biz de bu yaşadıklarımızdan bir ders çıkartacağız ve

bunu geleceğimiz için bir fırsata çevireceğiz. Yani bir musibet bin nasihatten iyidir. Yaşanılan bunca müsibetin bir iyiliğe vesile olmasını umuyorum.

Siz de az evvel söylediniz, Türkiye travma konusunda pek sıkıntı çekmiyor aslında. Ve ardı ardına ya da çok kısa aralıklarla oluyor bunlar. 1960'dan 1980'e kadar her on yılda bir "darbe" yemişiz ve bunlardan sağlıklı bir ders çıkartamamışız maalesef. Ders çıkartmaktan kastım, teorik olarak yaşanılan şeyi doğru tahlil etmek ve bunun adı koymak değil. Ders çıkartmak, kötü tecrübelerle bir daha karşılaşmamak için kurumlar tesis etmek ve bir kültür yaratmakla olur. Biz bunu becerememişiz sanırım. Şimdilerde Demokrat Parti ile AKP'nin mukayese edildiği ve benzerliklerin ortaya konulduğu pek çok yazı okuyoruz mesela. Hayret verici, adeta "tarih tekerrürden ibarettir" sözünü doğrular mahiyette benzerlikler var. Bu utanç verici birşey aslında. Aynı hataları tekrarlamak.

Uzun soluklu iktidarların bu coğrafyada otoriterleşme eğilimleri kadim bir sorun. Aslında kötülük her yerde var. Güç zehir gibi, güç sarhoşluğu da bir hastalık galiba.

Nazi Almanyası'nda seçimle iktidara gelmiş bir liderin ülkesini nasıl bir felakete sürüklediğini gördükten sonra, Avrupa'da, 1945'ten sonra anayasa mahkemesi fikri doğmuştur. Yürütme ve yasamanın denetlenemez birlikteliğinin bir ülkeyi, hatta dünyayı nereye götürebileceği anlaşılmış ve anayasa mahkemeleri kurulmaya başlamıştır. Bize de, Demokrat Parti tecrübesinin ardından, 1961 Anayasası ile getirilmiş. İnsanlar, toplumlar yaşayarak öğreniyorlar. Bizde bu süreç nasıl neticelenir

bunu yaşayarak hep birlikte göreceğiz. Ama bu travmalardan ders çıkartılması için ben anlatmaya devam edeceğim. Tek başıma süreci değiştirme gücüne sahip olmayabilirim ama bunu görebilen ve denetlenemez bir iktidar iştahının toplumu nereye sürükleyeceğini bilen birisi olarak bunu söylemeye devam edeceğim. YARSAV döneminde de bunu yapmaya çalışmıştım. Kendi halinde bir yargıcın şehir şehir gezip, olabileceklerden duyduğu endişeyi paylaşması olağan değildi ama yargıya ateş düşmüştü ve sonra sonuçları çok acı biçimde yaşandı. O dönem konferanslarımı izlemeye gelip "şunu niye yapmıyorsunuz" diye soranların çoğunun yazlıklarından çıkıp oy kullanmamaları hazindi de. Çok daha kötü noktalara gelinebilir, çok daha kötüsüyle de karşılaşabiliriz. Boğazına kadar pisliğe batmış bir iktidarın can havliyle, kendini kurtarmak için "paralel darbe" söyleminin gücüyle bu ortamı muhalif ve kendisiyle çatışan herşeyi tasfiye etmek için, kaos yaratmak için bir fırsat olarak görebileceğinden endişeliyim. O yüzden, yaşanacaksa yaşanacak demek istemiyorum ama böyle bir olasılık da var. Çünkü dünyada yaşanmış, deneyimlenmiş onlarca örnek var.

"... ha bir de ikinci dalga operasyon diye bir şey vardı. Ondan ne yaptınız merak ediyorum, ikinci dalga operasyonu kırpıp kırpıp villa filan mı yaptınız yoksa. Tevekkeli havada villasına kavuşmuş bir Başbakan heyecanı hissediliyor.

Bakın isterse %60 oy alsın fark etmez, halkına yalan söyleyen, rakiplerini gizli saklı telefonlarla yenmeye çalışan, sürekli aynı kavgaları yapan, raf ömrünü tüketmiş, korkularına teslim olmuş, devleti çökertmiş

bir Başbakan olarak tarihe geçecektir. İyi insanlar bunu görecek, idrak edecektir...."

20 Şubat 2014, TBMM

Dünyada otoriter yönetimlerin yükselişte olduğu bir iklim var. Bunu da fark etmek lazım. Katıldığım konferanslarda, konuşmacı olarak davet edildiğim üniversitelerde vs. bu tehlikeye işaret ediyorum ve dikkat çekmeye çalışıyorum. Tarihin tekeri her zaman iyiye ve güzele doğru dönmüyor. Fakat sonuçta ben bir siyasetçiyim ve bu kimliğimle insanları umutsuz kılmamalıyım. Aksine umut aşılamanın ve umut edebilir olmanın da önemini biliyor ve buna inanıyorum. Umudun olmadığı bir dünya uçsuz bucaksız ve acımasız bir savaş alanı gibi. "Bunu değiştirebiliriz. Bu gidişi tersine çevirebiliriz." Buna inanan ve "bişey yapmalı" diyen insanlar... Özgür bir Türkiye'yi bu insanlar kuracak. Demokrasinin diktatörlük için bulunmuş kibar bir isim olmadığını bu insanlar gösterecek.

***

Olağanüstü bir tarihsel bir süreç yaşıyoruz. Öyle zannediyorum ki, 2014 senesinin sonbaharında Türkiye'nin nereye gideceği ile ilgili daha net bir fikir sahibi oluruz. Cumhurbaşkanlığı seçimi ile taçlanacak bu süreç. Başbakan halkın desteğini alırsa nasıl bir güç yaratacağının farkında ve onun için fena halde savaşıyor. Ölümüne bir savaşın içinde. Ya bu topraklara inanılmaz bir istibdat getirecek, kimsenin nefes alamayacağı; ya da yurtdışına kaçacak veya Savaş Suçları Mahkemesi de dahil pek çok mahkemede yargılanacak.

Savaş Suçları Mahkemesi diyorum, zira Suriye'deki bazı muhalif gruplar Lahey'e ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Erdoğan aleyhine başvuruda bulundular. Bu çok önemli bir gelişme. Bu konuda iktidar da endişeli belli ki. Kozmik odaya giren yargının silah dolu tırlara girmesine engel olmalarından belli korktukları. Suriye sınır bölgesinde çok netameli şeyler olduğu herkes tarafından biliniyor. Bir ara nasıl savaş kışkırtıcılığı yapıldığını hatırlayın. Ne yapıp edip savaşmak istiyordu. Batı savaştan vazgeçince çok üzüldü. Bir koyup üç alacaktı olmadı; ülkemizi bir füze rampasına dönüştürdü, yetmedi; sınırlarımızı kalbura çevirdi yetmedi ama güvendiği dağlara kar yağdı. Umarım savaş hevesleri yarım kalır. İçerde de dışarda da savaş kışkırtıcılıkları halktan gerekli yanıtı alır.

"Tüm olanlardan, bu vahşetten Başbakan ve Davutoğlu sorumludur. İktidar masum değildir. Ellerine masum kanı bulaşmıştır. Uzun süredir yaptıkları tahrikçi açıklamalarla, nefret söylemleriyle şiddeti körüklemişlerdir. Şimdi de kanıtları karartmak, yok etmek uğruna basına sansür koyuyorlar. Yayın yasağı koyuyorlar... Asıl suçluları gizliyorlar... Medya sussun... Halk sussun... Muhalefet sussun istiyorlar. Hayır! Kimse buna suskun ve seyirci kalamaz. Davutoğlu bugün istifa etmeyecek de ne zaman edecek? Bu nefret söylemini kullananların, olanlara, ölenlere üzülmek yerine çok heves ettikleri savaşın yaklaşmasına sevinenlerin sokağa çıkamaz hale getirilmesi gerekiyor. Biz ne kadar sessiz kalırsak, onlar kirli savaşlarını örgütlemekte o kadar başarılı olacaklar.

Ülkenin göz göre göre savaşa girmesine seyirci kalına-

maz. İnsanlarımızın kurban edilemesine izin verilemez. Tüm yurtta savaşa karşı vicdanı ret hakkımızı kullanalım"

12.05.2013

"... inancı hoşgörü yerine kutuplaştırmada kullanıyor. Dini kullanırken ahlakı da kullansa keşke. 8 ayrı yurtdışı hesabını, 20-25 gibi gitmesi lazım gelenleri, denizi feneriyle yutanları açıklayabilse. Bize ekmek israfı derken, cumaya helikopterle gittiğinden, indirimden almadıysa eğer, 43 bin dolarlık saatinden, aile üniversitesinden, 6. gemicikten filan söz ediliyor. Sahi değerli milletvekilleri, gemilerin helal sertifikası oluyor mu?

Oysa, özgürlük isteyen ortadoğulular için örnek olabilirdik. Ama barışçı politikamızı yerle bir edip savaş istedi. Ortadoğu cengaveri olmaya öyküdü. Ama hatırlayın, zaten attan bir kez düşmüştü, yine düştü. Geçmişi, Suudun ittirmesi ve bir tutam ecdat kahramanlığıyla diriltebileceğini sandı, heyhat bu sığ yeni Osmanlıcılık hayaliniz bitti. Muhteşem taktiklerle Mursi'nin de başını yaktınız. Öyle Ortadoğu'nun lideriymiş filan yok artık. Şimdi elinizde kalan "teröre destek oldunuz mu" sorularının utancıdır. Emevi Camii'nde cuma namazı düşlerken siz, yazık ki, Reyhanlı'da, Akçakale'de masumların cenaze namazları kılındı."

2013 senesi bütçe görüşmeleri, TBMM

Evet, Erdoğan kalırsa kendince hakkını verecektir. Halkın da desteğini alırsa, güçlü bir destek verilirse kendine; seçim trafiğinden başarılı çıkar, ardından da cumhurbaşkanı olursa, hemen ardından anayasayı değiştirip başkanlık sistemi getirmek ister. Veya ikinci bir olasılık, üç dönem kuralını kaldırıp yeniden Başbakan olarak devam etmeyi düşünebilir. Gezi ve yolsuzluk olayları nedeniyle olası oy ve güç kaybı nedeniyle ve Cumhurbaşkanını halkın seçeceğini düşünerek yoluna Başbakan olarak devam etmek isteyebilir. Erken seçim kararı alabilir. Onun için ideal şartlar budur. Ancak muhalefetin bu maçı çevirmesi mümkün. Daha çok çalışır ve güven verirse neden olmasın? Bunun sıradan bir seçim süreci olmadığını söylememe bilmem gerek var mı. Sonbaharda herşey daha net görünmeye başlayacak.

Tüm bu yaşananların, ortaya çıkan yolsuzlukların, medyaya baskıların, adaletsizliklerin vs. AKP seçmeninin vicdanında bir karşılığı olduğunu düşünüyor musunuz? Onların böyle bir sorunu var mı sizce?

Güç dengeleri değişirse bunlar ancak o zaman sorun olur. Çünkü olağanüstü bir güç olarak görüyorlar Başbakanı, mistik anlamlar yükleyen taraftarları var.

Ama değişmesi için de sorun olması lazım. Tuhaf bir paradoks var sanki. Halkın nezdinde tüm bu yaşananlar "utanç verici" bir durum olarak algılansın ki, siyasi kanaati değişsin seçmenin. Şöyle yapmış, böyle yapmış, çalıyor ama iyi iş yapıyor diyen bir kitle de var.

Bir defa "din" unsurunun siyasete bulaşması fair play kurallarına aykırı. Bu, kutuları trilyonları almayan, rüşveti gelenek haline getiren anlayışın, inançla ve kendisine bu duygularla oy verenlerle alay eder gibi büyük davaların adamı gibi görünüp ama aslında tek dertlerinin zenginleşmek, milyonlarca euro, dolar, rezidans, villa filan olduğunu görüp hayal kırıklığı yaşayanlar da muhakkak vardır. Ama dinin istismarı, kullanılması, onu kullananı her zaman 5-0 önde başlatıyor belli ki. İşte bu yüzden muhalefetin çok ama çok işi var. Ama bir gerçek daha var ki, hırsızlık kimseye, hiçbir iktidara itibar kazandırmaz.

BDPli bir milletvekilinin Mecliste size bir sataşması olmuştu. "Kafkaslardan, Boşnaklardan gelenler, siz bu ülkenin sahipleri değilsiniz. Dağdan gelip bağdakini kovuyorsunuz" mealinde sözler söylemişti.

"Meclis kürsüsüsün böylesine iğrenç, utanmaz, ahlaksızca ifadelerle işgal edilmesini kınıyorum. Bir tek doğru şey söyledi. 'Hiç kimsenin bir halka hakaret etme hakkı yok' dedi. Çok doğru bir söz ama Anadolu coğrafyasına dünyanın her yerinde kopup gelmiş, bir arada olmak ve kaynaşmak için gelmiş sayısız halka hakaret ettiniz. 'Kafkaslardan gelenler, uzaklardan gelenler' dediniz. Ben de suyun öte yanından gelmiş birisiyim. Belki beni de kastettiniz. Çok inciticiydiniz. Yapılan hataları tekrar ettiniz. Siz bir bir halka, halklara hakaret ettiniz. Döktünüz, saçtınız. Nasıl toparlarsınız bilmiyorum.

Sizin az önce kendinizi tanımladığınız o kafatasçı anlayıştan biz uzağız aslında. O anlayışın ulusal düzeyde aşılması gerektiğini düşünüyoruz. Sizin gibi kafatasçı değiliz. Kafkaslardan, dışarıdan gelenleri ya da burada olanları tek tek sayıp sizin gibi küçümsemeyiz. Biz buyuz, peki siz kimsiniz? Her gün etnik kimlik dışında başka bir şey konuşmuyorsunuz. Yeni düşmanlıklar yaratmaya çalışıyorsunuz. Irkçılığın alasını her gün yapıyorsunuz."

Etnisite ve din üzerinden siyaset yapılmasını tehlikeli buluyorum. Beyefendi o sözleri kime öfkelenip sarf etmiş, onu da bilmiyorum. Partiye sataşma nedeniyle söz alıp bir yanıt vermiştim. Ama çok rahatsız edici bir üsluptu ve bana göre bu topraklar, bu coğrafya bundan çok zarar gördü, büyük acılar çekti. Bu konuda değişik açıklamalarım da olmuştur.

Ampul - Kandil İttifakının BDP'yi Düşürdüğü Halin Düşündürdükleri

Bir teröristin mektuplarını hevesle oradan oraya taşıyıp duran mektup taşıyıcıların "yaz oğlum Süreyya" düzeyi ile düştükleri hal acınası olduğu kadar, kimin "bittiğinin" de fotoğrafıdır. Siyasi temsilden dem vuran bir yapının kendi varlık nedenini inkar ederek AKP'nin dümen suyunda, Kürtlerin tek temsilcisi olarak terör örgütünü göstermesi öncelikle Kürtlere en büyük haksızlıktır. Talimatla yürütülen "the süreç"e CHP'yi bulaştırmak istemeleri ise en büyük acizlik ve hadsizliktir. Kendilerine, akıl dağıtmadan önce akıl almalarını tavsiye ediyor, tavsiyeler listemi aşağıya ekliyorum.

Savunulması mümkün olmayan yöntemlere ve liderlere bel bağlamaktan vazgeçin. Devlet teröründen şikayet edip, bir terör örgütüne teslim olmaktan, Balıkesir'de, Diyarbakır'da, Muğla'da yaşayan Kürtlerin tek temsilcisinin bir terör örgütü olduğunu söyleme komikliğinden vazgeçin.

Bu topraklardaki sayısız ırka ait binlerce genin birbirine karıştığını inkar etmekten, birlikte yaşama yoluna kayalar döşemekten vazgeçin. Hem siz ne zaman yoksulluğun bir ırkı olmadığını anlayacaksınız?. Doğuştan kendine biçilen rolü reddedip, ne din, ne de bir dilim sucuk ticareti yapmadan, kendinden başka güveneceği bir dal olmadan varolmaya çalışan biz, yoksul Anadolu'nun yoksul kızları, kaç kere zenciydik hiç düşündünüz mü, BDP'nin kadınları?

Siz, bu topraklara dışarıdan gelenlere had bildirmekten de ırksal asabiyetten de vazgeçip, hiç salt insan odaklı siyaset yapmayı düşündünüz mü? Kendinizden olmayanların da, sizinle aynı zorlukları yaşadıklarını bir kez olsun düşündünüz mü? Elleri çalışmaktan şişenleri, düşündünüz mü? Çocuk gelinlerden veya sağlık sistemindeki çarpıklıklardan ne zaman sözedeceksiniz? Kızıltepe'de, haddi hesabı olmayan tarlalarında çalıştırdığı yoksulların sırtından trilyonlar kazananları, büyük şehirlerde merdivenaltı atölyelerde gün yüzü görmeyenleri görmezden gelip, sadece ırk siyaseti yaparak gerçeklerden daha ne kadar kaçacaksınız?

Kanla beslenmiş, gerektiğinde ise Türk kimliğinden, üç peygambere kadar her tür takiyeyi yapabilen bir örgüt ile emir komuta zincirini ne zaman kıracak-

sınız? Öcalan-Erdoğan ahenginin ezilenlere değil sadece kişisel ikbalini düşleyenlere yarayacağının farkında değil misiniz?

Artık, şapkayı önünüze koyup bunları düşünmelisiniz. İnanın temsil ettiğiniz insanlar daha nitelikli bir siyasi temsili hak ediyor. Bu nedenle sizleri, topraklarımıza çöreklenmek isteyen çokuluslu şirketlerin kiralık iktidarlarının maşası olmaktan vazgeçerek, size umut bağlamış yurttaşlarımızın haklarını savunan tutarlı ve omurgalı bir siyasete davet ediyorum.

Emine Ülker TARHAN
Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Son bir yıldır sıklıkla işitir olduk; milli egemenlik. Sizce, "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" mottosunu doğru okuyabiliyor muyuz? Demokrasinin sınırları konusundaki kanaatiniz nedir?

Ben demokrasiye inanan birisiyim. Yani, özgürlüklerinin ancak demokrasi ile korunacağını düşünüyorum, bunun da başka bir siyasi sistem ile mümkün olacağına inanmıyorum. İnsan ve özgürlük odağından bakıyorum meseleye. Demokrasi, odağında insan olan, hak ve özgürlüklerin güvence altında olduğu, bunları kısıtlama olanağına ve yeteneğine sahip olan güç merkezlerine karşı (mesela siyasi iktidar, yürütme gücü, siyaset dışı odaklar, mafya vb.) güçlü denetim mekanizmalarının olduğu, basının, demokratik kitle örgütlerinin, sendikaların, muhalefetin de güçlü olduğu bir yapı olmalı. Tam göbeğinde de tam bağımsız bir yargı. Yoksa iktidarın tehlikeli sulara girmesini, kendini korumak adına

halkın özgürlüklerini feda etmesini, halka karşı suç işlemesini nasıl önlersiniz? Demokrasi sadece çoğunluğun değil, azınlığın da, iktidara oy vermeyenlerin de kuvvetli güvencelerinin olduğu bir rejimdir. Aksi zaten demokrasi filan değildir. Yani dört yılda bir halkı sandığa götürmek demokrasi değildir. Halk doğru bilgilendirilmiyorsa, basın yoluyla manüpüle ediliyorsa, yine basın kullanılarak nefret tohumları ekiliyor, yalanlar gerçekmiş gibi söyleniyor, Kabataş olayındaki gibi masumlar hedef gösteriliyorsa... Bu algılarla sandığa giden insanların kararları her zaman doğru değildir. Çünkü iktidar tarafından zehirlenmişlerdir. Yanlış yönlendirilmişler, korkutulmuşlar, sağlıklı karar vermeleri engellenmiştir. Propagandanız Goebbels tarzı ve gerçeği gizlemeye programlanmışsa, halk kandırılmıştır. Ha belki bir vakit böyle idare edebilirsiniz, ama tarih yaptığınız kandırmayı mutlaka yazar ve önünüze koyar. Bugünkü iktidarın da önüne koyacaktır.

Dolayısıyla, demokrasi sandıktan galip çıkanın çiftliği değildir. Siyasi iktidarın egemenliği sınırlı bir egemenliktir. Sınırsız bir egemenlik mutlakiyettir, dikatatörlüktür. Başbakan'ın demokrasi kavrayışındaki sakatlık da budur. Siyasi iktidarın egemenliği, birey hak ve özgürlükleri ile sınırlıdır. Tabii hangi demokrasiden bahsettiğiniz de mühim. Benim kasettiğim demokrasi, evrensel anlamda kabul görmüş, Batı tipi özgürlükçü bir demokrasi. Demokrasi kılığına girmiş diktatörlükler başka bir şey.

Anayasa Komisyonu çalışmalarında AKPliler şunu bile tartıştı: Anayasa'nın değişmez ilkelerinden cumhuriyet kalsın, "Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik bir hukuk devletidir" ifadesini kaldıralım dediler. Ne diyeyim ben size. Hangi demokrasiden söz ediyoruz.

İran da bir cumhuriyet, unutmayın. İran devletinin adı İran İslam Cumhuriyeti. Libya da bir cumhuriyetti. Demokrasinin olmazsa olmazı ise kuvvetler ayrılığıdır. Demokratik hukuk devleti eşittir kuvvetler ayrılığı demektir. Çok temel ve hayati bir mekanizmadır bu. Bunu kaldırmaktan söz ediyorlar. Söz etmekle de kalmıyorlar, hayata geçiriyorlar. Özetle, özgürlüklerin ancak başkasına şiddet kullanma noktasında sınırlandırılmasına müsaade eder özgürlükçü demokrasiler. Benim kitabımdaki tanım böyle.

Liberal bir demokrasinin tarifini yapıyorsunuz.

Liberalizm kelimesini kullanmak istemiyorum. 12 Eylül sürecinde, liberalizmin, neoliberalizmin ne anlamda önümüze getirildiğini bildiğim için ben farklı bir ifade kullanıyorum. Ayrıca onlardan farklı olarak, insanın ve paranın eşit derecede özgür olmasına değil, insan özgürlüğünün herşeyden daha değerli olması gerektiğine inanıyorum ben. Diyorum ki, asla sandıktan ibaret değildir demokrasi. Tamam halk sizi iktidara getirebilir, sizin ne olduğunuzu bilerek veya bilmeyerek. Siz yanlışlar yaparsanız, size bir şans daha verilebilir. Ama siz bunu kötüye kullanamazsınız. O denetlenemez gücünüz size güç katsa da bunu kötüye kullanamazsınız. Kötüye kullandığınız anda artık o sistem demokrasi filan değildir. Kötüye kullanılmasına engel olacak, bağımsız yargı, özgür medya ve sivil toplumdur. Başka türlü ben o güce demokratik bir güç demem, diyemem. Başka tür bir güçtür o artık. Korkutucu bir güçtür, karanlık bir güçtür; bir çeteye dönüşmüştür artık, bir suç şebekesine.... Denetlenemez olduğu andan itibaren bir şuç şebekesi olur. Bizi bir suç

şebekesinin yönetmesine, sırtlanların çatışmasına benzeyen çatışmalarına toplumu, özgürlükleri feda etmelerine izin vermemeliyiz.

3

Çehov piyeslerindeki gibi bir silah sürekli duvarda, tepemizde asılı duruyor ve her an patlamaya hazır sanki. Her yerde Başbakan var, onun öfkesi, hepimize bir ömür boyu yetecek yasakları var ve bu bir tür doz aşımı yaptı galiba.

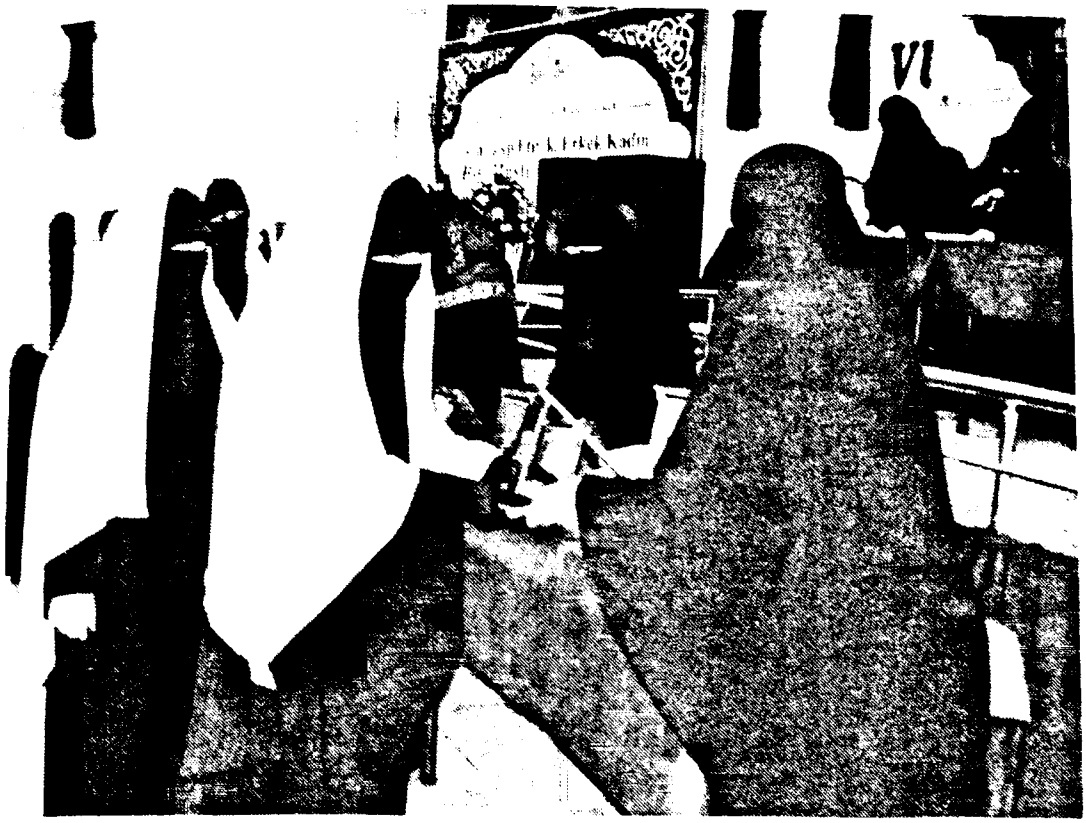
Geçtiğimiz günlerde okuduğum bir haber epey dikkatimi çekti. Siz de karşılaşmışsınızdır muhtemelen. Peygamber Sevdalıları ve Kur'an Nesli Platformu'nun düzenlediği bir törende sadece gözleri gözükecek şekilde çarşaf giyen 144 genç kız, belge alarak "alime" oldular.

Demokratik bir siyasal sistemin vasıflarını sıralarken en ön sıralara yerleştirdiğimiz kurumlardan birisi çoğulculuk. Fakat sıklıkla yapılan bir hata var. Çoğulculuk ile izafiyetçilik birbirine karıştırılıyor. Çoğulculuk, herkesin kendi değer yargıları çerçevesinde hayatını inşa ve idare etmesi ve farklı değer yargılarına sahip başkalarıyla birlikte özgürlük ve barış içinde yaşayabilmesi, bunları yapma iradesi göstermesi. Başkalarının özgürlüklerine, yaşam biçimlerine saygı duyması. Fakat, çoğulculuk bizim birtakım evrensel değer yargılarımızın olmasına ve kendimize ve etrafımızı bu gözle ele almamıza engel değil. Halbuki, izafiyetçilik ya da görelilik mevzuya bu gözlükle yaklaşmıyor. En basit ve kaba tabiriyle "her yol mübah" diyor. Her hayatı aynı kıymette görüyor. Şimdi bu resme baktığımızda siz ne görüyorsunuz?

Zor ve çetrefilli bir konu, biliyorum. Sizce bu resimdeki gördüğümüz kadınların hayatları da saygı duyulması gereken bir hayat mı, yoksa kamunun müdahale etmesi gereken bir durum mu söz konusu diye sorular sorulabilir. Bir örnekle biraz daha anlaşılır kılmaya çalışacağım soruyu. Mesela, devlet narkotik suçlarla mücadele eder. Neden? Bireylerin, kendi rızalarıyla da olsa, kendi vücut bütünlüklerine ve sağlıklarına acımasızca zarar vermelerini engeller. Sana ne kardeşim, vücut benim, sağlık benim diyemezsin. Dünyanın heryerinde bu böyledir, birkaç minik istisna dışında. Burada neden benzer bir müdahale söz konusu değil, ya da olmalı mı?

Bu resim aslında bize, bu coğrafyada laikliğin ne kadar önemli olduğunu anlatmıyor mu? Özellikle de kadınlar için ne kadar önemli olduğunu. O çocuklar acaba farkındalar mı kendi özgürlük alanlarını nasıl kısıtladıklarının onu bilmiyorum. Ama aldıkları eğitim de özgürlüğü nasıl algıladıklarını belirliyor. Kavramları, dünyayı, çağdaşlık tanımını bir anda alt üst edebiliyorlar. Herşey tepetaklak oluyor. Eğitimleri yaptıkları eylemi, bulundukları pozisyonu meşru kılıyor onların gözünde. Türkiye'de pek çok yerde kız çocuklarının bedeni kendilerine ait değil sanki, kendilerine ait olmasına izin verilmiyor adeta. Kendileri dışında pekçok kişinin hakkı var onların saçında, giyim tarzında, eğitiminde, kararlarında. Kendi iradeleri ile verilmiş bir karar mı ona bakmak lazım. Öyleyse saygı duyulur, burkayı da özgürlük görmelerine engel bir hal yok. Ancak manipüle edilmişlerse aslında bu gerçek anlamda bir karar olmaz zaten.

Zorla, devlet gücü kullanarak yaşamlara müdahale

Peygamber Sevdalıları ve Kur'an Nesli Platformu'nun düzenlediği törende sadece gözleri gözükecek şekilde çarşaf giyen 144 genç kız "alime" diplomalarını alırken. 2014.

edilmesi doğru değil bana göre, ama özgürlüklerin sınırı başkalarına baskı uygulamamakla ilişkilendirilir. Evden dışarı çıkmamayı, erkeğe koşulsuz itaati özgürlük olarak tanımlamak isteyenler olabilir ama bu şekilde yaşamayanlara, düşünmeyenlere örneğin kürtaja karşı olmayanlara onların da saygı duymaları gerekiyor. Kimin kiminle kaldığı ile kimin vapurdan inerken ne giydiği ile kadınların etek boyunu ölçmekle de kafayı bozmamaları gerekiyor.

Bir ara Meclise türbanla giren milletvekilleri temiz/kirli polemiği başlatmış, "resetlemek" sözünü kullanmıştı bir kadın milletvekili. Ne düşündünüz o dönem?

Evet, resetlemek, temiz olmak, kirli olmak gibi sözler söylendi bir ara Mecliste. Kendini nasıl iyi hissediyorsa

öyle davransın insanlar, buna bir diyeceğim yok. Çeşitli görünümleri var belki bu duygunun. İnsanlar nirvanaya ulaştığında da kendini temiz hissedebilir buna da bir diyeceğim yok ki. Yanlış olan, kendini temiz, diğerlerini kirlenmiş görmektir. İnancını asla bilemeyeceğiniz ve sorgulamayacağınız milyonlarca kadını, kirli ya da günahkar olarak itham etmek yanlıştır.

Ama temizlik nedir diye bana sorarsanız. Bence asıl temizlik eş durumundan milletvekili olmamak, inancı şova dönüştürmemektir. Ben, 75 metrekarelik evlerde oturup, ölesiye çalışıp, devletin derme çatma okullarında çocuklar okuttum, onları sevgiyle büyüttüm. Kimsenin inancı, yaşam tarzıyla ilgilenmedim, onlara saygı duydum. Kimseyi ayırt etmeden adalet dağıtmaya, terazinin dengesini bozmamaya çalıştım. Devlete maliyetim hep "sıfır" oldu. Devlet kesesinden bir tek yurtdışı gezisinde de yer almadım. O yüzden ben kimseden temizlik dersi alacak değilim, ama kadınlar açısından o sözler yaralayıcıydı.

***

Yakın bir zamana kadar siyasi iktidarın askeri vesayetten kurtulması ile hemen hemen bütün sorunlarımızı çözüme kavuşacağı, adeta bir asr-ı saadet dönemine ereceğimize dair yaygın bir algı vardı. Sadece AKPliler nezdinde bu böyle değildi. AKP ile sözde organik bir ilişkisi olmayan, 'fakat yakın bir zamanda Avrupalı bir siyasetçinin tanımlamasıyla, İslamcıların "faydalı aptalları" bazı entellektüel kesimlerde de bu algı kuvvetli bir şekilde hissediliyordu. "Yetmez ama evet"çileri hatırlayın... Şimdi bir de Cemaat AKP savaşını görüyoruz.

Ben, onlar için, demokrasi gemisine bindiklerini zannediyorlar ama gemiden ilk onlar atılacak demiştim, atıldılar. Liberalleri kastediyorum. Polis Gezi'de çocukları öldürdü, onlarcası kör oldu, on binlercesi yaralandı. Şimdi bu manzara karşısında hâlâ susanlar var ki, bence sussunlar, artık konuşmaya hiç hakları yok. Dramatik bir çöküş yaşıyorlar. Aslında çöken de sadece algıları değil, meğer aslında hiçbirşey yolunda değilmiş, aldatılmışız, bir illüzyonmuş söylenenler diye düşünüyorlar tahmin ediyorum. Ama artık çok geç. Tarihin çöplüğünde kullanılıp atılan kirli mendiller gibi yerlerini aldılar. -Nereden toparlayacaklarını da bilemiyorlar şu anda, haklısınız.

Referandum döneminde onlar tarafından verilen destek iktidarın herşeye sahip olma iştahını arttırdı. Ünlü anayasa ve siyaset bilimcisi Prof. Dr. Andrew Arato o dönem önemli uyarılar yapmıştı. "Aslında paketin hazırlanışı çok akıllıca. Kabul edilmesini kolaylaştırıyor. Tıpkı bir soğana benziyor: Dış halkaları var ve bunlar savunulması mümkün maddeler. Bu değişikliklerin paketteki amacı tamamıyla araçsal. Soğanın cücüğünde ise yargının yeniden düzenlenmesi var ki, işte tuzak bu" demişti. Doğruydu.

Bakın, bir sistemde adil olan, başka bir sistemde otoriter olabilir. Farklı sistemlerden belirli düzenlemeleri seçip bir araya getirerek otoriter bir yapı oluşturabilirsiniz. İşin sırrı buydu işte. Değişiklik, parlamentoda çoğunluğu elinde bulunduran partiye yargının yeniden organizasyonu ve kontrolünü verdi, ülkenin yargı eliyle otoriterleşmesini sağladı. "Yetmez ama evet"çiler işte bunu göremediler. Kapasite sorunuydu, böylece kapasitelerini kanıtladılar. Şimdi yiğitliğe leke sürmemek veya beslendikleri kaynaklar kesilmesin diye yine

iktidara övgüler dizenler var aralarında. Hatta birisi Gezi sırasında "Polis şiddet uygulamadı. Gerçekten saldırsaydı polis, 6 kişi mi ölürdü" bile diyebildi. Neredeyse, madem kötülük yapılacaktı tam yapılsaydı, caddelerden şöyle oluk oluk kan aksaydı diyenler var. Düşünebiliyor musunuz, Başbakana hoş görünmek için gerçekleri böyle tahrif edenler var. Onlar istedi diye daha mı çok ölselerdi? Biraz daha mı kör olsalardı? Daha mı çok yatsalardı ölüm uykularına? Yetmez ama evetçiler demiştiniz, "yatacak yerleri olacak mı" der büyüklerimiz.

Peki şimdi?

AKP, ittifak yaptığı güçlerle operasyonel olarak, yani sadece belli bir alana odaklanarak, sırf intikam alma gayesiyle birlikte birşeyler yaptığı için başka ayrıntıları göremedi ya da ihmal edilir buldu. Devlet dediğimiz şey bir organizma, kocaman bir şey. Kocaman bir bütünün parçalarıyla ilgili bir tasarrufta bulunduğunuz zaman, bu eyleminizin bütün üzerindeki etki ve sonuçlarını öngörebiliyor olmanız gerekiyor. Bir yere dokunduğunuzda başka yerlerde neler olabilir, ne tür sorunlarla karşılaşırsınız. Onu öngöremedikleri veya belki de böyle olmasını istedikleri için, operasyonel bakış açısıyla belli bir alana odaklandılar ve tüm enerji ve motivasyonlarıyla odaklandıkları şeyi yok etmeye çalıştılar, kadim düşmanları gibi görüyorlardı savaştıkları kesimi. Yap, boz, ihale paylaş, kadrolaş, cezaevi kur, ülkeyi bir cezaevi işletmesine dönüştür, yargıya intikamcıları yerleştir filan derken, aralarında paylaşımdan doğan düşmanlar üretmişler belli ki. Bir adım sonra ne olur bilmem ama şimdi öküz ölüp ortaklık bozulunca, haliyle bütün hesaplar değişmiş görünüyor.

Umudumuzu Saray Çekişmelerine Bağlamayız

Kandırılmışmış Haşim Kılıç... Hem de evlenme vaadiyle! Zulüm kol gezerken aklı neredeydi? Dostları anayasa değişikliği yapınca her yerden demokrasi fışkıracak mı zannetmişti, bilinmez. Bu pek şöhretli "yetmez ama evet"çinin cezaevlerinde insanlar ve dışarıda o insanların sevdikleri ölürken aklı neredeydi, bilinmez.

Başbakan'ın ve şürekasının ne olduğu, kim olduğu üç aşağı beş yukarı belli. Ama asıl siz, attığı her adımda onu destekleyenler; "yetmez ama evet" dediniz, "iklim değişip Akdeniz olacak" dediniz, ama sonra Ali İsmail'in başını kaldırıma vura vura öldürenlere seyirci kaldınız. Akdeniz de ne, zemherideyiz şimdilerde... Ne özgürlük ne hak bıraktınız. Özgürlük artık sadece yüksek teşvikli girişim, hak ise sadece "hepsi benim olsun" açgözlülüğünde mülkiyet hakkından ibaret bu ülkede.

Ne Varsa Saçılıyor

Şimdi ülkeyi bu hale getirenlerin hasip ile nasip ittifakı son bulmuş diyorlar. Savaş açmışlar birbirlerine... Ortaya saçılan kirli çamaşırlar, günahlar, çocuğunu yurt dışında işadamı destekli okutmalar ve koniforlu hayatlar uğruna masumların hayatını karartmalar, sınav sorularını satmalar, iş üstünde yakalanmalar, sahte deliller, adaleti kirletmeler, bavullar, taraflar, kerameti kendinden menkuller, ağlaşmalar, intikamlar, tehditler, yalanlar, yalanlar...

İzleyin bu karşılıklı uyarı atışlarıyla süren saray içi rant kavgasını, bu ülke insanlarının nasıl istismar

edildiğini izleyin. Sanki az sonra birbirlerinin kafasına gaz kapsülü atıp, TOMAlarla saldıracak gibi dövüşenleri izleyin. Belki yarın barışıverirler belli olmaz, ama şimdi, sizi nasıl da yok sayıp, gürültü çıkarıyor, bu ülke babalarının malıymış gibi paylaşım kavgası yapıyor, oylarınızı nasıl da çantada keklik görüyorlar izleyin. Sadece izlemekle yetinmeyin, manzara ibretlik tamam, ama karar verin. Bu size reva değildir. Bu bize reva değildir.

Savaş baltalarını gömerler mi, bekleyip göreceğiz. Ama ben bu savaşın kaybedeni olacak mı diye beklemiyorum hiç. Anketçiler ortaya saçılır yakında nasılsa. Tut ki bir kaybedeni oldu, mahallesinden pek uzaklaşacağını da zannetmiyorum. Belki "reel siyaset erbapları" için doğru olabilir, ama "belki bize de düşer" diye ağzım asla sulanmaz benim. Sadece içimden sürekli "yazıklar olsun"lar yükselir.

Yok Birbirlerinden Farkları

Ülkeyi bu hale getirenlerin, "ne istediler de vermedik, polisi onlara verdik" diyenlerle, yargı eliyle rövanş almak adına terör estirenlerin de aslında birbirlerinden farkları yok. Ama asıl olan, bütün bu olanların, "Cemaat-AKP kavgası, dershane çekişmesi" diye sıradanlaştırılan bu tablonun, aslında çağdaş bir hukuk devleti için çok ağır bir tablo oluşudur. Bu arada "boşluk doldurucular"a da özel alanlar açılmıştır. Akıl belki doğru olabilir, ama boşluğa doldurulmak istenenler yanlıştır.

Kamçı gibi gördükleri yargıyı ele geçirmek için ne canlar yaktıklarını, kamçıyı ele geçirdiklerinde de nasıl zalim olabildiklerini gördük biz. Bu, beynini vicdanından ve bizim jargonda "kara kaplı kitap"

dediğimiz çağdaş hukuktan başka hiçbir şeye teslim etmemiş bir yargıç için tam anlamıyla dehşet vericiydi. Kenardan durup seyretmedik, dilimiz döndüğünce anlatmaya çalıştık fakat nafile... Bu yüzden bugün bana kimse sureti haktan görünmeye çalışmasın ve kimse bu kavgada taraf olmaya kalkışmasın. Susup düşünsünler.

Ben ve benim gibi düşünenler, yani biz, evrensel hukuka, aydınlanma değerlerine bağlıyız, bizim aklımız var. Beynimizi kimseye teslim etmez, kimseye ram olmaz, kimseden medet ummaz, umudumuzu saray çekişmelerine bağlamayız. Bizim umudumuz değerlerimiz üzerinden biçimlenir, öyle olmalıdır. Uzun süredir ortalıkta gözükmeyip, en son Gezi'de zuhur eden ilerici akıl bunu gerektirir. (Yaşamak meselesinin en iyi yanı yaşamın sürprizlerle dolu olması galiba...)

Bazı kişilerin bu kavgada birilerinin avukatlığını yapmakta gösterdiği hevesi ve hızı, yargı yürekleri dağlamak için bir kızgın demire dönüştürülsün diye "ölüler kaldırılıp" oy kullandırılırken, onca masum, dalgalar halinde tutuklanırken, cellatlar değil, kurbanlar cezalandırılırken de görmek isterdik. Ama göremedik.

O günlerde siyasetçiler çok şey konuştular, kalemşörler çok şey yazdılar ama aslında hiçbir şey söylemediler. Türkiye'nin geleceğinin bu kavgaların sonucunda değil, bu ucube tablonun proje müellifi olan uzak ülkelerde hiç değil, gerici statükoya karşı, ilerici akılla buluşan halkın sağduyusunda olduğunun idrakini de beklerdik. Bu da olmadı.

3 Aralık 2013

Bu süreçte de sanırım hem kendisine en fazla ihtiyaç duyulan hem de -doğal olarak- iktidarın oyun sahası haline dönüşen kurum hukuk ve yargı oldu?

Bu konuda hem kurum olarak YARSAV hem de benim başkanlığım döneminde çok ciddi uyarılarda bulunduk. Böyle olmaması için elimizden gelen gayreti gösterdik. Hukuku sahibine göre kişneyen bir yapıya dönüştürüyorsunuz demiştim bir defa Meclis kürsüsünden. Ama geldiğimiz nokta hukuk tam anlamıyla iktidarın bir kamçısı, toplumu tasarlamakta kullandığı bir araca dönüştü. Yargı artık Başbakanın emrindedir. Her fırsatta ona topuk selamı çakmaktadır. Eskiden darbeciler top, tüfek kullanır, toplumu terbiye edermiş, işkence, cesetsiz cinayet teknikleri denilen faili meçhullere bulaşırmış, zamane darbecileri yargıyı kullanarak insanları cezaevlerinde ölmeye yatırıyor, birer enkaza dönüştürüyor. Dışarıya da korku salıyor. Bunun adına da yargı kararı deyip kenara çekiliyor.

Eskiden de biraz böyle miydi acaba? Ne dersiniz?

Elbette eski düzenle de mücadele etmek gerekiyordu. Her iktidar yargıya müdahaleye eğilimlidir aslında. Ama hiçbir dönem bu kadar kötü, iktidarın nalıncı keseri olmadı. Hakimlik sınavında bu kadar mensubiyet aranmadı. Yargı bu kadar açık bir paylaşım savaşına arena olmadı. Polisin savcının talimatına uymaması gibi bir şey hiç görülmedi ki, bu, devlette anomali anlamına gelir.

Biz YARSAV'ı ancak 2006 senesinde Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde yapılan düzenlemelerden yararlanarak kurabildik. İktidar partisi bunun farkına varamadı. Biz yasayı doğru yorumlayıp, uluslararası

bağlayıcı metinlerden de yararlanarak bu yolu açtık. Eminim Başbakan bu değişiklikten çok pişmanlık duymuştur. Nitekim referandum sırasında, meydanlarda bunu "Bir boşluktan yararlanarak kuruldular, ama halledeceğiz" diyerek itiraf etmişti. Evet, biz hızlı davrandık. Sonra "halletmek" için bir yığın kapatma davası açtılar hakkımızda ama uluslararası sözleşmeler ellerini kollarını bağladı. Yoksa yargının bağımsızlığını ve yargıçların haklarını savunacak veya seslerini duyurabilecek bir meslek örgütü kurma olanağı yoktu. Üstelik Avrupa'da bu tür örgütlenmeler yüz yıl önce kurulmasına rağmen. Ve darbenin üzerinden geçen otuz seneye rağmen hâlâ darbe yasalarıyla yönetilen bir ülkeden söz ediyoruz. Darbe zihniyeti sivil toplumun güçlenmesini ister mi, uğurlu tarihi 12 Eylül olanlar bunu niye değiştirsin ki.

Siyasette de aynı sorun var. Bugün sizce neden siyaset özgür irade sahibi, nitelikli, donanımlı ve yeni bir şeyler söyleyebilen insanların önünü açmıyor? Genç, üretken, zeki insanlar neden siyasetten uzak duruyor? Haziranda sokaklarda olanların yaş ortalaması 28, ülkenin yaş ortalaması 30 civarı. Ama siyaset çok yaşlı. Gezi gibi hiçbir siyasi örgüte, partiye dayanmayan, sırtını bunlara dayamadan sokağa çıkabilecek kadar olağanüstü bir özgüvene sahip gençler niye siyasete giremiyor. Çünkü onlar güçlü rekabet ortamı yaratırlar. Demode siyasetçileri tahtlarından indirebilirler. O yüzden önleri kapatılıyor. Ben onlara engel olan lider sultası devam ettiği sürece, siyasetin kısa vadede nitelik kazanabileceğine pek inanmıyorum.

Özetle, biz 2006 senesinde YARSAV'ı kurduğumuzda bir yığın sorun olduğunu biliyorduk. Yargıya çöreklenmiş yapıyla mücadele etmek gerekiyordu, bunu da bili-

yorduk. Ama dünyada "iyi" yoksa onu icat etmek gerek, bunu da biliyorduk. Daha iyisi olsun istedik. Daha iyisini, daha bağımsızını, daha özgürlükçüsünü yaratmak gerekiyordu, ama tam tersiyle karşılaştık. Niçin, çünkü iktidarın, 12 Eylül Darbesi ile yargıya egemen olmuş bürokratik anlayışa, sadece kendilerinden olmadığı için karşı olduğu çok açık olarak ortadaydı. Bu yapı kendilerine çalışsaydı hiçbir problem olmazdı. Dertleri yargının bağımsız ve tarafsız olması değil, o görüntü ile kendi bürokratik anlayışlarına hizmet etmesiydi. Biz adalet bakanı kurulda olmasın derken, bir de baktık ki, adalet bakanı, müsteşarı, müsteşar yardımcısı hepsi birden kurula girivermiş. Hele son HSYK değişikliği ile yargı artık doğrudan Başbakanın emrine verilmiş. Biz daha bağımsız, özgürlüklerin koruyucusu bir yargı isterken, baktık ki, tutuklama süreleri öyle uzamış ki, yargı adeta özgürlüklerin kovalayıcısı haline gelmiş, insanlar dalgalar halinde tutuklanırken o pek özgürlükçü aydınlar seyirci kalmış. Artık, HSYK'yı, anayasa değişikliğini bile etkisiz kılacak şekilde tek kişiye bağladılar. Son olarak da kendi kurdukları, muhalif avcısına dönüştürdükleri özel yetkili mahkemeleri kaldırdılar ki, zaten çoktan kaldırılması gerekiyordu. İyi, güzel, tamam ama yerine özel yetkili Başbakan koydular. Artık tüm mahkemeler Başbakanın özel yetkili mahkemesi olarak çalışabilir.

"Eski yapı" derken tam olarak neyi kastediyorsunuz?

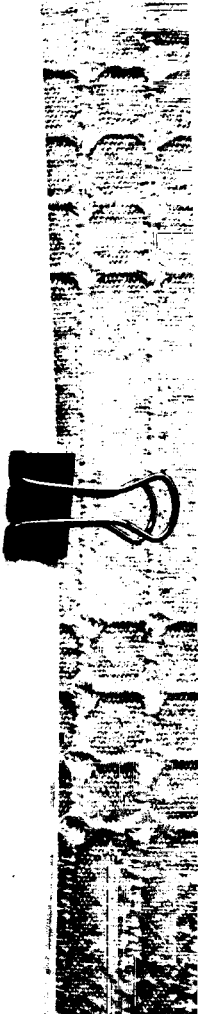
HSYK'nın eski yapısını kastediyorum. Çünkü yargı dediğiniz HSYK'dır aslında. Kurumsal olarak odur. Yüksek yargıyı da, yerel yargıyı da belirleyen yapıdır. Orada sorunlar vardı, orada da bakan, müs-

teşar vardı, yargıçların bakanla idari bağlantısı vardı, yapılan seçimlerde üç bizden, beş onlardan şeklinde kabul edilemez bir işbirlikçilik, kimi yetenekli yargıçların bir kenarda tutulmasına yol açan bir anlayış söz konusuydu. O dönemlerde, birilerinin söylediklerinin aksine, bu bürokratik yapılarla hep mesafeli bir ilişkimiz oldu. Kişisel olarak hiçbir talebimiz olmadı, hatta bu yönde gelen teklifleri açıkça geri çevirdik, bu taleplerin sözcüsü olmayı da reddettik. Sorunları her yerde dile getirdik, ama gelişmeler yargıyı öyle bir noktaya taşıdı, öyle güvenilmez bir parti yargısı oluştu ki, eskiyi arıyoruz. Niye, çünkü önceki yapıların, son tahlilde, iktidarların yargıyı doğrudan kendilerine bağlamak istemesine karşı direnme kabiliyetleri, refleksleri vardı. Günümüzde iktidar partisinin eski il ve ilçe yöneticileri bile yargıç oldu ya gerisini siz düşünün.

Oysa bakın YARSAV'ın kuruluş bildirisinde amacımızı nasıl izah etmiştik:

"Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesinin sağlanması, tüm yargıç ve savcıları, evrensel ilkeler de dahil olmak üzere, yüksek etik değerlere, donanıma ve hakettikleri yaşam standardına sahip kılmak; hukuk dışı saldırılara ve her türlü baskıya karşı yargı erki ve mensuplarını koruyarak, saf gerçeğe ulaşılmasının ve adaletin gerçekleşmesinin önündeki engelleri kaldırmak; demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla oluşmasını ve işlerliğini sağlamaktır." İşte bana göre bunları savunmak bizatihi yargının, evrensel hukukun -yeri geldiğinde- militanı olmaktır. Yani bu değerler uğruna mücadeleyi göze almaktır.

2006, Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Emine Ülker TARHAN/ Ankara Milletvekili

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun Ek 7. maddesi uyarınca milletvekili ve mahalli idareler genel ve ara seçimlerinde aday ve aday adayı olan hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanların mesleğe yeniden dönmelerine yasal engel bulunduğu, hükmün amacının yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına halel getirmemek olduğu malumunuzdur.

Bakanlığınız tarafından 29.01.2014 tarihinde Kur'a Kararnamesi ile atanan 3. dönem adli yargı Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları arasında bulunanlardan Şemdinli'ye atanan Osman Öztürk'ün avukatlık yaptığı dönemde Gaziantep'in İslahiye ilçesinde AKP ilçe Başkanlığı yaptığı, 2009 yerel seçimlerinde aynı partiden belediye başkan adayı olduğu ve sabıka kaydının da bulunduğu,

İstanbul Hakimliğine atanan Veysi Pekacar'ın Mardin Midyat AKP İlçe Yönetim Kurulu Üyesi,

Van Cumhuriyet Savcılığı'na atanan İbrahim Halil Dulkadir'in AKP Mezitli İlçe Başkanı,

Bakırköy Hakimliği'ne atanan Abdullah Boyalı'nın AKP Antalya Demre İlçe Yönetim Kurulu Üyesi,

Konya Akşehir Hakimliği'ne atanan Serdar Atalar'ın AKP Kahramanmaraş Merkez İlçe Yönetim Kurulu Üyesi,

Karaman Cumhuriyet Savcılığı'na atanan Bahri Bayazıdoğlu'nun AKP Ordu İlçe Yönetim Kurulu Üyesi,

Gemlik (Bursa) Cumhuriyet Savcılığı'na atanan Barış Zehir'in AKP Sancaktepe Belediye Meclis Üyesi,

Erciş Cumhuriyet Savcılığı'na atanan Kasım Kılıç'ın AKP Tarsus Belediye Meclis Üyesi olarak görev yaptıkları iddia edilmektedir. Bu bilgiler ışığında;

1. Adı geçen isimler iddia edilen görevlerde bulunmuş mudur? Ayrıca Osman Öztürk'ün herhangi bir suçtan adli sicil kaydı var mıdır?

2. İddialar doğru ise bir siyasi partide yöneticilik, belediye meclis üyeliği yapmış, yerel seçimde aday olmuş ve o partiye faal olarak hizmet vermiş kişilerin, yargıç ya da savcı olmaları yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesine ve yukarıda belirtilen yasanın ruhuna uygun mudur?

3. Adı belirtilen kişilerin mensubu oldukları ve görev aldıkları parti ve partililer aleyhine bir yargısal süreç başlatmaları mümkün olabilecek midir?

Yargının yönetimi bizatihi yargının kendisidir diyorsunuz aslında?

Yargının bizatihi kendisi olmasa da, çok ama çok önemli bir unsurudur. Pek çok şey ifade eder. Mesela yargı yönetiminde Anayasa'nın 140/6 maddesi kilit

öneme sahiptir. Hâlâ değiştirilemedi. Hakim ve savcılar idari açıdan adalet bakanlığına bağlıdır. Biz 2006 senesinden beri bunun mücadelesini verdik zaten. Eski HSYK'nın da kötü bir yapılanma olduğunu, hakimlerin ve savcıların ayrılması gerektiğini, bir kısmının seçim ile gelmesi gerektiğini, bunları hep anlattık. Ama öyle bir şeyle karşılaştık ki, kadrolaşma süreciyle, yargı tarihinde hiç emsali görülmemiş (benim yaşım yettiğince söylüyorum) bir kadrolaşma. O kadar çocukça geliyor ki bu bize. bir insanla oturup konuşurken sorar mısınız? Mensubiyetini, mezhebini, soyunu, sopunu... Hayır sormazsınız. Ama yargıç adaylarına, hangi gazeteyi okudukları, hangi şehrin nüfusuna kayıtlı olduklarına kadar aklınıza hayalinize gelmeyecek sorular sordular sınavlarda. Tüm bunların sorgulandığını ve adayların öğrenciliklerinde kaldığı yurtların dahi sorgulandığını gördük. Devlet yurdunda kalanların neredeyse o sınavı kazanamaz hâle geldiğini, yani mülakatı geçemez hâle geldiğini gördük. Başka yurtlarda kalmanın üstün, makbul görüldüğünü gördük. Daha neler neler... düşünsenize bir yargıç adayı genç kız tayt giydiği gerekçesiyle onca emeği yok sayılarak mesleğe alınmadı. Buna dayanamayıp intihar etti.

Biz YARSAV'ı kurduğumuz dönemden sonra, yani öncesinde de hissediyorduk kadrolaşmayı ama, esas büyük kadrolaşmanın başladığı tarihler 2005-2006 seneleridir. Bu yıllardan sonra çok yoğun bir tempoda kadrolaşmaya giriştiler. Ve biz davalar açtık. Mülakatlarda çocukların mensubiyetlerinin sorulmasının hukuka aykırılık yarattığı konusunda davalar açtık. Çok da tepki aldık. Neden? Çünkü kazanmasını istedikleri çocuklar sınavları kazanıyor, ama Danıştay bizim açtığımız dava neticesinde yürütmenin durdu-

rulması kararı veriyordu. Hal böyle olunca o çocuklar mesleğe de başlayamıyorlar ve siz tabii günah keçisi ilan edilebiliyorsunuz. Ortada büyük bir hukuksuzluk var, inanılmaz bir hukuka aykırılık var ve bunun düzeltilmesi gerekiyor. Yargı yavaş işlediği için problem hızlı bir şekilde düzeltilemiyor. Yargıç açığına sebep olarak siz görünmeye başlıyorsunuz. Çünkü yürütmeyi durdurma kararları alınmasını sağlıyorsunuz. Yüksek notlar almış nitelikli bir yargıç adayının mülakatı geçmesi neredeyse imkansızdı. Bu yargının niteliksizleşmesi, sadece biat edenlere yargıç olma hakkı verilmesi demekti. Sonuçları bugün yaşanıyor işte. Yargının topyekun yapısının değiştirilmesi fikrinin bir sebebi de bu faaliyetler olabilir, çünkü biz canları istedikleri gibi at koşturmalarına gücümüz nispetince mani olmaya çalışıyorduk... "Yargı ciğerlerimize kadar kan ağlatıyor" sözünü hatırlıyor musunuz? O günlerde söylenmiştir. "Cübbenizi çıkartın gelin" gibi kibir abidesi niteliğindeki bir söz, o günlerde bana söylenmiştir. Ben o günlerde daha bir sıkı sarıldığım cübbemi çıkarttım geldim, onlar insanlığını mı bilmem. Tüm bu gayretlerinizi "bürokratik vesayet" gibi sihirli bir sözcükle kirletme yarışına girdiler sonra...

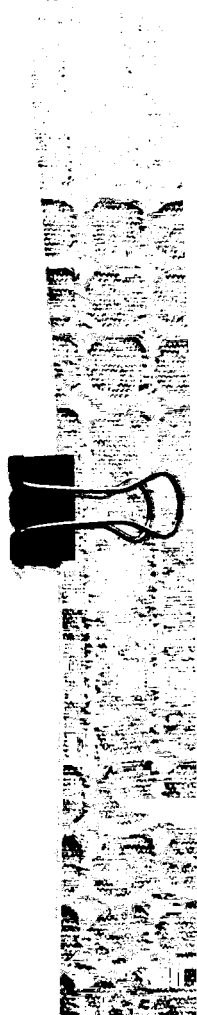
Eski yargı dedikleri şey, kör topal da olsa bir takım hukuksuzluklara, yürütmenin adil olmayan kararlarına karşı bir set çekebiliyordu. Fakat bugün onu dahi göremiyoruz. O dönemin de bir sürü problemi vardı, çünkü darbe anayasası gereği, adalet bakanı ve müsteşarı HSYK'nın içerisindeydi, yürütme oraya da elini sokmuştu. Ben o zaman da söyledim, kim olursa olsun, CHP'nin de, MHP'nin de AKP'nin de yargıcı olamaz bir yargıç. Kimsenin yargıcı olamaz. Başlangıçtan itibaren, mesleğe girdiği andan itibaren, o kültürü verme-

diğiniz taktirde, ülke kaybeder zaten. Gidebileceği bir kapı kalmaz sokakta haksızlığa uğrayan insanın. Ama bugün karşılaştığımız tablo hiçbir dönem ile mukayese edilebilecek durumda değil. Şimdi yanlış yaptık diyorlar, farkındaysanız, ama yanlışı yeni bir yanlışla kapatmaya çalışmaları çok enteresan. Çok daha ağır bir tablo ile karşılaşacağız. Yani diktatörlüğe nasıl gidilir, onun taşları nasıl döşenir, onu şu anda görüyoruz, izliyoruz maalesef. Sokaktaki insan bunu hissetmeyebilir. Bizler, yani çok ciddi muhalefet yapan insanlar, bunların ağır sonuçlarıyla karşılaşabiliriz. Sokaktaki insanın karşılaşması daha uzun soluklu olabilir. Fark ettiğinde geç olabilir. Ama eninde sonunda bu döşenen taş diktatörlüğün taşı. Bence adaletsizlik cinayetten farksız. Yönetenleri koruyan, yönetilenlere sopa sallayan, az çalanı cezalandırıp, çok çalanı ödüllendiren yargı, yargı değildir. Hangi bürokratik vesayet? Vesayet, statüko diye diye gericiliğin, din istismarının statükosunu çoktan oluşturdular bile.

Peki, geçmiş dönemdeki yargıdaki Kemalist kadrolaşmanın bugün şikayet edilenin benzeri bir muameleyi başkalarına yaptığını ve bir tür etki-tepki denkleminin bugünki öfkeyi tetiklediği iddiası hakkında neler söylersiniz?

Geçmiş dönemde, daha önce de vurguladım, yargıda Kemalist bir kadrolaşmadan değil bürokratik bir yapılanmadan söz etmek daha doğru olur. Hatta denilebilir ki, yargı yönetimindeki bu bürokratik yapı genellikle sağ ve muhafazakar eğilimdeki insanlar tarafından oluşturulmuştur. Geçmiş siyasal iktidarların temel yapılarına bakacak olursak bunun nedenini anlamak zor değil. Fakat bu insanları "günümüzün muhafazakar-

ları" ile karşılaştırmak o insanlara, hiç değilse büyük bir kısmına haksızlık olur diye düşünüyorum. Yargı yönetiminde yapı böyle olmakla birlikte, ülkemizin konuyla ilgili insan kaynağını yani yargıç kadrolarını oluşturan havuzun büyük çoğunluğunu idealist, cumhuriyet devrimlerine inanan ve yurtsever hukukçular oluşturuyordu. Bugün bunu bir suçmuş gibi lanse edenler var elbette. Geçmişte hukuk fakültelerindeki eğitimin kalitesini, akla, bilime, diyalektiğe ve çağdaşlığa dayalı metodolojilerini düşündüğümüzde bu insan kaynağının genel niteliğine şaşırmamak gerekir. Bu durumda yargıyı yönetenler başka ne yapabilirlerdi ki? Kaynak buydu. İsteseler de, istemeseler de yargıç ve savcıların büyük bir bölümü bu kişilerden oluştu. Bunun özel bir kadrolaşma hareketi olarak sunulması bana doğru gelmiyor. Kuşkusuz, sözünü ettiğim yargı yönetiminin hataları çoktu. Yine sözünü ettiğim yargıç kadrolarının da toplumcu bakış açısını devletçi anlayışla karıştırdıkları ve bu nedenle de yanlışa düştükleri de söylenebilir. Sözünü ettiğiniz bağlamda da yanlışlar yapılmıştır. Fakat öğünerek ve iddia ile söylüyorum, ben yapmadım hiçbir zaman. Yapanı da eleştirdim. Kendimi ayrı tutarım. Benim için insan insandır. Karşımdakini yargılarken ona sadece "insan" gözlüğüyle bakmışımdır hep. Hep söylerim, hayatım boyunca hiç "lütfensiz" konuşmadım. Evet, sözünü ettiğiniz türden hatalar biriktirilmiş olabilir. Pusu kuranlarca rövanş almak için etkin bir silah olarak saklanmış, sonra kullanılmış olabilir. Ama tek nedenin bu olduğunu düşünmüyorum. Paradoksa bakar mısınız, yargıçlar brifinglere koştururken biz bunu eleştirdiğimizde kötüydük, şimdi yine kötüyüz. O gün brifinglere koşanlar bugün iktidarla kolkola yani yine iyi çocuklar....

Şu an kendi yarattıkları yargının da onlara engel olduğunu düşünüyorlar, çünkü en ufak bir denetime tahammülleri yok. Onlar için ihaleler istedikleri adamlara verilsin, özelleştirmelere engel olunmasın, canlarının istediğini uygun gördükleri bedele uygun gördükleri kişiye satsınlar kimse sesini çıkartamasın, muhalifler sussun. Yani hukuk onlar için mutlak serbesti verecek, vermesi gereken, vermezse icabına bakacakları bir enstrüman. Bir yol açma bir silindir makinesi.

Önceki senelerdeki yargının durumuna tekrar gelirsek, bir defa çok daha nitelikli insanların olduğunu düşünüyorum, hatırlıyorum. Çünkü şu anda belli bir mensubiyet aranıyor. Belli okulları bitirmiş olmak, belli yurtlarda kalmış olmak gerekli ve yeterli şart haline gelmiş.

Siz beyninizi belirli bir odağa teslim ettiyseniz, onun tarafından yönlendiriyorsanız, bir dosyayı siz çözmüş olmazsınız ya da hakkı siz teslim etmiş olmazsınız ki, o mensubiyetiniz, itaat ettiğiniz o kral, sahibiniz ne diyorsa onu yapmış olursunuz. Yani hukuk dışında başka bir kurala bağlı kalırsınız ki, şu anda yapılan tam olarak bu.

Son dönemde Türkiye'nin geçmişindeki olağanüstü dönemlerin hukukuyla bugünün mukayesesi sık işitir olduğumuz bir konu. Darbe dönemlerinde dahi hukuka olan inancın ya da hukukun üstünlüğü algısının bu denli ayaklar alınmadığına dair yaygın bir kanaat var.

Ben 12 Eylül dönemindeki Barış Derneği davasını hatırlıyorum, başka davaları, sıkıyönetim mahkemelerini hatırlıyorum. Gençtim ama hatırlıyorum. Çok beraat kararı verildiğini ve tutukluluk süreleri-

nin bu kadar uzun olmadığını söyleyebilirim. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde dahi bugünki kadar büyük ve pervasız hukuksuzluklar olmadı. Bu Özel Yetkili Mahkemeler aslan terbiyecisi gibiler. Toplumu ve muhalifleri terbiye etmek için kullanıldı. O yüzden yaşadığımız dönem, darbe dönemi ile bir benzerlik taşıyor ama maalesef hukuksuzluk o dönemde yapılanların çok ötesinde. Bir yargı darbesi süreci yaşıyoruz bence. Toplum yargı eliyle dizayn edilmeye çalışılıyor. Eskiden evler basılırdı, faili meçhullerle, cesetsiz cinayet teknikleriyle insanlar susturulur, bu yolla bir nizam yaratılmaya çalışılırdı. Şimdi ise, daha ince tekniklerle bu işi yapmaya çalışıyorlar. Deliller peydahlarız, suç yoksa yaratırız vs., olmadı keyfimiz için anayasa, yasa değiştirir. Sistemi çökertir, devleti enfekte ederiz.

Bakın, daha üç yıl önce, "yetmez ama evetçi" taife ile beraber allayıp pulladıkları anayasa değişikliğini yine "değiştirdiler". Üstelik bu kez anayasayı bir yasayla değiştirdiler. Yargıyı doğrudan Başbakana bağladılar. 17 Aralık'ta patlak veren "yolsuzluk ve rüşvet soruşturmaları" olmasaydı bu değişikliklerin peşinde koşarlar mıydı? Bir telaş, soruşturmaları deniz fenerindeki gibi "güvenilir" ellere teslim etmek istiyorlar. Bunun için de eskiden güvenip, artık güvenmediklerinden kurtulmaya çalışıyorlar. Mağduriyet yaratmak için de kendilerine darbe yapıldığından söz ediyorlar. Bunu kemikleşmiş tabanlarını diri tutmak için bir savunma aracı olarak kullanıyorlar. Ama bence çoktan kendi darbelerini yaptılar bile. Bugün kör topal demokrasimizle, yarım yamalak özgürlüklerimiz bile askıdadır. Yargıya el konulmuştur. Hele yeni internet düzenlemesiyle bilgiye ve dünyaya erişim engelleniyor. Haklarında çıkacak iddiaları, belki olası kayıtları, internet sansürü

ile hafifletmeye çalışıyorlar. Kendi haklarına, çıkarlarına halkın tüm haklarını, özgürlüklerini feda ettiler. Ama bu rezalet "darbe masalları" ile kapatılabilir mi emin değilim. Dolar dağları, jammerlar, valiz dolusu paralar ve hanedanın yarattığı kirliliği temizlemeye artık darbe edebiyatı filan yetmez bence. Başkalarının masum çocuklarının öldürülmesini "destan" diye niteler, cezaevlerinde çürümesine göz yumarken, kendi şaibeli çocuklarını yargıdan kaçıranlara vicdanlar nasıl dayanır onu da bilmem. Gezi direnişi vicdanların bazı şeylere katlanamamasıydı, hatırlayalım. Sıradan bir itiraz değildi, birikmiş haksızlıklara karşı, despotlara karşı vicdanların sokağa taşmasıydı. Sorunuzla bağlarsak adalet arayışıydı. Yaşamak meselesini sağa sola kaba beton atmak düzeyine indirgeyenlere güçlü bir itirazdı, adalet dağıtmayı, kömür dağıtma düzeyine indirgeyenlere niye tepki gösterilmesin ki?

Şu anda bakın ne yapıyorlar, olur şey değil, Artık ben bir hukukçu olarak konuşmaktan vazgeçmek üzereyim. Çünkü artık hukuk değil konuştuğumuz şey. Adam hukuki, adli soruşturmayı valinin emrine veriyor. Savcı validen izin alacakmış soruşturma için. Dünyanın hiçbir yerinde, yaygın tabiriyle bir muz cumhuriyetinde yaşamıyorsanız, böyle bir şey hayal dahi edilemez. Bu, yargı denetimini fiilen, tamamen ortadan kaldırmaktır. Onun çocuğuna dokunulmayacak, onun ailesine, makamına, yaptıklarına dokunulmayacak, yaptığı tüm yolsuzlukların üstü gerekirse örtülecek. Hırsızların malvarlığına tedbir konulamayacak artık, koymak isteyen mahkeme önce partiden izin alacak, bakar mısınız? Yani Türkçesi hırsızların malvarlığı parti eliyle korunacak. Mahkeme kararına uymayan kamu görevlileri tazminat ödemeyecek, onun yerine tazminatı halk

ödeyecek. Hırsızların malvarlığına el koymalar yasa ile ortadan kaldırılacak. Hakkında soruşturmalar açılan kamu görevlileri yasayla kurtarılacak. Özel yetkili mahkemeleri kaldırma kisvesiyle mevcut dinleme kararlarının hepsi yok hükmünde sayılacak. İşte zurnanın zırt dediği yer de burası. Günlerdir, aylardır yayınlanan belgeler, fezlekeler çöpe gidecek. Şimdi çalanlar halkın cebinden çalmamış gibi, millete sinkaflı sövenler, sövmemiş gibi mutlu mesut yaşamaya devam edecekler. Babalı- oğullu, enişteli- kayınlı rezaletler bu ülkede yaşanmamış, tarihin en büyük görev değişimleri bu nedenle yapılmamış gibi, görevden almalara yürütmenin durdurulması kararı verilmesini engelliyorlar. Kendilerine sınırsız bir dokunulmazlık getirmek istiyorlar, kaydı hayat şartıyla dokunulmazlık....

Bir de, Başbakan'ın bir dönem ısrarla sizi hedef alması konusu var?

Toplumda karşılığı olan, mücadele eden, insanları etkilemesinden korktuğu birisiydim ben, anlattıklarımızla mesafe aldığımızı da görüyordu, o yüzden hedefine koydu, meydanlarda kalabalıklara da hedef gösterdi. O yüzden evimden her çıktığımda bir araç beni takip etti o günlerde, ama kimi kime şikayet edeceksiniz ki?

Sadece bununla da kalmadılar. Telefonlarım dinlendi, fişlendim. Neden yaptılar bunu? Korktuklarından... Şantaj veri bankaları oluşturuyorlardı, hâlâ yapıyorlar. Toplumu etkileme olasılığı olan insanların hayatlarını, dost sohbetlerini, çocuklarını izliyor, kaydediyor, dinliyor ve biriktiriyorlar, bir gün kullanmak üzere. Meydanlarda kullanıyorlar sonra. İşte beni de bunun için izlediler, dinlediler, belki röntgenlediler. Gittiğim

her toplantıyı, bana görüşmeye gelen her grubu not etmişler. Çünkü bir şeyleri değiştirme gücü olan namuslu insanları nasıl itibarsızlaştırırız diye epey çalışma yapıyorlar. Şunu bir türlü anlayamıyorlar, bazı insanlar yaşamlarını para, güç, hesap üzerine değil erdem üzerine kurmuşlardır. Böyle rakiplerle mücadele etmek belli ki onlar için zor. Rakiplerini böyle etkisiz kılmaya çalışmak eşit şartlarda mücadeleden korkmak, kendine güvenmemek anlamına da gelir bana göre. Onlar korkak olduğu için dinlediler ve fişlediler beni.

Anlaşılan muhalefet tarzım Başbakan ve ekibini rahatsız ediyor. YARSAV döneminde doğruları söylememizden ve inanarak söylememizden çok rahatsızdılar. Siyaset yapmaya başladıktan sonra da alerjileri sürüyor. Son çıkan tapelerden anlıyoruz ki kendi aralarında da beni çekiştiriyorlarmış. Meclis kürsüsünden yaptığım konuşmalar nedeniyle Meclis TV'yi kapattıklarını söylüyorlar. Neden dinledikleri, izledikleri biraz da bu ilgilerinden kaynaklanıyor olsa gerek.

Başbakan sizi hedef gösterdiğinde yaptığınız bir açıklama var:

SAYIN BAŞBAKAN A AÇIK MEKTUP

Sayın Başbakan;

Son günlerde düzenlemiş olduğunuz açık hava toplantılarında, YARSAV'ı, anayasa değişikliklerine evet diyecek olanlara karşı bir cephenin içerisinde olmakla suçladığınızı izlemekteyiz. Sayın Başbakan, bunu yapmaya hakkınız yok.

YARSAV'ın yapılmak istenen değişikliklere karşı olduğu açıktır. Çıktığınız meydanlarda bunu böyle ifade etmenize de hiçbir itirazımız olamaz. Ancak YARSAV'ın mücadelesi, sizin söylediğiniz gibi "evet" oyu verecek kişilerle değildir. Mücadelemiz 1982 Anayasası ile yarı bağımlı hâle getirilmiş yargıyı, iktidara tümüyle bağımlı hale getirecek ve hukukun üstünlüğüne dayalı demokrasimizi onulmaz biçimde sakatlayacağına inandığımız bu değişikliklerin ulusumuz tarafından reddedilmesi üzerinedir.

Eğer yargı ile ilgili bu paket reddedilirse, 13 Eylül gününden itibaren yargıyı bağımlı hâle getiren anayasal ve yasal tüm engellerin uzlaşma ve demokrasi kültürü çerçevesinde kaldırılmasının önünün açılacağına, tam bağımsız yargıyı getirecek bir anayasa metninin tüm demokratik güçlerin katkısı ile kabul edileceğine inanıyoruz.

YARSAV, bu yöndeki çalışmalarını kendisine açılan her türlü platformda çoğulcu demokrasiye olan inancıyla ve bilgiyle sürdürmektedir ve sürdürecektir. Bu anlamda, mücadelemiz, aynı zamanda bu değişikliklere "evet" oyu vermeyi düşünen insanlarımız içindir de... Aslında oldukça kalın çizgiler halindeki bu ayrımı bilmeniz gerekir. Bu nedenle sözlerinizi açık ve bilinçli bir çarpıtma olarak kabul ediyoruz.

Sayın Başbakan,

Siz yalnız çarpıtmakla kalmıyorsunuz. Ülkemize musallat olmuş ve sorumluluk noktasında olduğunuz için mücadele etmeniz gereken terör örgütü ile YARSAV'ı yanyana koymak suretiyle meydanlara

topladığınız insanlarımızı YARSAV'a karşı kin ve düşmanlığa tahrik ediyorsunuz.

Sayın Başbakan,

YARSAV, yurdunu karşılıksız seven, ülkenin doğusundan batısına var güçleriyle ve "yan gelip yatmadan" adalet dağıtmaya çalışarak ona olan borcunu bu şekilde ödeme gayreti içerisinde bulunan, hukukun üstünlüğüne, çoğulcu demokrasiye ve Türk aydınlanmasına inanan, ulusal bütünlüğün ülkemiz için yaşamsal önemi olduğunun ayırdında olan meslek mensuplarının bir araya geldiği, bir arada durduğu bir sivil toplum örgütüdür. bunu YARSAV'a yapmaya hakkınız yok. Biliyoruz, sizi bu mühendisliği yapmaya, kendiniz ve partiniz için son derece önemli gördüğünüz yakın siyasal amaçlarınız zorluyor. Çünkü, 12 Eylül'de "hayır" sonucu çıkacağından endişe ediyorsunuz. Çünkü YARSAV'ın toplumu doğru bilgilendirme konusunda mesafe aldığını görüyor, fark ediyorsunuz. Çünkü Türk halkının haklarının nasıl bir yargı sisteminde korunacağı konusundaki bilincinin YARSAV'la birlikte eşik atladığının farkındasınız ve bundan hoşlanmadığınız çok açık. Ama yine de böyle yapmayınız. Aslında seziyoruz, çok umutlu olmadığımızı ifade etmek isteriz. Siz yine bildiğinizi ya da bilmediğinizi okuyacaksınız. Sizin bu ayrıştırıcı, haksız ve ölçüsüz söylemler konusunda bir alışkanlığınız var, üzülerek izliyoruz. Hatırlayınız, o tarihlerde YARSAV da yoktu, siz halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmekten ötürü kesinleşmiş mahkeme kararı ile mahkum edilmiş bir kişisiniz.

Sayın Başbakan,

Küçük bir bilgi notu; bunun hukuktaki adı "suç işleme konusunda kararlılık"tır.

Sayın Başbakan,

Siz, terör örgütü ile mücadelede şehit olanlara "kelle" bile dediniz, Habur uygulamasına siz onay verdiniz. Türk ulusunu bir başka ulusun eli, ayağı, yani uzuvları olarak gördüğünüzü dahi söylediniz, kendinizi ve mensubiyetinizi nasıl ifade edeceğinizi elbette siz bilirsiniz. Türk ulusu bunu da gördü, yaşadı. Üzüntüyle ifade etmek isteriz ki, YARSAV'ın yurtseverlik ve ulus bilinci konusunda sizden alacağı bir ders yok. Ayrıca bütün karalamalarınıza karşın Türk kamuoyunun YARSAV hakkındaki görüşlerini biz biliyoruz.

Sayın Başbakan,

Biz size, sizin üslubunuzla yanıt veremeyiz. Ama bırakın biz, kısıtlı olanaklarımıza karşın, düşündüklerimizi özgürce halkımızla paylaşalım. Siz de, meydanlara çıkıp getirmeyi düşündüğünüz bu değişikliklerin ne kadar olumlu olduğunu –başarabilirseniz- halka anlatınız. Ama çarpıtmayınız, kişileri ve kurumları hedef göstermekten, toplumda artık had safhaya getirilmiş kutuplaşmayı, kamplaşmayı derinleştirecek, tahrik edecek söylevlerden uzak durunuz. Eğer siz ülkenin Başbakanı iseniz beklentimiz budur. Söylüyoruz, pek umudumuz yok ancak bunu ummak istiyoruz."!

YARSAV Basın Açıklaması'ndan...

***

"YARSAV, yargının kimsenin arka bahçesi olmama konusundaki mücadelesini sürdürecektir. Bu mücadeleye karşı saygı duyulmasını istiyoruz. Bizim verdiğimiz mücadele darbelere karşı bir mücadeledir, bir sivil darbeye karşı mücadeledir. Buna saygı duyulmasını istiyorum."

"Karanlık ve kirli kulaklar tarafından yapılan bu ortam dinlemelerini, haince, alçakça, aslında bir hamam böceği tavrı olarak nitelendiriyorum. Hiç bir demokraside, evrensel hukukta bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Bu hukuksuzdur, içeriğini asla tartışmıyoruz"

6 Eylül 2010

İktidarın bunca hedef göstermesine rağmen, gençlerin sizi bir umut olarak görmesi, bu kadar sevmesi neden, gençler arasında neden bu kadar popülersiniz?

Onları çok değerli bulduğumu, onlardan çok şey öğrendiğimi, onları sevdiğimi hissediyor olabilirler. Bir de birbirimizin dilinden anlıyoruz sanırım. Örneğin Ak Saruman dediğimde ne söylemek istediğimi anlıyorlar. AKPlilere Hitler'i anlatırken Meclis TV'ye kilitlendiklerini söyleyen gençlerden birçok mesaj aldım. Uzun nutuklardan, slogan siyasetinden, içi boş konuşmalardan hoşlanmam, onlar da hoşlanmıyor... Çok konuşmaktansa iş yapmayı tercih ediyorum. Kısa ve net konuşmaları, mesajları seviyorum, onlar da öyle. O yüzden birbirimizi anlıyoruz. Ama yalnızca gençler değil, bu topraktan beslenmiş, aydınlanmacı, açık fikirli yaşıtlarım ve benden daha yaşlılardan da, hatta çocuklardan da sevgi görüyorum.

Ankara Üniversitesi, 2013.

"Ne kolaymış demokratikleşme. Sanki polise destan yazdırıp, yüzde elliyi evinde zor tutan biri, Magrip'ten Maşrık'a bir dudağı yerde bir dudağı gökte o namlı masal fenomeni gibi sağa sola öfkeyle bağırmamış, ifade vermesi gereken oğlunu ise arabasına atıp boğaz sefası yapmamış gibi. Komisyon havuzlarıyla anketlerin manipüle edildiği, haber altyazılarının bile sansürletildiği, bir telefonla manşetlerin ve program akışlarının değiştiği ülke sanki Yüzüklerin Efendisi'nin "Orta Dünya"sı, yapansa ar damarı çatlamış "Ak Saruman" mış gibi.

Anneleri ile el ele, pırıl pırıl çocukların adaletsizliğe karşı çıkmalarını çapulculuk sanan, karşılarına bir milyonu çıkartmakla tehdit eden, rakiplerini medya talimatları ile ezmeye çalışan bir şahıs bu ülkenin

hem başbakanı, hem polis şefi, hem savcısı, hem yargıcı, hem belediye başkanı, hem medya patronu, hem tüccarı değilmiş gibi."

11.02.2014, basın açıklamasından....

"Tek parti filan mı dediniz yine, bakın, birinden söz edeceğim size: Hitler. Bu adam komşularına düşmandı ve hepsiyle savaşmak isterdi. En çok gaz kullanmayı severdi. Bir de kadınların çok çocuk doğurmasını isterdi, hatta çok çocuğu olana madalya vaadedermiş bu adam. Komşuların birbirine düşman olmasını istermiş Hitler ve bunu teşvik edermiş. Seküler eğitimi bir musibet gibi görürmüş, ondan nefret edermiş ve kendini dinsel bir imparatorluğun başındaki uhrevi ve seçilmiş kişi zannedermiş Hitler. Ve bu adam, Hitler, kendinden geçmiş bir megaloman ve insanlıktan uzak bir faşistmiş. Ve... bıyık seçimi de muhteşemmiş. "

Sataşma üzerine yaptığı bir TBMM konuşmasından..

Ankara Üniversitesi, 2013.

"Köstebeklerden tünel kazmayı, kunduzlardan güvenli limanlar, kuşlardan ev yapmayı öğrendik... Örümceklerden dokuma, aşağı yuvarlanan kütüklerden tekerlek, yüzeyde salınan kütüklerden gemi yapmayı öğrendik. Rüzgardan ise yelken yapmayı...Peki kötülükleri kim öğretmiş olabilir bize? Hemcinsimize acı vermeyi ve hor görmeyi kimden öğrendik dersiniz." diye sorar bir düşünür. Bugün bizi yönetenler, hergün savaş çığırtkanlığı yapanlar, cezaevlerini gençler, gazeteciler, aydınlarla dolduranlar bu zorbalığı kimden öğrendiler bilmiyorum çocuklar...

Başbakan ister asarsınız ister kesersiniz diyor 23 Nisanlarda size, ama bence asmayın da kesmeyin de...

Asmaktan kesmekten çok acılar yaşadı bu ülke...

En iyisi siz araştırın, bulun, sorun, öğrenin, ülkenizi ve insanlarınızı tanıyın. Bizi, halkı, sanki bizim efendimizmiş gibi aşağılamaya çalışanlara, öfkeyle bağırarak, kibirle yönetmeye çalışanlara karşı itiraz edin.

Kızlı erkekli oturmayı bile yoldan çıkmak olarak görenlere bırakmayın bu ülkeyi...

Cumhuriyetimizi bir sessizlik cumhuriyetine dönüştürmeye çalışanları izleyin ve sessiz kalmayın. Ve sakın sakın ha, onlar gibi olmayın. Son olarak, bu toprakları sevin ve bir an önce büyüyüp bizi daha iyi yönetin. Bayramınız kutlu olsun çocuklar...

23 Nisan 2013, TBMM

23 Nisan 2013, TBMM .

Nedir bu "beni susturacak tek şey bilgidir, o da sizde yok" fenomeni?

Çok sakin, soğukkanlı bir insanım aslında. Çok az öfkelenirim, genellikle öfkelendiğim belli olmaz. Meclis kürsüsüne çıktığımda AKPlilerden her zaman bir uğultu ve öfkelerini dışa vuran sataşmalar gelir. Bazen çok ağır sözler de söylerler. O gün de karşımda hiç durmadan laf atan ve ne söylediği belli olmayan bir milletvekili vardı. Hiçbir üretimi olmayan, söyleyecek sözü olmayan, ama kürsüde konuşan birine çoğunlukta olmanın gücüyle bağırıp gürültü yapan, susturmaya çalışan bir figür. Öfkeyle değil ama biraz düştüğü duruma da üzülerek, ben de "beni susturacak tek şey bilgidir hanımefendi, o da sizde yok" dedim. Sustu. Sosyal medyada gençler bu anı defalarca paylaşmışlar, sağda solda Emine Ülker Tarhan sözü diye yazılıp çiziliyor. Çok kendiliğinden bir sözdü. Konuşmalarımın, yazılarımın genel uslubunu yansıtıyordu. Üslubumun özetiydi.

Sizi mistik kahramanlarla özdeşleştirenler de var. Sosyal medyada sizin için yapılan mistik yakıştırmalara, Game of the Thrones'in Khaleesi'si ile Yüzüklerin Efendisi'nin Galadriel'ine benzetmelerine ne diyorsunuz?

Az önce söylediğim gibi, biraz aynı dili konuşmak ile ilgili, biraz da mücadeleci ruhunuzla, verdiğiniz mesajlarla, umut yaratmanızla ilgili bu. Benim çok kitap okuduğumu, hangi tarz kitapları, filmleri sevdiğimi biliyorlar galiba. *Yüzüklerin Efendisi, Hobbit* gibi kitapları, filmleri sevdiğimi bildikleri, benim anlayabileceğimi düşündükleri için genelde yakıştırmalar buradan geliyor. Örneğin Galadriel'in, Khaleesi'nin kim olduğunu bilmeyen biri için bir şey ifade etmese de ben tek kelimeyle ne anlatmak istediklerini, ne kadar çok anlam yüklediklerini anlayabiliyorum. O mistik dünyanın kadınlarından birinin ejderhaların – Türkiye'ye uyarlarsak eğer Gezicilerin- annesi, koruyucusu, diğerinin ölümsüz diyarları görmüş bilge bir Elf Leydisi olduğunu biliyorlar. Bunlar sadece güzel kadın değiller. Bir çok şeyi temsil ediyorlar, bilgelik, umut, dayanıklılık, şefkat, koruyuculuk, mücadele gibi. İkisi de çok güçlü, zeki, karizmatik kadınlar... Sanıyorum bir şekilde özdeşleştiriyorlar. Ben de mutlu oluyorum. Ama bir taraftan da bunların mistik, sanal kahramanlar olmasından hareketle, düşündüğümüzde, karşımızda nasıl muazzam ve hiçbir şekilde iyiniyet taşımayan bir iktidar gücü olduğunu, bu yapı ile mücadelenin cesur, kararlı ve inançlı insanlar eliyle gerçekleşebileceğini öngördüklerini sezebiliyorum. Bu da, biraz önce de söylediğim gibi, muhalefetin erdemli insanların mücadelesi olması gerektiğini bize bir kez daha kanıtlıyor.

Sosyal Medyada Yapılan Bazı Yorumlar

Annemiz. Khaleesi'miz.

Kadın resmen TBMM'deki Galadriel. Orkların arasında parlıyor.

**Başbakana yönelik ak saruman yorumuyla su saatte haykırarak gülmeme sebep olmuştur. Sen çok yasa emi.*

Galadriel gibi kadındır.

Masal kahramani gibi siyasetci.

Bütün hikayeyi anlatan, ders veren, doğruyu gösteren, anlatırken kendi de içinde yasayıp hayat bulan, iyiliği ön planda tutan, gerisini teferruat sayan, ahlaki değerler üzerinden hayat masalını bize anlatan o ses. O duru, sade, kendine has görüntüsü de bu savımı destekliyor. Belki yasananlara hiçbir etkisi olmayacak, ama onun sesi kulağımızda hep yankılanacak. Siyasette kalıcı olmasını istediğim, sabır ve güç dilediğim yüreği büyük insan. Varlığı insanlar içinde farklı yaklaşımlar açacak, siyasete hiç ilgisi olmayanları bile masal dinler gibi sesinden neler oluyor dinlemeye çağıracak. Yeter ki dökülen sözler şu günü bir değiştirse artık!

Zaten kendilerini çok severdim, bu son benzetmesiyle gönlümde daha da kalıcı bir yer edinmiş hanımefendi. Galadriel, Lothlorien'in Leydisi.

Emine Ülker Tarhan Başbakana AR DAMARI ÇATLAMIŞ AK SARUMAN demiş. Kesin bu hanım bizim Galadriel'imiz.

Kendisi Elf diyarından ülkemize gönderilmiş Galadriel'dir.

Son açıklamasında yaptığı Orta Dünya ve Ak Saruman -bakınız sadece Saruman demiyor, Saruman The White diyor canını yediğimin- benzetmesi ile zaten gönlümde edindiği sağlam yeri, yüksek Noldor tahtına çevirmiş milletvekili.

Ar damarı çatlamış Ak Saruman. Her seferinde iyi konuşur mu bir insan, hele bir milletvekili?

Emine Ülker Tarhan'ın Saruman benzetmesi dunya basınında :)

TBMM'nin Galadriel'i kesinlikle Emine Ülker Tarhan'dır...

Bazıları binlerce koruması olmadan, polislerine yolu kapattırmadan halkın arasına çıkamazken, dün Kennedy'de bizimle birlikte omuz omuza direnen güzel insandır. İnsanlara müdahale olmasın diye tomanın önünde saatlerce beklemiştir. Partisinin kimliği olmadan, sadece bizden birisi olarak orada olduğu için kendisine teşekkür ederim. Umarım gelecekte (daha da umarım yakın bir gelecekte) çok daha etkili işler yapabileceği bir makamda görürüz kendisini. Çok eminim. Hangi işi yaparsa yapsın layıkıyla yapıp hakkını verecektir.

Gezi Parkı Olayları'ndan önce benim için çok güzel bir insandı ama şu sıralar gözümde net olarak dünyanın en güzel insanı. Bir siyasetçi olması da bunun değerini arttırıyor, zira hareketlerinde ve söylemle-

rinde zerre siyasetçi samimiyetsizliği yok. Çok uzak ihtimal ama umarım kendisini bir gün Atılgan'ın kaptan koltuğunda görürüz.

Siper et gövdeni dursun bu hayasızca akın demişti şair. Tam olarak bunu yapıyor kurbanı olduğum.

Kendine "Erkekler senden yiğitlik öğrensin" dediğim, benim ve benim gibi bir çok kişinin artık ablası, annesi olan kadındır. Evlatlarını korumak için kendini siper edenlerdendir, ama milletvekili olarak değil, insan olarak...

Gezi direnişine bakışınızı anlatır mısınız?

Bir günün tepkisi değildi elbette. Kürtajdan sezaryana, ekmeğin cinsinden ne giyeceğimize kadar her şeyi bilen (!) biri yönetiyor bizi. Sadece kadınların, çocukların, eğitimin, giyim tarzının değil tüm konuların sahibi o. Ama bizlere sizlere konuşmak, söylemek yasak, toplanmak yasak. İnanılmaz bir düşünce derinliği, bir algı ve kavrayış zenginliği yaratmış bu topraklarda gençlerden kör ve kadük bir iletişim dili isteniyor. Tablet bilgisayarlarla boy gösterip, dindar olmaları isteniyor. Başbakan kendine oy vermeyenleri de anlamak yerine öfke nöbetleriyle yönetiyor bu ülkeyi. Çehov piyeslerindeki gibi bir silah sürekli duvarda, tepemizde asılı duruyor ve her an patlamaya hazır sanki. Her yerde Başbakan var, onun öfkesi, hepimize bir ömür boyu yetecek yasakları var ve bu bir tür doz aşımı yaptı galiba.

Mesele sadece ağaçlar değildi o gün. Düşünün kanserle boğuşan bir gencin eline kameraların önünde para sıkıştıracak kadar vicdansız ve kibirliydiler. Ve

mesele vicdanlardı o gün. O gün gençler "düşünenler özgürdür, boyun eğenler değil" dediler muhtemelen. Özgürlük yok mu bu ülkede, bulmalıyız; kayıp mı, aramalıyız; demokrasi fazla ileri gitti, gözden mi yitti, geri getirmeliyiz deyip sokağa çıktılar. Ve bizim gibi üç çocuk istediğinden emin misin diye sordular. Uzun süredir unuttuğumuz Nasreddin mizahını, dayanışma ruhunu yeniden hatırlattılar bize. Barışçıydılar hatırlayın. Ellerinde çiçekler vardı. Polisler, otoparklarda işkence eden polisler, sicil numarasını silen polisler ise barışçı değildi. Hatta o polisler yanlış bir şeyler yaptıklarını aslında biliyorlardı ve ondan sildiler o sicil numaralarını. Çünkü iktidar, anayasal protesto haklarını kullanan bu insanları hukuk içinde kalarak durduramayacağını anlamıştı. Onun için Başbakan bizzat "destan yazma" talimatı verdi, onlar da uyguladılar.

O gençlere politikacılar apolitik, duyarsız filan diyorlardı, ama belli ki politika dersine ihtiyaçları yoktu. Zaten, "Bu kerre mağlubuz" dememiş miydi Bedrettin? "Bu kerre" demek devamı gelecek demekti. Onlar da neredeyse aynı şeyi söylediler, "Bu daha başlangıç" dediler, hatırlayın. Polisler onca insanı gazlamaktan, coplamaktan bitkin düştüler. O çelme kabusumuz oldu. Eminim annelerin rüyalarına girdi, hepimiz onu izlerken filmi geri çevirmek istedik. O çelme, Ali İsmail'in ayağına takılan o çelme, ben ona "insanlığa atılan çelme" diyorum, o olmasaydı Ali İsmail oradan koşarak uzaklaşacak ve belki ertesi gün annesine sarılabilecekti. O'na çelme atan da, başını tekmeleyen de, öylesine bırakan o doktor da hiç unutmayacağımız bir insanlık suçuna imza attı.

Güvenliklerinden sorumlu Başbakan ise onları tehdit etti, bir milyonu karşılarına çıkarmakla, yüzde

elliyi evinde tutuyorumla, istersek heryeri AVM, kışla yaparız, istesek ağzınızı burnunuzu kırdırırız diye korkutmaya çalıştı. Anlamadı ki, işte tam da bu yüzden sevmiyorlardı onu. Başbakana göre biz ve onlar var ve kendinden olmayan onlar ikinci sınıf insan muamelesi görmeyi hak ediyorlar. Çocuk kandırır gibi bir de "Kimsenin yaşam tarzına müdahale etmiyoruz" diyorlar. Toplanma özgürlüğü kaldırıldı. Daha ne olsun, düşünmek yasak neredeyse bu ülkede. Bu durumu kabullenmeyen ya yaşamını ya da özgürlüğünü kaybediyor.

Görünür hapishaneleri biliyoruz, içerde ölenleri, dışarıdaki sevdiklerini kaybedenleri biliyoruz. Tamam, peki ya görünmez hapishaneler, hangi resmi raporda bahsediliyor ki bundan. İşini kaybetme, iş bulamama, konuşma, dinleme, okuma korkusundan nerede bahsediliyor. Birini işten atmaya gerek yok, işten atılabileceğini ve kimsenin ona iş vermeyeceğini biliyor zaten, herkes artık kendini sansürlüyor, sansür gerçeğe karşı zafer kazanmış ve bu herkesin evini hapishaneye dönüştürüyor. O kadar paraya insan eğitmek yerine insan dinlemeyi, cezaevi inşa etmeyi tercih ediyorlar.

Savaş ekonomisini göze alan bir adam "Gezi ekonomiye zarar verdi" bile dedi ya, pes doğrusu. Zarar o yiten genç canlardır, zarar sokaklarda oyun oynamak, bisiklete binmek, okula başlamak yerine aylardır bir yatakta yatan Berkin'in sağlığıdır. Ölenler kamu malından daha mı az değerliydi sanki. Türk siyasi tarihinin en saf ve en halk hareketinin ülkeye zararı değil, faydası oldu bana kalırsa. Türkiye'nin özgürlükçü, demokrat insanlarının varlığını gösterdi bu hareket, umut verdi. O görünmez insanları görünür kıldı. Onlar olmasaydı Reuters'da kimi göstereceklerini gördük. Olimpiyat

tanıtım filminde kimleri gösterdiklerini gördük. İktidar da sandığı kadar "çok", karşısındakilerin de sandığı kadar "az" olmadığını gördü, daha da görecek.

Gezinin partisi yok, lideri halk olan bir hareket. Ben yüzlerce insanla görüştüm demet demet, onları saatlerce dinledim. İnanılmaz zeki, eğitimli ve umutlular, onların yönetim kademelerinde olması gerek. Sandık korumakla (timler) ilgili projelerini nasıl yaşama geçirdiklerini ve ülkelerine nasıl sarıldıklarını gördüm. Onları yok sayan hükumetin zaten tuzu kuru. Güçlü bir muhalefet hareketiydi bu ve muhalefetin sahip çıkması gerekirdi.

Bu olayların belki en önemli toplumsal sonucu bu ve bir de Erdoğan'ın artık özellikle gençler arasında daha az ciddiye alınır olması, gündem değiştirme gücünü yitirmiş olması bence. Ve bazen muazzam bir kötülükle mütevazı bir ahalinin iyiliğinin baş edebileceğini ilk kez görmüş olmamız. Bedeller ödendi ama sonuç alındı. Hep söylüyorum, artık dünya lideriymiş, Gezi Parkı'na kışla dikmekmiş, AVM yapmakmış geçti o günler...

Nazım Hikmet'in bir şiiri sanki Geziyi özetliyor gibi gelir bana.

Günler ağır.
Günler ölüm haberleriyle geliyor.

Diyor ve ardından devam ediyor.

-halbuki nasıl hakketmişlerdi yaşamayı-
ölüyor insanlarımız - ne kadar çok -
sanki şarkılar ve bayraklarla bir bayram günü nümayişe çıktılar
öyle genç ve fütursuz...

Günler ağır. Günler ölüm haberleriyle geliyor.
En güzel dünyaları yaktık ellerimizle ve gözümüzde kaybettik ağlamayı:
bizi bir parça hazin ve dimdik bırakıp gözyaşlarımız gittiler.

ve bundan dolayı biz unuttuk bağışlamayı...

diyor, ve farkında mısınız sanki o haziran günlerini anlatıyor.....Günler ölüm haberleriyle geliyor...

"Değerli milletvekilleri,

Bir haftadır olan biteni izliyoruz, yaşıyoruz. Bugün yine Meclis toplandı, toplandık. Ve niye toplandık? Dışarıda çocuklar ölüyor ve içeride biz yine hiçbir şey olmamış gibi yapıyoruz aslında. Meclis'te olmak aslında o çocuklara umut vermek, onlara gelecek vermek demek, ancak biz, onların geleceğinin karartıldığını izliyoruz son günlerde. Oysa bir siyasetçinin var olma nedeni, bence, o gençlere umut vermekti. Anlamlı olan, bizim varlığımızı anlamlı kılan oydu ancak onlar, bize gelen haberlere göre, ölüyorlar, yaralanıyorlar ve o kapsüllerle gözleri kör ediliyor. Sayısını artık bilemiyorum. Bu mudur diye soruyorum yapabileceğimiz şey? Bu olmamalı aslında, bu kadarı olmamalı. Aslında bugün belki hepimiz Hatay'da olmalıydık, o acılı aileyle birlikte olmalıydık ancak Başbakanınız -az önce söyledim, söylemek zorundayım gene- bu ülkeyi bir ateşin ortasına attı ve Reyhanlı'da olduğu gibi yine terk etti, yine hemen arkasından gitti; tahrik etti, tehdit etti ve kaçtı hemen

arkasından. O, özel uçağıyla Aftika turuna çıkarken, değerli milletvekilleri, insanlar gözünü kaybediyordu gene ve ölmeye devam ediyordu. Şiddetin sınırı yoktu, polis şiddetinin sınırı yoktu günlerdir. Ve Abdullah öldü dün. Bunlar, onun, şiddeti körükleyen Başbakanınızın eseridir. Eseriyle övünebilir artık veya kaçabilir. Bunu yapabilir.

Bakın, birisi geçen hafta güzel bir benzetme yaptı: "Biz ağaçta ağacı görürüz." dedi, "Siz ise sopayı görürsünüz." Siz, gölgesini bir türlü kullanamadığınız ve gölgesini satamadığınız ağaçları yerinden sökersiniz ancak, ama biz onların gölgesinde soluklanırız. Aramızdaki farkı anlatmaya çalışıyorum. Biz evlatlarımızı mutlu olması için büyütürüz, yetiştiririz ama siz -hep şunu söylersiniz- kinini diri tutması için yetiştirirsiniz veya eğer kinini diri tutmuyorsa, muhafaza etmiyorsa bir kum torbası gibi kullanılabilir sizce o gençler. Bunu biliyoruz aslında biz ama yine de şaşırıyoruz, her seferinde şaşırıyoruz, aramızdaki farkı görüyoruz.

Siz, o meşhur %50 var ya, %50'den bir tane daha olduğunu siz unuttunuz, kalan %50'nin değerlerine siz her gün saldırdınız, her gün. Bu olağanüstü tepkinin nedeni sakın ötekileştirme ve kibir olmasın, hiç bunu düşünmediniz. Bakın, kalan %50'yi siz topyekûn ayyaş ve çapulcu ilan ettiniz.

Hani, balkon konuşması yapılmıştı bir dönem hatırlıyor musunuz? Nerede o balkon konuşması ve nerede hani aynı sudan içme masalı? Artık uyur mu zannediyorsunuz bunu duyanlar bu masallarla?

Siz ne derseniz deyin, olanlar ve olmakta olanlar Türk siyasi tarihinin en olağanüstü sivil direnişi, ister kabul edin ister etmeyin. Hiçbir siyasi partiye, gruba, hiçbir derneğe, sendikaya değil, tamamen halka ait, katışıksız bir halk hareketi bu değerli milletvekilleri, ister kabul edin ister etmeyin. Yollara düşen, bir karıncayı incitmeden şehirlerin sokaklarından kalbine akanlar "Biz genciz." diyenler; "çocuğuz", "Fenerliyiz", "Cimbomluyuz", "Trabzonlu", "Çarşılı" her kesimden "Biz halkız" dediler, farkında mısınız? Ellerinde suları vardı ve kitapları vardı, en fazla o vardı. Çapulcuların elinde kitap mı olur, su mu olur söyler misiniz? Ve hep bir ağızdan sordular ve doğrudan Başbakanınıza şu soruları sordular: "Sen kimsin ki" -dediler-" ...yıllardır değerlerimize saldırıyorsun?"

"Kendinden olmayanı sen kimsin ki yok sayıyorsun? Sen kimsin ki dizilerden çocuk sayısına kadar, çocuk sayısına ve emzirme süresine kadar insanların özel yaşamlarına karışıyorsun?" dediler ve "Sen kimsin ki vergilerimizi biber gazı, TOMA'lar, akrepler, kobralar olarak, üzerimize gaz bombaları olarak salıyorsun, sen kimsin?" dediler ve "Sen ne hakla karşımıza 1 milyonu çıkartmakla, kardeşi kardeşe kırdırmakla tehdit ediyorsun?" dediler. Siz onlara "Aşırı uçlar" dediniz. Hiç kuşkusuz, tiranlığın hüküm sürdüğü her yerde özgürlük bir aşırı uçtur milletvekilleri. Ve hanımlar, beyler; buradan ilan ediyorum: Özgürlük mücadelesi bir aşırı uçsa biz aşırı uçtayız, tam o uçtayız. Barışçı bir özgürlük mücadelesi verenlerin kime oy verdikleri hiç ama hiç umurumuzda da değil. Nereye oy vermişlerse vermişlerdir, hepsi inanın bizim kardeşimizdi oradakilerin. Birleşince güçlü olunacağını gösterdiler. Ben onlara inanıyorum, hatta kendime inandı-

ğımdan da fazla inanıyorum. Onlar, siyasetçilerin önüne geçtiler. Despotlar çoktandır unutmuşlardı ama onlar hatırlattılar. Kimse ama hiç kimse halktan daha güçlü değildir ve siz halkın taleplerini yerine getirmek zorundasınız ve geri adım atmak zorundasınız. Başbakanınız kaybetmiştir; bunu kabul edin. Ne kadar inkâr ederse etsin kaybetmiştir.

Başbakanınız bizi artık tehdit etsin, sokaktaki binleri, yüz binleri, on binleri, milyonları tehdit etsin, hiç fark etmez. Metal yorgunluğu işte, bir sürü tehdit; ağzından çıkanı kulağı duymuyor, güvenlik yazılımı olmayan sanki bir bombaymış gibi sağa sola öfkeyle saldırıyor. Saldırsın, fark etmez. Onun bizi, Türk'ü Kürt'e, Alevi'yi Sünni'ye, imam-hatipliyi olmayana ve son olarak halkı halka düşman etme çalışmalarını biz gayet iyi biliyoruz. Bunun panzehrini de bulduk. Bunun panzehri ne biliyor musunuz? Dayanışma bunun panzehiri. Dayanışmayı biz keşfettik.

Bir gün, yıktığı değerlerimizden, söktüğü ağaçlarımızdan, darbettiği çocuklarımızdan, cezaevindeki tutsaklardan, dışarıdaki tutsaklardan çıkıp özür dileyecek. Gaza boğduğu gençlerden özür dileyecek. Biliyor musunuz, bazıları gaz odalarıyla tarihe geçerler, bazıları gaz bombalarıyla tarihe geçerler. Umarım o kibiri ve egosu yüzünden bu toplum öngöremediğimiz başka acılar çekmez. Olayların bu noktaya gelmesinin tek sorumlusu ve olabileceklerin tek sorumlusu Başbakanınız ama bu sorumluluk artık sadece ona bırakılamaz, çünkü fiili ehliyeti yokmuş gibi davranıyor ve bazı sorunlar yaşadığını hissediyoruz. Ve dersler çıkarması gerekiyor, bizim de dersler

çıkarmamız gerekiyor. Herkesin artık bu ülkede birbirini anlamaya çalışması gerekiyor. Aşınan dostlukları yeniden filizlendirmemiz gerekiyor. Türkiye'nin her yerinde ve özellikle Ankara'da polisin aşırı şiddetine ve her dövdüğü gençten sonra zafer işareti yapmasına rağmen, bu on yıllık istibdat dönemi halk tarafından bitirilmiştir arkadaşlar. Bunu kabul edin. Türkiye'de artık hiçbir şey ama hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Halk, demokrasiye, laikliğe, özgürlüklere, yaşam tarzına karşı Başbakanınızın yarattığı bu istibdadı ilga etmiştir. Ama bunun sorumlusu biraz da sizdiniz, bunu kabul edin. Bu istibdat canavarını, verilen her fermanı kanun yaparak siz beslediniz, bunu kabul edin.

Abdullah o yüzden, bu istibdat yüzünden Hatay'da, Armutlu'da yatıyor şimdi. Ethem'in beyin ölümü gerçekleşti ve OSTİM'de işçiydi Ethem. Annesi -çalışmaktan elleri kocaman olmuştu- ellerimi avuçlarına aldı ve dedi ki: "Ben el işinde çalışarak Ethem'i büyüttüm." İki gün önce Ethem'in beyin ölümü gerçekleşti, bilginiz olsun. Ve bir oğula veda etmek ne demek biliyor musunuz? Umarım, hiçbiriniz böyle bir şey yaşamazsınız. Bir polis kurşunuyla beyni parçalanmış. Öyle bir odada yatıyor şu anda Ethem. Şimdi, bize kalkıp birileri "Halkına zulmediyor." filan demeye sakın, sakın ha kalkışmayın bir daha. Bu ülkeyi Esad'dan, Maliki'den vesaireden nasihat almaya biz değil, siz mahkûm ettiniz.

Son söz değerli milletvekilleri, karıncayı incitmeden, demokratik itiraz hakkını kullanmak için bayraklarını alıp şarkılar söyleyerek sokaklara çıkan ama gazlanan, horlanan o gençlerin, unutmaya başladığımız

dayanışma kültürümüzü, onurlu geçmişimizi bize yeniden hatırlattıkları ve yaşattıkları için hepsinin temiz alınlarından öpüyorum ben onların. Ve onlara "Sükûnetle, vakarla, barışla bir olun; o zaman umut vardır, o zaman güzel günler göreceğiz çocuklar." diyorum.

Sizlere ise şunu söylüyorum: Sandığınız kadar çok değilsiniz değerli milletvekilleri, biz ise sandığınız kadar az değiliz, bunu idrak edin. Bir kez olsun bu ülkeye bir iyilik yapın, Başbakanınıza söyleyin, kinini, nefretini lütfen kontrol etsin, toplumu kışkırtmaktan vazgeçsin.

O %50 var ya, bizim arkadaşımız, selam verdiğimiz, aynı fikri paylaşmasak bile...

...selam verdiğimiz komşularımız, dostlarımız onlar.

4 Haziran 2013, TBMM

"Günlerdir devam eden Gezi Parkı direnişinin ve oradaki kayıpların halkımızı, toplumumuzu ne hâle getirdiğini hep birlikte izliyoruz. İnanılmaz bir kamplaşmanın sonucu aslında yaşadıklarımız. Başbakan doğru bir tespit yaptı bu konuya ilişkin, yaptığı bütün yanlışların yanında tek doğruydu belki bu tespiti. "Sadece Gezi Parkı'ndaki ağaçların sökülmesi olayı değildir." dedi. Evet, doğruydu. Bir birikimin sonucuydu bu, yıllardır yapılan baskıların sonucuydu. Bir halkın haklı tepkisiydi aslında. İdeolojiler ve partilerüstü bir hareketti bu. Ancak, bunun neden

kaynaklandığının çok iyi sorgulanması, sonuçlarının, nedenlerinin çok iyi tahlil edilmesi gerekiyor. İktidarın, bizi yönetenlerin sanki dünyanın en etkili kitle imha silahı olmaya öyküdüklerini görüyoruz bu bir haftalık süreçte. Neredeyse o hâle geldiğini, sokakların gazdan geçilmediğini görüyoruz ve tehditlere Başbakan tarafından ve şerikleri tarafından devam edildiğini, toplumun kamplaştırıldığını görüyoruz.

Siz burada birilerine laf yetiştirirken, bir çocuğun ölüm haberi geldi dün gece, haberiniz var mı? Bir çocuk, bir delikanlı, bir genç çocuğun ölüm haberi geldi.

Abdullah'ı Hatay'da öldürdüler! Abdullah'ı öldürdüler! Çok gençti ve hayatının baharını bile görmemişti. Bunun nedeni kim, bunun sorumlusu kim, hiç sorguladınız mı?

Başbakanınız niye kaçtı? Başbakanınız Reyhanlı'dan sonra kaçtığı gibi niye kaçtı? Niye kaçtı söyler misiniz?

Polislere "Bunların işini bitirin." emrini verip neden kaçtı? Neden her sıkıştığında kaçıyor? Bu ülkeyi nasıl bu hâle getirebildiniz?

Bizim çocuklarımız, kardeşlerimiz olan o polisleri nasıl genç kadınların yüzüne gaz boca eder hâle getirdiniz?

Kucağında bebekleri olan genç insanlara tekme tokat girişmesine nasıl izin verdiniz?

Diktatör mü arıyorsunuz?

Siz, bizi 1930'larda yönetseydiniz inanın hepimiz birer kalıp sabun hâline gelirdik, sabun."

4 Haziran 2013, TBMM

Yanlış hatırlamıyorsan, Gezi'de duvarlarda sizin sözlerinizin yer almıştı.

Duvarlar ilkeli ve inançlı insanların matbaasıymış. Sözlerim onları yüreklendiriyorsa, ne mutlu bana.

Kadın / siyaset sizce doğru bir soru mu?

Kadın konusu çok can yakıcı bir sorun. Muktedirlerin yaşam tarzına müdahalesi, Kadıköy vapurundan inenlerle ilgili takıntıları, metroda kimin kimle oturduğuna, üniversite bahçesinde kızlı erkekli oturmalara, hamile kadının sokağa çıkmasına itirazlarının ardında aslında hep kadına bakışları var. Bir adım sonrası Mısır'daki gibi domatesi yasaklamak mı diye düşünmeden duramıyorsunuz. Düşünsenize, yabancı kadınların kabusu oldu bu ülke. Dekolteyi tecavüze müstehak sayarsanız olacağı buydu. 15 yaşındaki kız çocuğu ile ilgili bir polis müdürünün yorumunu hatırlatırım. Tecavüzden yargılanan bu polis müdürü, "15 yaşında ama rızası vardı" demişti.

Kadın erkek eşitliğine inanmayan, kadını ikincil, sadece 3 çocukla evde oturması gereken bir varlık olarak gören zihniyetin kadın ve politika konusuna bakışını konuşmak bir lüks bence. Siyasette kadının, hele üretiyor ve kurşun asker olmayı reddediyorsa, derhal geriye çekilmesi isteniyor. Bu çok açık ve net. Hangi parti olursa olsun bu eşik henüz aşılamamış. Kadın eksik etek ya,

sadece bir biblo gibi, emanet gibi vitrinde duruyorsa, siyasette olması "mazur" görülüyor. Üretiyor ve fark yaratıyorsa tehlikeli bulunuyor, hatta korkuluyor. Oysa kadınlar, bizler kimseye emanet edilecek köleler değiliz. Bunu kabul etmemeliyiz.

Özel yaşamınıza ve ilgi alanlarınıza bir merak var değil mi? Kadınlar saçlarını sizinkine benzetmeye çalışıyormuş.

Bilmiyorum. Ben bir stil ikonu falan değilim, olmak da istemiyorum.

Kitap kurduyum demiştiniz, peki müzikle aranız nasıl?

İyi. Yerlilerin yeri ayrı, Anadolu rock mesela. "Binboğanın Kızı", Livaneli'nin "İki Karanfil"i, sonra Nilüfer, Musa Eroğlu, Özlem Özdil, Timur Selçuk, Queen "Who wants to live forever", "Innuendo", öyle çok ki, aklıma gelenler bunlar. Film müziklerine de meraklıyım, Balkan ezgilerine de, Selanik Türküsü nasıl içli, hazin ve Neşet Ertaş nasıl bir dev ve nasıl bir tevazu... Freddy Mercury, Barış Manço en son da Neşet Ertaş öldüler ve şimdi dünya biraz daha tatsız sanki.

"Sanki hepimizin fahri akrabası gibiydi o mütevazi adam, yanılıyor muyum? Bize aslında bildiğimiz seher vaktinin güzelliğini, evvelle ahirin muazzam ortak paydasını başka kim hatırlatabilir, bu yalınlıkla kim anlatabilirdi ki...

Yazdığı dizelerle hepimizin ruhunu darmadağın eder, koca koca adamları, kadınları "bir ayrılık, bir yoksul-

luk, bir ölüm"le sarıp sarmalayıp hareketsiz bırakırken nasıl da mahcup bir insanoğlu insan.

Küçücükken babasıyla düğünlerde Pir Sultan'dan çaldıklarında yediği yobaz dayakların sebebini de, evvelini de, ahirini de unutmamıştı. Yoksulluğun "şu garip halinden bilen, göynünün hep aradığı şiveli nazlı" annesini erken alıp götürüşünü, garipliğini, yalnızlığını hiç unutmamıştı.

"Ben halkın sanatçısıyım" der, devlet sanatçılığını reddederken, "önemli olan insan ve yüreği" diyen, açlığında bile emir almayan, kimseye biat etmeyen, gurbetten döndüğü zaman verdiği ilk konserde izleyenlerden "saygısızlık olmasın, ceketimi çıkartabilir miyim?" izni isteyen bir naif ozandı.

Ve sessizce yaşarken, bu yalan dünyaya unutulmaz tınılar bırakırken, kimse onu sahiplenmemişti. Ama ah siyaset, ah gözün kör olsun. "Bırakalım rahat uyusun" diyemedi yine. Ölümünün gücünü gören o adam yine rahat duramadı. Her şeyin ama her şeyin, AVM'lerin, rezidansların, meydanların, üniversitelerin, spor kulüplerinin hatta tüm konuların sahibi olan o adam, şimdi ona da sahip olmak istiyor.

Onun bir dokunmadığı üstad kalmıştı ki, şimdi Neşet Ertaş'ın da sahibi olmaya çalışıyor. Ferman buyurmuş, Kırşehir'de onun türküsünü söyleyecekmiş. Gönül Dağı'nı. Hani "dost elinden gel olmazsa varılmaz, rızasız bahçenin gülü derilmez" diyen Gönül Dağı'nı...

Rızası var mı Neşet Ertaş'ın? Yanıtı biz biliyoruz.

Ama Recep Tayyip Erdoğan bilmiyor ki, Neşet Ertaş, onun detone sesine sığmayacak kadar büyük bir halkın çığlığıdır ve sadece Anadolu halkına aittir.

24.9.2013

Korktuğunuz, ürktüğünüz olmuyor mu? Nasıl bu kadar cesur olabiliyorsunuz?

İnsana ve aydınlanmaya olan inancımdan, gücümü bastığım topraklardan almamdan. Bu bozuk düzene uymak istememden, sistemden beslenmeye niyetim olmamasından... Çünkü sistemden beslenenler onunla mücadele edemezler, bazen bizim gibi kaybedecek hiçbir şeyi olmayan kadınlar, adamlar çıkar ezber bozar ve hatta kendi mahallesinde bile aykırı bulunur. Yaşamımda kritik eşikleri pek çok kez atlamış olmaktan gelen bir deneyim belki sizin cesaret dediğiniz şey. Hiçkimseye dayanmamaktan belki.

"Cesur, asi, zeki" Bunlara sosyal medyada sizin için yapılan yakıştırmaların özeti diyebiliriz. Gezi eylemleri sırasında Toma'nın önünde saatlerce oturmanız size olan sempatiyi arttırmış olmalı.

Sadece teşekkür ediyorum. Ama şu ilginç, çocukken de böyle tanımlarlardı. Sosyal medya en çok gençler ve kadınlar arasında kullanılıyor biliyorsunuz. En çok ilgi gösterenler de onlar zaten. Muhtemelen beni siyasette pek rastlamadığımız güçlü bir kadın figürü olarak görüyorlar. Aslında nereden gelip nereye gittiğimi biliyorlar. Onlardan olduğumu biliyorlar. Bir gün onlar da benim yerimde olabilirler bunu da biliyorlar ve bu da onlara umut veriyor. Ben de gücümü aslında onlardan alıyorum. Tomaların önünde otururken o kadınların,

Kennedy Caddesi, Ankara 2013

gençlerin zarar görmemesi dışında hiçbir şey umurumda olmadı. Tomaların önünde kornaları gürültü yapıyor diye oturmadık ki, çocuklar ölmesin, yaralanmasın diye oturduk. O gece demir coplarla gelmişti polis... Gezi boyunca geceleri dolaştığım Ankara hastanelerinde bacakları birkaç yerden kırılmış genç kızlar görmüştüm. Sanki bir daha sokağa çıkmasınlar diye... Bir gün önce çok sayıda yaralanma olmuştu, önceki günlerde ölümler, organ kayıpları olmuştu. O gece de aynı şeyler olabilirdi. Daracık bir caddede onbinlerce insan vardı. Sıkıştırıldığında bir felaket olabilirdi ama o gün Kennedy'de kimse zarar görmedi. Saatlerce yerde oturmak, o gerilimi yaşamak nedir ki, annelerin çocuklarını kaybettiği bir ortamda... Benim için cesaret filan değildi. Keşke kameralar olmasaydı da kimseler bilmeseydi, daha iyiydi.

TBMM Kürsüsü'nden Rauf Denktaş ile ilgili söyledikleriniz var bir de. Çocukluğunuzu anlattınız galiba?

Evet çocukluğumun bir döneminin söylencelerinin, efsanesinin özeti. Cenaze günüydü, hakkında hergün

atıp tutanlar, cenazesine gitmiş, timsah gözyaşları dökmekteydi ben o konuşmayı yaparken.

Değerli milletvekilleri,

Bugün olağan bir kürsü konuşması yapmak değil niyetim. Bugün Rauf Denktaş ve Kıbrıs'ı konuşacağım izninizle... Hepimizin bir anayurdu var aslında, çocukluğumuz yani... Bu ülkenin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına efsanesini hepimiz biraz genlerimizde ve çocukluğumuzda taşıyoruz. Bu Anakara kadar inanın suyun öte yanı da biraz bizim... Kokusu, dokusu ile bizim biraz, bizden biraz...

Güneyden bahsedeceğim size. Sardunya, yasemin, portakal çiçeği ve fesleğen kokulu çocukluk günlerimizi güneyin, Kıbrıs'ın Bayrak Radyosu'nun neşeli tınıları süslerdi. O acı ve dirençle dolu günlerde. Eoka B'nin Yunan cuntası adına köylerde, dağlarda insan avına çıktığı günlerdi. Arap ve Rum radyolarının arasından hışırtılı sesini çocuksu sevincimizle kucaklar ve en çok da şunu severdik, ve hep o şarkının neşeli sesini duymak isterdik. Rauf Denktaş adlı bir delikanlının tatlı şiveli sesinden bir adım ötemizdeki, bizden kopmuş ama biraz bizim biraz değil, suyun öte yanını duyumsardık. Şöyle derdi bize "Kıbrıs bir ada mıdır, cennetten parça mıdır, Kıbrısın güzel kızı yanakları kırmızı, Akdeniz'in yıldızı ah Kıbrısım Kıbrısım...." Büyüyünce anladık ki, Akdeniz'in yıldızı Kıbrısta gece sahip olduğunuz herşeyi gündüz yitirdiğiniz günlermiş o günler...

Koca bir Türk var derlerdi orada, tatlı şiveli Raif'in babasıydı o zaman, düşmana direnen koca bir adam var derlerdi. Namı diğer Toros. Hem Toros, hem Beşparmak Dağları gibi koca bir adam. Ama sevimli, sempatik, insan mı insan, baba mı baba... Bizim babamız gibi çocuklarına düşkün.

"Girit gibi olmasın Kıbrıs" dediğini duyardık onun. Bizim için, çok acılar yaşamış suyun öte yanından kopartılıp gelmişler için belki biraz daha da anlamlı olurdu söyledikleri... Sonra bir gün, Mersin'e, katar katar limana doğru taşınan asker trenleri, "Memetçik Memed"i öğrendiğimiz günler... Havada savaş uçakları, istasyonda postal kokulu günler geldi ve karbon kağıdına sarılmış ampullerden karartma geceleri... TRT paket yayını haberleri bile geç verirken bize, heryerde Karaoğlan heryerde o koca Türk "Toros" vardı, rahmet olsun, ışıklar içinde yatsınlar. Facia yaşanacağı korkusu sarmışken Torosları, tüm Çukurovayı heryere onlar ve onların yarattığı bir destan sinmişti.

Bu koca türk hep direndi, belki 1,5 yaşında annesiz kalmanın verdiği, sonra sonra çocuklarını yitirmenin bahşettiği güç ve dirençle, yaşadığı ve gördüğü insanın insana yaptığı kötülüklerle ancak bu güçle direndi, mücadele etti. Emperyalizm destekli toplu mezarlar, kan, ateş, göç, sürgün ve gözyaşlarından sonra bir devlet kurmanın onurunu böyle yaşattı halkına. Kendisinden bile habersiz o yoksul topraklara aitti ve o toprakların kendisini ifşa etmesine, isyan etmesine, kartondan bir kimliği reddedip, kendi kimliğini, kendi sesini dünyaya duyurmasına bu dehşetli mücadele adamı vesile oldu. Tıpkı örnek aldığı ve izin-

den gittiği, tıpkı onun gibi doğduğu şehre bir daha hiç dönemeyen bir büyük Türk gibi. Pek çok acının ve ölümün sonunda güzellikler karşısında sevinme gücünü, o alameti farikası fotoğraf makinesiyle hayata bağlanma ve her müzakerede yeniden ve yeniden doğma ve kendisini arkadan bıçaklayan alçaklara karşı her daim öfkelenme yeteneğini kaybetmeyen bu koca Türk'e ne demeli...

O, onca acının ardından sanki aforoz edilmiş gibi yurtsuz olmaya zorlanan ve yalnız bırakılan halkına hiç ihanet etmedi. Bağımsız ve özgür Kıbrıs'ın tarafında oldu. Egemen cellatlar emir verdi dinlemedi. Sonra bir emir daha verdi, yine Dinlemedi. Egemenler yalnız bıraktı, aç susuz kılmaya çalıştı. Yılmadı. Uluslararası metinlerin, adı ne olursa olsun bu bağlayıcı kuralların, yurttaşlık hakkını, yaşama ve varolma hakkını sadece satın alabilenlere, zengin olanlara, güçlü olanlara, egemenleri arkasına alanlara bahşetme, geri kalanları ise görünmez kılma hakkını reddetti.

Sayesindedir ki, orada bir ada var uzakta değil, orada bu topraklara anavatan diyen birileri var. Kıbrıs Türk halkı var, önce cemaat dediler, sonra toplum dediler. Ama artık Kıbrıs Türk halkı... Kıbrıs Türk ulusu var. Toprağının adına biz yavru vatan diyoruz... Onlar bizden. Sakın ama sakın ha bir daha onlara "ben olmasam yoksulluktan açlıktan ölürsünüz" gibi incitici, zehirli sözler sarfetmeyin, onlar onurlu bir halkın, dirençli, özgün temsilcileri. Şu günden itibaren inciteceğiniz, sızlatacağınız bir halk değil sadece, o koca Türk'ün kemikleri. Doğum günün ne zaman

diye soranlara 19 Mayıs diyen en büyük Türk gibi eminim Rauf Denktaş da doğum günün ne gün diyenlere 20 Temmuz diyecekti. Ve birileri yasaklamaya da kalksa, bilin ki, biz, 19 Mayıs gibi inadına kutlayacağız bu doğum günlerimizi.

O bugün gömdüğümüz koca Türk, inandı ve söyledi ki, dünyadaki ve anakaradaki iktidarların efendileri için bile tarih yıkıcıdır, değişkendir. Bu kötü rüzgarlar bir gün değiştiğinde, tersine estiğinde onu arkasından vuranlar gün gelir nedamet duyar, aradan yıllar geçer haklı olduğu ortaya çıkar. "Artık o bitmiştir" diyen ama bugün mezarının yanında sıra sıra dizilenler bir kez daha düşünürler. 'Ama bu da birşeydir. Bu da birşeydir.

Yaşamını Kıbrıs Türk Halkı'nın egemenlik ve varoluş mücadelesine adayan ve son nefesinde bile kurduğu son Türk devletine olan inancı ile tarihimize damga vuran Rauf Denktaş'ın yaşamı, direnişi, anısı bize ve tüm ezilenlere, tutsaklara, acı çekenlere ışık olsun. Ruhu şad olsun....

17 Ocak 2012, TBMM

Öğrendiğim kadarıyla, 3 yıldır siyasette olmanıza rağmen en çok ilgi gören ve davet alan milletvekili sizmişsiniz?

Bunu daha deneyimli siyasetçilerden, yakın çevremden, davet sahibi olan kurum ya da insanlardan sık sık duyuyorum. Sevilmek, dinlenmek onur verici ama asıl güzel olan insanlara umut verebilmek. Bir eylem veya

konferansta insanların umut dolu gözlerle bakması, gelip sarılması, gelecekle ilgili umutlarını, dirençlerini arttırmalarına yardımcı olabilmek hem çok büyük bir onur hem büyük bir sorumluluk.

Gittiğiniz yerlerde Başbakan kadar (doğal) kalabalık topladığınız doğru mu?

Birkaç yerde oldu evet. Gezi konuşmamda söylediğim gibi, Başbakanın söyleyip durduğu o %50'den bir tane daha var ve onlar, mücadeleci yurtsever insanlar. Aynı şeyleri hissettiğimiz için olsa gerek gittiğim yerlerde salonlar dolup taşıyor, bazen bu benim gözlerimi yaşartıyor. Samimi, birbirini anlayan insanların buluştuğu yerler haline geliveriyor o toplantılar. En son Manavgat'a gittim, salon ve bahçe insan almıyordu. Benim seyahatimden bir hafta önce Başbakan Manavgat'taymış, konuşma yapmış, yarısı kadar ilgi olmadığını söylediler. Belki insanlar artık yeni şeyler duymak istediği için olabilir.

AKPliler dışında kalan değişik toplum kesimlerinde de umut olarak görülüyorsunuz, neden?

Mücadele ruhumu hissediyor olabilirler. Sanırım sorunuzun cevabı biraz burada saklı. En çok duyduğum sıfatlardan biri Atatürk'ün kızı oluyor, çok gurur verici tabii. Ben de kurtuluşa inanıyorum, feda geleneğine inanıyorum, paranın değil, insanın gücüne inanıyorum. Özellikle de yoksul Anadolu'nun yoksul kızlarına inanıyorum. Belli ki benim gibi düşünen çok insan var. Türkiye'nin her yerinden, hatta uzak köylerden özellikle kadın misafirlerim çok oluyor. Hele bir keresinde muhtarın köy hoparlöründen duyuru yapması üzerine minibüse binip şehre gelip beni dinleyen bir grup köylü kadın öyle samimiyetle sarılmışlardı ki, düşünün işi gücü bırakıp, hayli yol katedip sırf sevdikleri için, sarılmak için gelmişlerdi. Bu ne olağanüstü bir şey ve o anlarda "ben bunu hak edecek ne yaptım" duygusu yaşıyorsunuz.

Bir de sizin meşhur Reyhanlı konuşmanız var. Video paylaşım sitelerinde en çok tıklananlar listesine girmişti.

Ben sadece kendim oldum. İnanmadığım hiçbir şeyi söylemem, içimden geldiği gibi yazar, konuşurum. Klasik siyasetçiler gibi nutuk atmayı bilmiyorum. Metaforlar kullanmayı seviyorum, bu benim üslubum. Gençler bunu sevmiş olabilir. Demode siyaset anlayışından bıkmış olabilirler. Bir de çok net birisiyim, hayata bakışım böyle, yalan söylemediğimi biliyorlar galiba, "Emine Ülker Tarhan söylediyse doğrudur" diyorlarmış. Buna birçok defa çeşitli olaylarda tanık oldum. Hiçbir konuşmamı tıklanma rekoru kırsın diye yapmıyorum ki. Ama ne kadar çok insan üzerinde düşünürse o kadar mutlu olurum tabii. Ben bahsettiğiniz konuşmada Bakan'a dönüp, "Reyhanlı'ya neden gitmediniz, korktunuz mu?" diye sorduğumda aslında bu milyonlarca kişinin o an sorduğu soruydu belki. Ben sadece onların sesi oldum. Çünkü sanki savaştan çıkmış bir yerdi Reyhanlı... Her sokakta bir ölüm,

yıkım vardı, bir taziye çadırı vardı. Anneler gününde çocuğunu yitirmiş anneler vardı. Nasıl duyarsız kalınabilirdi ki?

"Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

Pazar günü Anneler Günü'ydü ve bir kara gündü bizim için aslında. Çünkü Reyhanlı'dan gelen acı haber bizde mecal bırakmadı. Anneler Günü'nü kutlayacak hâlimiz kalmadı. Gerçekten o gün sesim kısıldı bu acı nedeniyle. Bu korkunç saldırıda yaşamını yitiren yurttaşlarımızın acısını derinden paylaşıyorum ve ailelerine sabır diliyorum. Yaralıların, bir an önce onların iyileşmelerini diliyorum.

Bu terör eylemini şiddetle kınıyorum. Terör nereden gelirse gelsin, kimden gelirse gelsin sonuna kadar kınanmalı, sonuna kadar lanetlenmeli diyorum ve kim yaptıysa bunu -bunun sorumluları- bunu bulmakla yükümlü olanlar kanıtları ortaya çıkarsınlar ve kim yaptıysa yargılayıp cezasını versinler diyorum.

Hatay'ın kolu kanadı kırılmıştı; 51 can, düşünebiliyor musunuz, az değil, 51 can. Hatay yaralıydı. Ben dün Reyhanlı'daydım. Sokaklarında, taziye mekânlarında acılı insanlarla birlikteydim. Kardeşler gördüm, kardeşlerini yitirmişlerdi, çocuklar gördüm. Torunlar, torunlarını kaybetmiş nineler, onlarla birlikteydim. Bir bebek ölmüştü, çok küçüktü daha. Anneler Günü'nde annesine hediye almaya giden gençler evine dönememişti, annelerini bir daha görememişlerdi. Bir damat gelinini kuaföre götürmüş bırakmış ve damatlığını almak üzere terziye gitmişti ve o sırada yakalanmıştı. Hastaneye ziyarete gittik, gözünü kaybetmişti.

Gencecik babasını yitirmiş bir küçük oğlan vardı, dedesinin verdiği şekerle avutmaya çalışıyorlardı onu.

Ne kadar sakinleştirmeye çalışırsanız çalışın öfkeliydiler. Öfkenin tek nedeni sadece yakınlarını yitirmek değildi, öfkelerinin başka bir nedeni de vardı: Terk edilmiş olmaktı. Devletin onları terk ettiğini düşünüyorlar ve bunu anlatıyorlar, her yerde size bunu anlatıyorlar. Ne Başbakan ne bakanlar gitmiş Reyhanlı'ya. Hakikaten, Sayın Bakan neden gitmediniz? Neden gitmediniz?

Korktunuz mu gidemediniz, bilmiyorum. Neden gitmediniz? Yani, hoşgörünün prensesi olan Hatay'ı gözden mi çıkarttınız? Neden gitmediniz? Neden o insanların ellerini tutmadınız? Yani, bazen düşünüyorum, "Amerika Dışişleri Bakanı izin vermedi diye mi gitmediniz?" diye sormak istiyorum.

Yani neden gitmediniz, o insanların ellerini tutmadınız?

Bildiğiniz korku filmi gibiydi, bildiğiniz korku filmi platosu gibiydi orası ve çukurlar vardı, paramparça binalar vardı, kırık cam yığınları; sanki savaştan çıkmış bir kentti.

Aileler yok oldu orada, yanarak kül oldu insanlar.

Travma henüz atlatılamamış. Nasıl atlatılabilsin ki bu kadar kayıptan sonra? Alandan bir naaş daha çıkartılıyordu biz oradayken. İnsanlar ağlayarak kendi cenazelerini kendilerinin çıkarttığını anlatıyorlardı. İki çocuğunu birden kaybeden birinden söz

ediliyordu. Bakın, saatlerce ortada görünmediğini söylüyorlar devletin orada. Bu insanlar anlatıyorlar bunu. Saatlerce ortada görünmeyen devletin, şıp diye sorumluları ortaya çıkartıp açıklaması konusunda tabii ki, elbette kuşku yaşıyorlar, biz de kuşkulanıyoruz. Medya manipülasyonuyla istediğini, her şeyi yaptırmak ve istediği zaman bizi istediği komşumuza düşman etmekte ustalaşmış bir yapının açıklamalarından kuşku duymaya söyler misiniz hakkımız var mı, yok mu? Hakkımız var.

73 MOBESE kamerasının bir gün önce devre dışı kalmasından, lütfen, bırakın da kuşku duyalım, duymamız gerekiyor. Tonlarca patlayıcı maddenin kullanıldığı çok açık -gittiğinizde görüyorsunuz, koca bir çukur var orada- ve organize olduğu her hâlinden belli bu olayı iki dakikada çözmüşler, öyle mi? Görüntü yok, bir şey yok Sayın Bakan, nasıl çözdünüz, gerçekten merak ediyorum? Önceden alınan duyumlara neden duyarsız kaldınız? Orada halk şunu söylüyor: "Önceden böyle bir saldırının olacağı halk arasında konuşuluyordu. Bazı insanlar buradan o yüzden uzaklaştılar." Bunları, bu iddiaları biz ciddiye almak durumundayız, dinlemek durumundayız.

Devlet "çözdüm" diyorsa, Sayın Bakan devletsiniz, "çözdüm" diyorsanız pekâlâ, biz tabii ki "çözmüştür" demek durumundayız, inanmak durumundayız.

Peki, bakın, rekorlar kitabına girmeye aday bir hafiyelik hikâyesi yaşandı orada, bir istihbarat mucizesi yaşandı. Cevval istihbarat örgütümüz bomba yüklü araçların girmesini nasıl önleyemedi, gerçekten ben bunu çok merak ediyorum? Hani, şu her yerde boy

gösteren fiyakalı Müsteşarınız var ya, o Müsteşar neden kendi işini yapmıyor? Bunu sormaya hakkımız yok mu bizim? Herkes biliyormuş bomba yüklü birtakım araçların sağda solda dolaştığını ve bomba imalathanelerinin sınırlarda güvenliği tehdit ettiğini. Herkes biliyormuş. Devlet nasıl bilmez ve istihbarat teşkilatı nasıl bilmez? Olay yerine ilk giden milletvekillerimiz olay mahalline neden sokulmadılar? Bakın, acaba istihbarat örgütü bunu yapmak istemiyor mu? Olanları önceden önlemek, önleyici istihbarat yapmak, görmek istemiyor mu diye sormaya hakkımız var.

Bakın, gerçekler kuşkuya yer bırakmayacak biçimde araştırılmalı ve bizi, hepimizi, Türk halkını, Türk milletini tatmin edecek, ikna edecek şekilde ortaya konulmalıdır. Reyhanlı acı yaşadı, çok büyük bir acı yaşadı. Yetmedi, bakın bu da yetmedi, onların yaşadığı acı hiç kimse tarafından duyulmadı, duyurulmadı çünkü. Bir medya sansürüyle -nedenini anlatmaya çalışıyorsunuz ama hiç ikna edici değil- tarihimizin en büyük terör saldırısından sonra insanımız acılarının başka insanlar tarafından paylaşılmasına izin verilmediğini gördü. Oysa acılar? Siz diyorsunuz ki: "Psikolojik sorunlar yaratabilir, acı yaratabilir." Hayır, acılar ancak paylaşılarak azalır, onların acılarını paylaşmamıza izin vermediniz ve biz Türk halkı olarak olanları sadece yabancı kaynaklardan izlemek zorunda kaldık ki, bence bu sözün bittiği yerdir. Yabancı kaynakları araştırmak ve onlardan bilgi almak durumunda kaldım.

Reyhanlı'ya ateş düştü, Reyhanlı'ya bomba düştü ama nedense medyanın gündemine bomba gibi düşmedi;

51 can bomba gibi düşmedi, düşürülmedi. Bakın, Türkiye sınırları içinde bulunan Reyhanlı'da resmî rakamlarla 51 kişi ölsün, resmî olmayan rakamlarla çok daha fazla insanın öldüğü söylensin ve ulusal yas ilan edilmesini biz beklerken, düğün dernek insanlar halay çeksin, eğlence programları gece yarılarına kadar sürsün. Bu olur şey mi? Bu insanlık mı? Bu mudur yani, bu mudur?

Sadece çözüm sürecini tefrika hâlinde izlemek? Hani belli ekipler var ya, infaz timleri, bütün televizyon kanallarında dolaşıyorlar, süreci anlatıyorlar falan, Bremen Mızıkacıları gibi. Biz onları dinlemek zorunda mıydık? Bu mudur insanlık sizce?

İnsanların naaşları üç gün bulunamamış Reyhanlı'da. Devletin asıl umurunda olanlar ölenler değil, orada neydi biliyor musunuz? Suriye'yle savaşa nasıl malzeme yaratacağı, yani bu sürecin, bu yaşananların nasıl malzeme olacağıydı.

Başbakanınız -çok üzgünüm bunu söylemekten, yani hoşuma gittiği için söylemiyorum ama- savaşla bozmuş, farkında değil misiniz? Yani "Bir fırsat olsa da birileriyle savaşsam" diyor. Ama savaş açmadıysa bugüne kadar ya general bulamıyor, hakikaten general kalmadığı için general bulamıyor ya da "Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı acaba birilerinden izin mi almak istiyor, izin alamadığı için mi savaşmıyor, savaş kararı vermiyor?" diyorum.

Bakın, yeni saldırılar olabileceğini söylüyor şu meşhur Dışişleri Bakanınız, âdeta diyor ki bize, Türk halkına: "Yaşamının tadını çıkartın. Yarın bir gün başınıza

sizin de hâller gelebilir, her yerde patlamalar olacak." Bir dışişleri bakanı bir ülkeyi korku filmi platosuna çevirebilir mi? Şunu söylemesi gerekmez mi: "O ölenler bizim canımızdı, önleyeceğiz, asla bir daha izin vermeyeceğiz." Bu şekilde olmaz, ağlamak filan değil onun görevi. Bugünlere biz nasıl geldik, bunların tartışılması ve bir daha olmayacağı sözünü bize vermesi, o morali vermesi gerekmiyor mu? Oysa, hayır, bir hata olduğunda çocuk gibi diyor ki: "Bizden öncekiler yapmıştır, sabahçılar yapmıştır, öğlenciler yapmıştır." Komşunun camına taş at, kaç. Ya, böyle bir devlet yönetimi olabilir mi? Komşunun camına taş atarsanız elbette bunun sonuçlarını yaşarsınız hep birlikte.

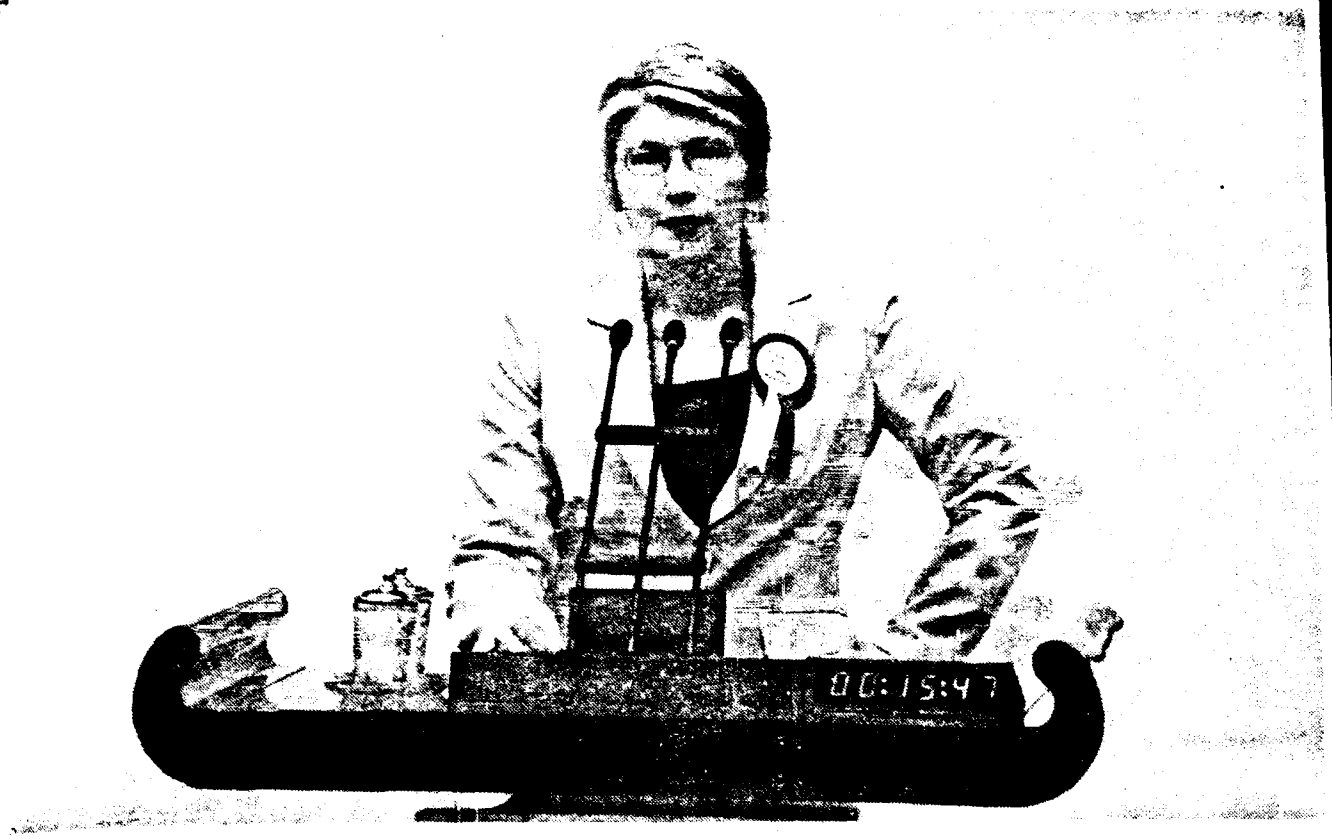
Bir de öfke nöbetleriyle bize lütfen şunu söylemeyin: "Suriye'de bebekler ölüyor. Rabb'im bana öte dünyada diyecek ki: `Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı sen o zaman ne yaptın?'"

Bunları söylemeyin, bunlar çok kışkırtıcı sözler, bunların söylenmemesi gerekiyor. Ben, bir kere, Rabb'in öte dünyada "Ey Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı" diye kimseye sesleneceğini düşünmüyorum, yok öyle şey, öyle şey yok. Doğru, bebekler ölmesin, bebekler ölmesinler; hiçbir yerde, Suriye'de de Irak'ta da, hiçbir yerde ölmesinler. Ve, hatırlıyor musunuz, Irak'ta da bebekler öldü. 1,5 milyon insan öldü ve o zaman ne deniyordu? Başarılar dileniyordu insanlara. Yani, o insanlar, o bebekler...

Yani, masum insanların ölümlerini kendi çıkarlarınıza uygun yorumlamaktan ne zaman vazgeçeceksiniz? Hiç düşünmediniz mi, komşularımızı, Irak'ı bombalayanlar, Suriye'yi bombalayanlar, belki İran'ı bombalayacak olanlar gün gelir bu ülkeyi de bombalamazlar mı; hiç düşünmediniz mi, düşünmüyor musunuz? Yani, sizin düzeniniz "Benim katilim iyidir, benim teröristim iyidir, onun katili kötüdür, onun teröristi kötüdür." Böyle bir düzen olabilir mi? Böyle bir düzen olmaz olsun demek istiyorum, olmaz olsun.

Değerli milletvekilleri,

Olanların tek sorumlusu hükumettir. Kamplaşmadan nemalanmıştır. Çok heveslenmişlerdir savaş ilanı için. Bunca nefret söyleminin ardından yaşananlardan sonra rahat uyumadıklarını düşünüyorum ben ve onca masumun kanı bence Hükumetin eline bulaşmıştır. Ve, inanın "cehennem" diye bir yerin varlığına ben inanıyorum ve tahmin edin kimler gidecek, kimler gidecek oraya.

Evet, son olarak, komşularımıza bizi düşman etmeye çalışanlara karşı, savaşa karşı biz vicdani ret hakkımızı kullanacağız.

14 Mayıs 2013, TBMM

"Şimdi de tazminat vererek bir oyalama taktiği geliştirmişler. Olayın üstünü örtmeye çalışıyorlar. Bunun tazminatla giderilecek bir şey olmadığının da itiraf edilmesi gerekiyor. Bir evlat kokusunun tazminatı şu ana kadar icat edilmiş midir? Var mı böyle bir tazminat. Tazminatla ödenecek olduğunu düşünmüyorum ben orada verilen canların."

TBMM

AKP'nin web sitesinde iktidara geldikleri günden bu yana yaptıkları reformları anlatan bir bölüm var. Bunların arasında hukuk alanında yapılan "reform"ları da sıralamışlar. Bunlara sizinle göz atmak istiyorum.

Ombudsmanlık müessesi hayata geçirildi diyor. Sizce faydalı bir uygulama mı bu?

Bazı Avrupa ülkelerinde yararlı olmuş. Bize geldiğimizde, bir göz boyama olduğu açık. Ben bugüne kadar gösterişli binası, AKPli eski milletvekillerine maaş ödemesi dışında bir faaliyetini görmedim. Hele başındaki kişi işlevsizliğinin ve niteliğinin bence kanıtıdır. Çünkü kendisi Hrant Dink cinayetine adım adım giden o meşum süreçte, tıpkı Kırmızı Pazartesi romanını hatırlatan o günlerde, Yargıtay'da onu hedef gösteren o korkunç kararın altında imzası olan ve bu imzadan gurur duyanlardan biridir... Hrant Dink'in Türklüğe Hakaret Davası Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda görüşülüp karara bağlanacağı vakit, Yargıtay Cumhuriyet Savcısı beraat gerekir diye tebliğname hazırladı. Ceza Genel Kurulu'na gidecek dosya ve Dink hakkında suçun oluşup oluşmadığına karar verecek. İşte bugünün Ombudsmanı'nın o dönem Dink aleyhine karar çıkması için çaba gösterenlerden olduğu söylenir. Ceza Genel Kurulu'nca verilen mahkumiyet kararı, Hrant Dink'in öldürülmesine giden sürecin, linç kampanyasının ilk adımıdır. Ayrıca son yolsuzluk soruşturmaları sırasında, Başbakan'ın bir savcıyı tehdit etmek için gönderdiği iddia edilen adamlardan biri. Şimdi bu adam "ileri demokrasi"mizin arabulucusu. Ne diyeyim ki daha? Varın siz hesaplayın artık ombudsman ne işe yararmış.

AKP'nin web sitesinde yazılanları saymaya devam ediyorum. HSYK ve Anayasa Mahkemesi demokratik bir yapıya kavuşturulmuştur.

Anayasa Mahkemesi'nin 17 üyesinin 14'ünü yürütme organı seçiyor. Diğer 3 tanesini kendi içinden, Danıştay, Yargıtay, Sayıştay'dan seçiyorlar. Ne demokratik değil mi? Demokrasi kavrayışları, daha önce de konuşmuştuk, sakat, son derece tehlikeli. Seçilmişliğin kendilerini adeta bir yarı-tanrı mertebesine eriştirdiğini zannetikleri için, tüm eylem ve söylemlerini adeta demokrasinin bizatihi kendisi olarak değerlendiriyorlar. Üyeleri ben seçersem orası demokratik bir yapıdır. Yok orası bağımsız olsun derseniz siz eski-Türkiye'nin kibirli bir temsilcisi, vesayetçi, darbeci filansınızdır. Darbe yaygarası ile darbe yaptılar ya ne diyeyim. Bunlar sanki başlarına filan darbe almış olmasın sakın.

"Yargı mensuplarının terfi süreleri kısaltıldı"

Bunu niye yaptılar ve bu ne işe yaradı acaba? Çünkü kendi dönemlerinde aldıkları ve belirli mensubiyet aradıkları yargıçların bir an evvel birinci sınıfa ayrılıp, kilit noktalara, başsavcılık, ağır ceza reisliği gibi kadrolara ulaşmalarını hızlandırmak için yaptılar. Özel yetkili mahkemelere de onları konuşlandırdılar.

"Yargıtay ve Danıştay'da yeni daireler kurarak, yüksek yargının iş yükünü azalttık. Böylece temyiz aşamasındaki davaları sonuçlandırma hızını arttırdık."

Eski yapının işlevini daraltmak ve gücünü azaltmak için yapılan tamamen politik bir hamle. Üstelik istatistiksel olarak anlamlı bir başarılı sonuç doğurduğunu da

söylemek mümkün değil. İsteyen, sayılan kurumların internet sitelerinden mevcut ve geçmiş dönem performanslarına ilişkin rakamlara bakabilir.

"Bölge Adliye Mahkemeleri (istinaf mahkemeleri) kurarak, yüksek yargıdaki yığılmalara engel olmayı amaçladık"

Hani, nerede? Siz böyle bir mahkeme gördünüz mü hiç? Kağıt üzerinde kurdular, fakat fiiliyatta bu mahkemeler ortada yok. Hakimi yok, savcısı yok. Sadece tasfiye etmek istediklerini, yahut ben yoruldum diyenleri oraya atıyorlar. Mesela İstanbul Cumhuriyet eski Başsavcısı Turan Çolakkadı'yı İstinaf'ın başına getirdiler. Fakat bu mahkemelerde ne dava var, ne personel var. Bu mahkemeler kurulamadığı için mevcut yasamızdaki usul hükümlerinin pek çoğu uygulanamıyor, bunların yerine geçici maddeler ihdas edilmek suretiyle yürürlükten kalkan eski yasanın hükümleri, hatta bu eski yasada 2004 ve 2005 yılında yapılan değişiklik ile yürürlükten kalkmış olan hükümlerinin dahi uygulanmasına devam olunuyor. Tam bir garabet... Çocuk mahkemeleri gibi. Hatırlar mısınız? 10 sene önce çocuk mahkemeleri kuruldu fakat kadroları oluşturulmadığı, atamaları yapılmadığı için işlevsiz kaldı. Çok sonraları faaliyete geçti. Tıpkı onun gibi işlevsiz, ölü mahkemeler. Sadece birilerini etkisiz kılmak istiyorsunuz, başsavcılık kadrosu veriyorsunuz, oraya atıyorsunuz. O da makamında akşama kadar oturuyor.

"HSYK kararları yargı denetimine tâbi hale getirildi"

Yalan. HSYK'nın sadece ihraç kararları yargı denetimine açık. Bunun dışında HSYK'nın hiçbir kararı

yargı denetimine tâbi değil. Bu düzenleme de Ferhat Sarıkaya olayı ile ilgilidir. Ferhat Sarıkaya ile ilgili bir ihraç kararı vardı. Ona yargı denetimini açabilmek ve o insanları yeniden hakim/savcı yapabilmek için sadece ihraç kararlarını yargı denetimine açtılar. Anayasa değişikliğinden hemen sonra da, Ferhat Sarıkaya gibi, daha evvel haklarında disiplin soruşturması yapılmış ve ihraç cezası almış kişileri yeniden mesleğe aldılar. Aslında şunu söylemek istiyorum, bence bir yargıcın, bir savcının, hukuksal tavsifini, yani nitelemesini yaparak kurduğu hiçbir metin üzerinden disiplin işlemi gerçekleştirilmemelidir. Özellikle bu nedenlerle meslekten ihraç kararı verilmemelidir. Hukuki nitelemeden ayrı bir şey varsa, adalet kaygısıyla değil, örtülü bir amaç güdüyorsa, özel bir saikle yaptığı bir işlem varsa bunun yaptırımı elbette olmalı. Ama ihraç çok ağır bir yaptırımdır. Bence, bir disiplin yaptırımı olan ihraç kararının yargı denetimine tâbi olması yeterli değil, HSYK'nın bütün kararlarına karşı, sadece disiplin değil, atama, terfi vs. tüm kararlarına karşı yargı denetimi olmalıdır. Nihayetinde HSYK tanrısal güçleri olan bir yapı değil. Tabii ki istisnasız tüm kararları denetime açılmalı. Ama ne yazık ki açılmadı.

"Hakim ve savcıların atama kararnameleri objektif kriterlere bağlandı"

Hangi kriterlere bağlandığı ortada. Ben size söyleyeyim kriter. Eskiden benden, cemaatten veya Milli Görüş geleneğinden olabilir, fark etmez deniliyordu. Şimdi ise sadece bana yakın, cemaate uzak olsun deniliyor. Hatta şu anda eski kıdemli yargıçlara, hani pek statükocu bulup tasfiye ettikleri yargıçlara telefon ediyorlarmış bizimle çalışır mısınız diye. İş bu noktalara

geldi yani. Bizimle çalışır mısınız ne demek? Yargıçlık mı, mafya ortaklığı mı öneriyorsunuz. Aklımıza mukayyet olmak güç hale geliyor git gide.

Ama şu anda 1. Daire'yi değiştirdiler ve rahatladılar. HSYK yasası ile iyice rahatladılar. O kadar köşeye sıkışmış durumda hissediyorlar ki kendilerini, 2. dalga operasyonu nasıl durdururuz, ne yaparız, yargıyı nasıl etkisiz kılarız diye belli ki, bir ara olağanüstü hal, sıkıyönetim hali ilan etmeyi bile düşünmüşler. Yargıtaya sıkıyönetim ilan edersek yargı denetimi var mı diye sordukları bile söyleniyor. Nasıl bir milli irade aşkı bu?

"Adalet Bakanı'nın cumhuriyet savcılarına talimat verme yetkisi kaldırıldı."

Bakanın eskiden bütün kanıtlarıyla tamamlanmış bir soruşturmanın varlığına rağmen dava açılmaması halinde savcıya "dava aç" şeklinde bir talimat verme yetkisi vardı. Bunu da bizzat kendisi aracılığıyla değil, onun adına soruşturma yapan müfettişler eliyle ve sınırlı bir biçimde kullanırlardı. Fakat "dava açma" şeklindeki bir talimat verme yetkisi söz konusu değildi. Farkın farkında olabiliyor muyuz? Şimdi ise, savcıdan soruşturma dosyasıyla ilgili bilgi alma yetkisi var, "dava açma" diyemeyeceği gibi yetkisini kullanarak bilgi almanın dışında soruşturmayı etkileyecek hiçbir kelamda, beyanda bulunamaz. Peki şimdi ne yapıyor saygıdeğer bakanımız? Geçmişte dahi olmayan bir yetkiyi nasıl kullandığını İzmir'de yapılan ve ikrar ettiği, tutanağa bağlanan telefon görüşmeleriyle gördünüz herhalde. Broşürlere süslü lafları yazmakta ne var? Ya niyete ne diyeceğiz? Yargı bağımsız mı, basın özgür mü, kadınla erkek eşit mi bu ülkede, halbuki Anayasa'da bunlar yazıyor. Savcıdan soruşturma dosyasıyla ilgili

bilgi alma yetkisi var. Ne farkeder ki, ha talimat ha bilgi alma, kitabına uydurur söylersin. Mesele, fiilen kendinizi ne yapmaya cüretkar hissettiğinizle ilgili. Neyin yazılı olduğundan çok uygulamada ne yapıldığı önemli.

Cüret meselesi çok mühim. Sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi, hukuk devleti ilkesi kamu otoritesinin yetki alanının önceden hukukla belirlenmesi ve kamu makamlarının bu belirlenmiş çerçeve içerisinde hareket etmesidir. Fakat 2 önemli husus var: Kanunların özgürlük ve evrensel adaletin gereklerini yerine getiriyor olmaları gerekir; ikincisi ise, uygulanıp uygulanmaması meselesi. Geçtiğimiz günlerde bu ölçekte eşi görülmemiş bir şekilde kolluk kuvvetinin emre itaatsizliği ile karşılaştık ve bu konuda ne yapıldı, emre itaatsizlik gösterenler hakkında bir işlem yapıldı mı, yapılacak mı, yanına kâr mı kalacak yapanların bilemiyoruz. Mesela, geçmiş dönemde TSK'nın siyaset üzerindeki vesayetini -bu eylemlerin doğruluğu veya yanlışlığı hususunda birşey söylemiyorum- meşru kılmak noktasında referans gösterdiği bir İç Hizmet Kanunu vardı. Meşhur 35. madde. Şimdi bu denli kör topal dahi olsa bir meşruluk arayışının bile olmadığını görüyoruz. Hukukun bu kadar keyfi bir şekilde rafa kaldırılabildiği ve bunun normalleştiği bir zihin ikliminden nasıl kurtulacağız?

Ben kendi kişisel tarihimde bu denli bir hukuki yıkım, çöküş hatırlamıyorum. Bir psikolojik sınır vardı, o sınır geçileli çok oldu. Anayasa ihlalleri, yasa ihlalleri artık neredeyse sıradan hale geldi. Yargılama süreçlerinde avukatlar jandarma tarafından ite kaka duruşma-

dan atıldı, baro yönetimleri hakkında davalar açıldı, savunma yaptığı için, yani görevini yaptığı için avukatlar yargılandı bu ülkede. Dava açmaya hazırlanan savcılara "açmayacaksın" denildi, başına iki tane de nöbetçi dikildi ki, delil toplamasın diye. Hakkında olağanüstü iddialar olan bakan fezlekelerinin dosyası oradan oraya yolculuk yapıyor, şimdi nerede bilmiyoruz. Bu eşikler aşıldı ve bunları aştığınız anda yapamayacağınız şey kalmamıştır. O cürete sahipsinizdir artık. Çünkü bir adım atmışsınızdır, ses çıkmayınca üç adım birden ve artık her istediğinizi yapar hale gelmişsinizdir. Bugün devlette tam anlamıyla bir anomali yaşanıyor. Toplum da buna çok fazla duyarlı değil anladığım kadarıyla. Hukukun üstünlüğü insanların sadece kendi sorunları olduğunda kafa yordukları bir şey. İlkelerden bu kadar uzaklaşıp, aynı oranda faydacılığı en yüce prensip olarak benimsemiş olanlar var. İşte bu yüzden toplum hukukuna sahip çıkmadığı, muhalefet de ciddiye alınmadığı için bu ülkede artık hukuki güvenlik bitmiştir. Hukuki öngörülebilirlik yok artık. İnsanlar bir sözleşme imzalarken, sözleşme kurallarına uymamanın neticesini bilerek anlaşırlar. Birisine hakaret ettiğinde başına ne geleceğini bilirsin. Yani maç başlarken maçın kaç dakika olduğunu bilerek maça başlamak vardır, bir de maçın devre arasında kuralların değişmesi, sonra aynı müsabaka içersinde tekrar değişmesi, tekrar değişmesi. Hukuki güvenlik sizin için de yok, benim için de yok. Bize milletvekili diyorlar ya. Dokunulmazlığımız filan var ya sözde. Bugün alıp götürebilirler bir bahane ile beni, keyfi. Hiçbir şekilde hukuksal güvenliğimiz yok. Ayrıca, bence dokunulmazlığın da kaldırılması gerekiyor.

Neticede daha olumsuz şeyler olmamasını diliyorum.

Bir sürü komplo teorileri dolaşıyor kulaktan kulağa. Önümüzü göremiyoruz. Sıkıyönetim, suikast vs gibi netameli sözler, bizzat iktidar temsilcileri tarafından çokça sarfedilir oldu. Birşeyi söylerken sorumlulukla söylemek lazım. Nasıl sıkıyönetim dersiniz. Sıkıyönetim şartlarının oluşması için bir ülkede kaos olması lazım. Bu kaosu da mı yaratacaksınız diye sormazlar mı size? Bunu da yaratacak kadar mı artık gözünüz döndü demezler mi?

Peki ne olacak? Bu şekilde gitmez hiçbirşey. Ne muhalefetin, ne iktidarın yani siyasetin ne de devlet organizasyonunun mevcut yapısıyla. Batıp yeniden çıkabilirsek çıkacağız. Birileri ya birgün Esenboğa'da bekleşen yandaşlarını boynu bükük bırakıp, yurtdışından geri dönmeyecek ya da yargılanacak... Bu sorun çözülmezse, üzgünüm ama ben uzun soluklu bir istibdat öngörüyorum. Şu ya da bu hiç fark etmez. Yani iktidar değişse dahi, temel yapılardaki bu bozukluk, bu enfekte durum tedavi edilmediği taktirde, sağlıklı bir devlet yapısına ulaşamayız. Batı tarzı demokrasi falan nostaljik bir hayal olarak kalır hafızalarımızda. AB hayali filan geçmiş ola, başka iklimlere yelken açılır. Güçlü, derinliği, niteliği ve önerileri olan olağanüstü bir muhalefet anlayışı ise pekçok şeyi değiştirebilir.

Balyoz ve Ergenekon davaları kepazeliğinden de bir an evvel kurtulmak gerekiyor. Evet, orada faili meçhullere, derin devlet operasyonlarına bulaştığı iddia edilen bir çok karanlık isim bu operasyonlara meşruiyet kazandırmak adına bu davaların içine tıkıştırıldılar. Gerçek kanıtlarla ve adil bir yargılama sonucunda suçu sabit olanlar varsa hukuk çerçevesinde cezalarını almalı. Çünkü at izi, it izi birbirine karıştı bu davalarda. Özellikle de karıştırıldı. Öyle isimler kondu ki

o dosyaların içine, kimse arkasında duramazdı. Ancak diğer taraftan adil yargılama hakkı, masumiyet karinesi gibi hukukun evrensel ilkelerine uyulmadığını da hepimiz biliyoruz. Onları tekrar tekrar konuşmaya lüzum yok. Yani çapraz sorgulamada tanıklara söz hakkı verilmedi, avukatsız ifadeler alındı, avukatlara şiddet uygulandı, savunma yargılandı. Gerçek anlamda bir yargılama olmadı. Sanıklar diyorlar ya, "Yargılanmadık ki biz, yeniden yargılanma olsun." Doğru, gerçek bir yargılama olmadı bu davalarda. Ama hukuk içinde yol aramamız gerekiyorsa, şu anda yeniden yargılamanın koşulları oluşmuş durumda bence. TCK 311'e göre, yeni olaylar ve yeni kanıtlar ortaya çıktığında -ki devletin en tepesinden geliyor bu itiraf, üstelik koro halinde kumpas diyorlar- ki yeni iddialar var, yeni bilirkişi raporu var, dijital verilerle ilgili kaygılar var, 311'e göre yeniden yargılama nedenidir bu. Ama bence iktidar bunu istemiyor, istese bir gecede herşey değişirdi. HSYK şu an tamamen AKP'nin denetiminde. İstediği hakimi istediği yere atayabilecek, istediği kararı aldırabilecek gücü var. İstediği şekilde davaları dizayn edebilecek gücü var. Yani "isterlerse" hani "yargıya talimat verdik" diyorlar ya sık sık... Bu anlayış isterse yeniden yargılanmanın da koşullarını sağlayabilir. Bunu söylemek öylesine acı ki, yargıya müdahale edilerek karar değiştirmekten söz edebilmek, bunu olası görmek. Aslında kabul edilemez bir şey bu bir yargıç için ama kavramlar öylesine tersyüz oldu ki... Evet göreceğiz. İsterlerse yaparlar. Belli ki istemiyorlar.

Ama ben saf hukuk çerçevesinden bakıyorum. Yeniden yargılama koşulları bana göre şu anda oluşmuş durumda. Ceza yargıcı olarak, daha önceden yeniden yargılama yaptım. Kanıtları yeniden gözden geçire-

bilir, yeni kanıtlar toplayabilirsiniz. O yüzden bence yeniden yargılama olacaksa, devlet sırrı olarak saklanan herşeyin ortaya çıkması lazım. Herşeyin, yani tabu olarak görülen, saklanan, tartışılmayan her türlü kanıtın mahkemeye sunulması gerekiyor. Aksi halde ve adil yargılama garantisi olmadan yapılacak bir yeniden yargılama ise katmerli mağduriyet yaratabilir bana göre.

Sanıyorum hukuk eğitimden başlayıp yargıçların liyakat ve mesleki yeterliliklerini de ciddi bir şekilde sorgulamak gerekiyor. Sadece bununla da kalmıyor; bu şahıslar sadece bu işi layıkıyla yapmalarını sağlayacak bilgi donanımından değil, ahlaki donanımdan da yoksunlar. Ahlaki bir erozyon da söz konusu.

Peki, yargıçlık yapamayacak olanları özel olarak seçip oraya getirdiyseniz? Yargıçlık yapabilecekleri de kasten dışarda tuttuysanız? Yani taşları bağlayıp köpekleri saldıysanız. Mesele budur zaten. Yani bizim savaşımız bunun üzerineydi. Sadece belli bir aidiyet anlayışı ile, beynini başka güçlere teslim etmiş yargı yapılanmasına gidemezsiniz. Sadece bu konuyla ilgili değil. Bakın bu yargı yapılanması, 26 kişinin ırzına geçtiği bir küçük çocuğu neredeyse suçlu ilan etti... Yeni HSYK'nın bir üyesi, şimdi de Yargıtay'da şu öneride bulunmuş: Irzına geçilen çocuk tecavüzcüsüyle evlenirse sorun çözülürmüş. Afganistan'daki gibi. Orada recmden kurtulmanın yoludur. Tecavüzcüyle evlenirsen taşlanarak öldürülmezsin. Ne farkınız var sizin şimdi onlardan?

Parasız eğitim isteyen çocukları kaç sene yatırdı bu zihniyet. Palayla genç kızlara saldıran bir milisi serbest bıraktı, su getirmeyen karısını öldüren adama haksız tahrik indirimi uyguladı. Ahlaki güvenlikçi anlayış, yargıçların mensubiyeti problemi derken biraz da bun-

ları kastediyorum. Kadına karşı ayrımcı, çalışan, hakkını arayan kadına karşı önyargılı, kendine güvenen veya istedikleri tarzda giyinmeyen kadının tacizi hak ettiğine inanan bir anlayıştan da söz ediyorum. Yargı değil, önyargı bağımsızlığı mübarek. Sizin, benim herhangi bir hukuki güvenliğimiz yok derken de bunları da kastediyorum. Bu problem sadece siyasi davalarla ilgili değil. En sıradan davada bile bu güven zemini yok. Bugünün konjonktürü bizi bu yanılgıya itiyor.

Oysa bağnaz bir anlayış, şiddete maruz kalmış bir kadını boşamamakta direnebilir. Senin yerin kocanın yanı, ne münasebet boşanmayı istersin diyebilir, yarın işler bu noktaya da gelebilir. Belki de geldi. Geçtiğimiz gün cereyan eden bir olay: İstanbul Bahçelievler 80. Yıl Çocuk Yuvası'nda koruma altında bulunan, yani devletin koruması altında bulunan 15 yaşındaki bir çocuk tecavüze uğruyor. Faili bulunamıyor. Çocuk hamile kalıyor ve bunun üzerine olay Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Savcılığı'na ulaşıyor. Çocuk yuvasının avukatı çocuğun sağlığına zarar verilmemesi koşuluyla gebeliğin sonlandırılması, ceninden alınacak kan örneğinin Adli Tıp Kurumu'na gönderilerek DNA tespitinin yapılmasına karar verilmesini istiyor. Savcılığa yapılan başvuruda 9 haftalık hamile olduğu tespit edilen kızın yaşının küçük olması, çocuğa bakabilecek durumda olmaması ve mağduru olduğu bir suç dolayısıyla hamile kalması nedeniyle kürtaj izni talep ediliyor. Sonra ne oldu? Dosyayı inceleyen yargıç talebi reddetti, böylece o tecavüz mağduru çocuğun hayatı, psikolojisi, sosyal statüsü derdest edildi.

Cumhuriyet tarihinde belki bir sürü hukuksuzluk olmuştur şimdiye kadar. Buna bir diyeceğim yok. Her partiden herkes iktidarı ele geçirince belki buna yel-

tenmiştir. Ama bu kadar uzun soluklu ve denetimsiz bir iktidarın, mutlak iktidara doğru gitmekte olan bir yapının artık uluslararası ilişkileri de etkileyecek cürette işlere soyunması ilk kez karşılaştığımız bir şey.

Haklısınız. Bir de şunu söylemek de herhalde bir sakınca yok. Siyasi ahlak denilen şey esasen kişinin bireysel ahlakının ta kendisi. Ahlakı birbirinden bağımsız iki farklı kategori olarak görmek doğru değil. Ayinesi iştir kişinin.

Elbette. Muhakkak herkes kendine göre ahlaklıdır. Ama öyle prensiplerim var ki, bazen içerisinde hapsoluyorum, asla dışına çıkamam, yoksa ben ben olmaktan çıkarım. Ben olmayacaksam hiç olmasam daha iyi. Yani kişisel ahlaktan farklı olamaz siyasi ahlak. Bunun ötesine asla geçemem. Görünürdeki değil tek gerçek var bana göre. Gerçeğin versiyonları olmaz, onlara olsa olsa yalan denir ki, ben bunu kendime yapamam. Daha önce de söyledim, hâlâ tüm hayatını erdem üzerine kuranlar var. Az ama var. Diğerleri ise daha fazla. Özellikle siyasette pek çok örneğini gördüm.

***

Konuyu biraz da Meclis'teki siyasetinize çekmek istiyorum. Sizin çok tartışılan bir grup başkanvekilliği olayınız var. Neden seçiminden çekildiniz?

Daha önce de söyledim. Ben siyasete ülkemin karanlığa sürüklendiğini hissedip, bu mücadeleye omuz vermek için geldim, omuz atmaya filan niyetim yok. İstedim ki, temiz, donanımlı, emek vermiş, mücadeleci insanlar da bu ülkede siyaset yapabilsin, en azından bunu gösterebilelim. Grup başkanvekilli olma gibi bir amacım filan yoktu ki. Herhangi bir koltuk

kavgası bana göre değil, makamlar benim için önemli değil, bunu da seçimlerde geri çekilerek gösterdim. O gün toplum görmesi gerekeni gördü. Yüzlerce destek mesajı aldım, özellikle kadınlardan, gençlerden... Ötesi önemli değil.

Biliyor musunuz, bazen tercihleriniz isteklerinizin önüne geçebiliyor. Zaten yaşamın en karmaşıklaştığı noktalardan biri değil midir istek yerine tercih kullanmanız? İstekler duygularla, tercihler akılla yönetilir. Duygularınıza bir kez yenildiğiniz andan sonra, artık tercih kullanma şansınızı da kaybetmişsiniz demektir. Benim grup başkan vekilliği seçiminden çekilmemin altında yatan açık bir tercihtir. Hep duyarsınız, "insanın kendine saygısı" sözü dolanır durur ortalıkta. Nedir bunun ölçütü hiç düşündünüz mü? Herhalde komik bir durum yaratmak değil, ne bileyim kendinizi televizyonda görünce önünüzü ilikleyip, ayağa kalkmak veya asansörde aynayla yüz yüze geldiğinizde bir baş selamı vermek gibi uçuk şeyler değil herhalde. İnsanın kendine saygısı ancak toplumsal bir varlıkken ortaya çıkar. Dünyanın en zor şeyidir insanın kendine saygı duyacak şeyleri başarması. Değilse, çok klasik olan laftır: "Akşam başını yastığa koyunca..." Peki ertesi sabah ne olacak? Bunlar toplum hayatında somutlaşan şeylerdir, bir gece içinde soyutlayamazsınız. Grup başkanvekilliği seçiminden çekilmem benim böyle bir saygı sorunumdur.

"Batista, hükumetini, kendini batırdığında, arkasından neyin estiğini asla anlayamadı. Ta ki, hazır beklettiği uçağına atlayıp da Dominik Cumhuriyeti'nde soluğu alıncaya kadar da işin sırrını çözemedi.

CHP'nin bugün düştüğü durum, Batista'nın durumundan da acıklı hale geldi artık. Zaten eleştiri okları üzerindeydi Kılıçdaroğlu'nun, Emine Ülker Tarhan'ı türlü oyunlarla harcayan ekibine şöyle bir bakıp, "kader" demekten öteye gidemedi. Sözümona... Demokrasinin gereği yapılmıştı. Herkes de bunu yedi. CHP'nin en sevilen insanı bir anda yönetimin dışında kalıvermişti işte... Tarhan'ın güldür güldür geldiğini gördüklerinden, bir kumpasa ihtiyaç duymuşlardı.

Birkaç siteyle ilgilendiğim için, Emine Ülker Tarhan'ın ne kadar çok sevildiğini biliyorum. Benim takdir etmemin, sevmemin, yakın hissetmemin hiçbir anlamı yok. Bir yığın insan onu ya CHP'nin başında görmek istiyordu ya da Cumhurbaşkanı olarak görmek. CHP'de başka hiç kimse bu ünvanlara layık görülmüyordu. Bir umuttu, bir çareydi ve herşeyden önce siyaseti nezaketle yoğurmasını becerebilmiş bir beyindi. Yok cumhurbaşkanlığı adaylığı, yok belediye başkanlığına adaylık gibi harcama kalemleri tutmayınca, küstürme yoluna gitmenin daha iyi olacağını düşünmüş olmalılar ki, "Tanrılar susuzluklarını gidermek zorundalardı". ...Hitit uygarlığının başlarda 1066 tanrısı vardı. İlk krallardan Şupilulima bir sabah kalkıp, bu tanrı enflasyonuna son vermesi gerektiğini düşünüp, sayılarını 66'ya indirdi. CHP de Hitit uygarlığından esinlenmeyi bırakıp, İmam Gazali'ye sığınarak, sosyal demokrat partilerin "genel sekreter" geleneğini bir kenara koydu ve 15 mi, 16 mı, artık ne kadarsa genel başkan yardımcısı ihdas etti. O zaman, grup başkan vekilleri daha bir "değerli" oldular. Hele bir de bu Emine Ülker Tarhan gibi insanlarla ilişkisinde olağanüstü "ince bir mesafe" koyan akıllı bir kadın olunca, işler karıştı. Şupilulima'nın

"tanrıları" işe el koymaları gerektiğine karar verdiler. Bu vizyonda olan insanların bugünün CHP'sinde barınması mümkün değil. Emine Ülker Tarhan'a "grup başkanvekilliği" vermemek, onu daha da yüceltmiştir sevenlerin gönlünde. Zaten yüreğinin ta gerilerinde bir sızı duyuyordu yaşananlara... Bundan eminim. Böyle bir mangal yüreği olduğunu sadece yaptıklarından yola çıkarak biliyorum... Üstelik komik olan ne biliyor musunuz? Müthiş bir sempati ve saygı kazandı. Zaten var olan saygısını katmerledi. CHP düşünsün artık. Ancak "iyi yolculuklar" diyebilir Emine Ülker Tarhan, zira terbiyesi ve insanlığı onlarla savaşmayacak kadar sağlamdır..."

26.6.2013, Mümtaz İdil

***

"Hakkınızı yemek istemiyoruz, büyük çoğunluğunuz gece yarılarına kadar çalışıyor. Neredeyse yurdun her yerindesiniz. Belki de 12 Eylül darbesinden sonra CHP bu kadar çalışkan milletvekilini TBMM'de ilk kez görüyor. Fakat... Hep düşünüyorduk; "Neden CHP'nin bu çalışkanlığı kamuoyuna yansımıyor" diye. Şimdi öğrendik: CHP grubu çalışkan... Ama CHP grubu halkı tanımıyor. Çünkü bu halkın gönlündeki politikacının kim olduğunu dahi bilmiyor. Demir Leblebi Emine Ülker Tarhan'ı tekrar grup başkanvekili seçmiyor. Niye? Soğuk olduğu için mi? Niye? Ahbap-Çavuş ilişkilerine yüz vermediği için mi? Niye? Niye? Niye? Bu ayıbı nasıl temizlemeyeceksiniz? AKP'nin kadın grup başkanvekili var; CHP'nin kadın grup başkanvekili yok... İşte bu kadar halktan kopuksunuz. İşte bu kadar politika biliyorsunuz. Ve

fakat bilmiyorsunuz ki, ileride partinin önemli görevlerine seçilmesin diye tırpanladığınız Emine Ülker Tarhan'ı bugün bu oylarınızla daha da büyüttünüz. Yazık ettiniz, kendinize ve partinize..."

26.6.2013, ODA TV

Enver Aysever'in Aykırı Sorular programında cumhurbaşkanı adaylığı için yapılan ankette size %95 "evet" demişlerdi. Neden sizi Cumhurbaşkanlığına yakıştırıyorlar dersiniz, partilerüstü görüyorlar? Hatta, bildiğim kadarıyla, sosyal medyada sizin cumhurbaşkanı adaylığınız için yürütülen kampanyalar var. Neler diyeceksiniz bunlar için?

Sosyal medya müthiş bir alan. Ama yanılgıya düşme tehlikesi elbette var. Sizi bugün alkışlayanlar, yarın dipsiz kuyulara da atabilirler bu da mümkün. Evet, Enver Aysever'in Aykırı Sorular programını hatırlıyorum. Canlı yayın sırasında bir anket yapmıştı, yapacağından benim de haberim yoktu. Öyle bir sonuç çıktı. Türk halkı inanmaya ve güvenmeye hazır aslında, bunu hep istemiş. Kimi zaman bulmuş, kimi zaman da buldum sanmış, yanılmış. Kendi hissettiklerini yaşama geçireceğine inandığı bir insanı arıyor belki. Ve sanırım bu da anketleri, kampanyaları, tercihleri etkiliyor. Halk tarafından belli makamlara aday gösterilmem elbette bir onurdur... Yoğun desteği hissediyorum. Ve bu da bana gurur veriyor ve umudumu arttırıyor. "Neden bu kez bir kadın olmasın?" dedirtiyor en azından...

Peki Genel Başkanınızın parti dışından kadın aday gösterme fikrine ne diyorsunuz?

Bu aslında bana sorulmaması gereken bir soru diye düşünüyorum. Sayın Genel Başkan neden böyle düşünüyor, neden -dışarıdan aday- bilmiyorum? Ancak kadın erkek eşitliği fikrinin savunucusu olan bir yapı içinde, devleti temsil edebilecek nitelikte muhakkak çok kadın vardır.

Cemaat AKP kavgasının sonunu nasıl görüyorsunuz?

Devletin, "ne istediler de vermedik" diyenlerle, ne istedilerse yapılmasına izin verenler arasında paylaşılmaya çalışıldığını görüyoruz. Kavga bitmeden yaşadığımız tablo bile vehameti ortaya koyuyor. Ama ben her iki yapının da yıprandığı bu dönemde kendi değerlerimize odaklanmalı, biz birilerine koşmaktansa bize gelmelerini sağlamalıyız diye düşünüyorum. Görmüyor musunuz, "Bir lokma bir hırka" diyenler aslında sadece zengin olmak için gelmiş. Tüm değerlerimiz alt üst. Paraya tapıyorlar. İktidarı iyilik için değil, güç için kullanıyor, bunun için iktidar kavgası yapıyorlar. Yazık ki ne yazık. Bu kavganın sonunda kim kaybederse kaybetsin, Türkiye kirli çamaşırlarını döküp yıkamak ya da yakıp atmak zorunda. Bozulmuş bir ittifakın gürültülü kavgası ülkeye zarar veriyor. "Çıkın nerede yaparsanız yapın kavganızı, ama çekin ellerinizi Türkiye'den" demek istiyorum.

Türkiye nereye gidiyor sizce?

Bu coğrafya çok acılı, bir enerji yolu olmasının bedelini ödemekte. Ve çok iyi biliyoruz ki, çokuluslu şir-

ketler bu coğrafyada ülkeler satın aldı, liderler kiraladı ve savaşlar finanse etti. Bir gecede çöl kumlarına yeni haritalar çizdiler, milyonlarca insan öldü, yüz binlerce kadına tecavüz bir istatistiki bilgi olarak yeraldı kayıtlarda. Bu paylaşım savaşları,"holivud" geleneklerine uygun filmlerle desteklendi. Bu kiralık iktidarlar büyük sofralar kurdular kendilerine ama halkın artıklarla idare etmesini istediler onlar. Zengin ustalar şendiler. Ama yoksul çırakların, merdivenaltı atölyelerde ömür tüketen genç kızların bundan hoşlandıklarını sanmıyorum.

Ben bu ülkedeki yoksullarla ilgili herşeyi biliyorum, ne yemediklerini, neleri olmadığını, gidemedikleri tatilleri... Bilmemiz gereken neden yoksul oldukları. Onlar yardım edilmiş yoksulluk istiyor, bense yok edilmiş yoksulluk. Yıllardır, ben doğduğumdan beri aynı tür iktidarlar yönetti bizi ve onlar sayesinde hepimiz borçlu doğduk. Onlar sayesinde, en çok kadınlar ve yoksullar görünmez oldu bu ülkede. Yolsuzluk sanki bir gelenek. Yoksul kadınlara kredi kartına 24 ay taksitle tek taş pırlanta ile zenginlik illüzyonları satıyorlar sözde. Jean pantolonlarla dik başlılığı satın alacağını zannedenler yarattılar. Doğarken sözde eşit doğuyoruz, ama eşit kalamıyoruz bir türlü. Galiba bir uyurken bir de öldükten sonra eşitiz. Eminim ki başörtülü ya da başörtüsüz pek çok kadın taciz ve şiddetten mustarip, ve eminim hepsi yoksuldan çok, zenginden az vergi alınmasını, çocuk gelinleri ve çocuk işçileri umursuyordur. Az çalan cezalandırılırken, çok çalan –ki genellikle yönetenler oluyor onlar- ödüllendiriliyor sürekli. Öncelikle bunların çözülmesi lazım ülkenin yaşanılabilir bir yer olması için. İnanç sürekli sömürülüyor, buna itiraz edilmesi lazım. Buna ilk itiraz edenlerin de

inançları sömürülenler olması gerek. Evet sorumlular ortada. Yargıyı, ülkeyi bu hale getirenler ortada. Bizim değerlerimiz de ortada. Bunun üzerinden güçlü bir yol açmak, din, etnisite istismarına karşı çıkmak gerek.

Şimdi. Bizimkisi gibi ülkelerde neyle mücadele edeceğimizi bilelim. Bir düşünür diyor ki, böyle ülkelerde tamam basın halkı bilgilendirmez. Sistem yalnız kimselerin birlik olmasını, toplanmayı yasaklar. Mağdurlar korunmaz. Politikacılar konuşur ama hiçbir şey söylemez. Yargıçlar kurbanları cezalandırır. Polis suç işlemekten suçla savaşmaya zaman bulamaz. Düzen uslu duranlara önden rahat bir koltuk umudu verir. Jölesi olanlara daha da iyisini veriyor diyorlar. Ama bazen de sürprizlerle doludur hayat. Unutmayın Arjantin ordusu Che Guevara için "askerlik yapmaya hiçbir şekilde uygun değildir" demiş, düşünsenize. Ve ben eminim gençler yaşamak meselesini buradan görüyorlar.

Eminim ki, onlar oturup hayallerini öldürmelerini seyretmeyecekler, yaşlandıklarını kanıtlayıncaya kadar suçlu muamelesi görmeye karşı çıkacaklar. Bir kenara atılmamakta direnen sırt çantalarının sesine kulak verecek. Onlara her öğün korkuyu layık görenlere inat korkmamayı seçecek, sistemin dayattığını değil kendi yarattıkları, yarısı tutku, yarısı akıl olan bir hayatı yaşayacaklar. Genç olduklarını sadece yer istediklerinde hatırlayıp ayağa kalkmalarına, sadece kendilerine yer vermek için izin verenlere karşı çıkacaklar.

Şimdi kötü bir filmi izler gibi izliyoruz, çocuklarına bile para hırsıyla böylesine ağır bir yük bindiren zihniyet başkalarının çocuklarının ölmesine tabii ki iki damla gözyaşı dökmezmiş. Kendi çocuklarını para pul işlerine bulaştıranlar, başka çocukların hayatını kararırken tabii ki kılını kıpırdatmazmış. O yüzden karşı

çıkmak, mücadele, itiraz, gerektiğinde kötüye itaatsizlik şart.

Bakın, bir zamane darb-ı meseli var, 11 Eylül 2001 ikinci kule vurulmuş, ikinci kule gıcırdamış. İnsanlar merdivenlere koşmuşlar. Hoparlörden bir ses duyulmuş, çalışanların yerlerine dönmelerini emrediyormuş ama sadece itaat etmeyenler kurtulmuş.

Gençler tek tek söyleyemediklerini çoğalarak söylemeye devam etmelidir. Siyaseti rant alanı olarak görenlerle mücadele etmeli. Özgürlük, demokrasi, paraya kul köle olanlara karşı en güçlü silahlar onların. Mücadele etmezlerse teslimiyet olur bu. Oysa, inanca, mücadele ruhuna ihtiyacımız var. Ayağa kalkmaya bu karanlık gidişe son demeye ihtiyacımız var. Kirli zihniyete teslim olmamak gerekir. Çünkü, körü körüne teslimiyetin olduğu her yerde derebeyleri türer. Görüyorsunuz türedi.

Gücünüzü unutmayın demek istiyorum onlara, gücünüz, aşiretten, cemaatten, uzak ülkelerden değil, aydınlanma değerlerinden, bu coğrafyanın eşsiz devrim efsanesinden geliyor. Unutacak mısınız gücünüzü, unutacak mısınız, kurtuluşu, kuruluşu, yokluklardan kurulmuş o genç temiz cumhuriyeti. Yenilecek misiniz değerlerinizi içerden de, dışardan da kemirenlere. Hayır vazgeçmek yok, yenilmek yasak. Ben de sizler gibi inançları için postunu ortaya koyanlardanım. Kaldı ki, bunu yapabilecek yeteneğimiz var. Tek eksiğimiz umut bugünlerde galiba.... Umuda, küçük yüzdelik zaferlerle övünmek yerine, gerçekten değiştirme gücüne ihtiyacımız var. Düzen muhalefeti yerine cesarete ve harekete... Çünkü hayalleri gerçek yapan şey cesarettir ve hareket etmeyenler zincirlerini fark edemezlermiş ya. Onlar ne demek istediğimi anlarlar. İşte

o yüzden onları geceyi yırtarak gelen o isyankar umuda çağırıyorum.

Direnme Hakkı

"Eski çağlardan günümüze, baskıya karşı direnme hakkı, kişi hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasına yönelik iktidar yetkilerinin kötüye kullanımına karşı bir hak olarak tanımlanabilir. Aktif ve pasif nitelikte olabilir.

Ülkemizde yargının kendisine fren olduğuna inanan siyasal iradenin, Anayasa Mahkemesi'nin ve HSYK'nın yapısını dizayn ettikten sonra, süratle uygulamaya koyduğu yargıyı ele geçirme projesinin son halkası niteliğindeki Yargıtay ve Danıştay yasalarında değişiklik öngören yasa tasarısının görüşmeleri sırasında, yargı üzerinden demokrasiye kalkışmaya karşı topluma uyarıda bulunan ana muhalefet partisi milletvekillerinin yayınladığı bildiride değinilen ve bu nedenle gündeme gelen "Baskıya Karşı Direnme Hakkı"nın bugün bir siyasi polemik malzemesi haline getirilerek hafifletilmeye çalışıldığı, bu kavramın, sanki bir korsanlık ya da barbarlıkmış gibi, mahkum edilmeye, içinin boşaltılmaya, hafifletilmeye çalışıldığı gözlenmektedir.

Oysa baskıya karşı direnme gerçek bir haktır, meşrudur, evrensel hukukun içindedir ve onun parçasıdır. Bu yönüyle de doğaldır ki, evrensel hukuku temel aldığı söylenen Anayasa'nın dolaylı da olsa dayanaklarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle de,

anayasal zemine dahil olduğu değerlendirilebilir. Başka bir deyişle, bu hakkın bir cuntanın eseri olan 1982 Anayasası'nda açıkça yer almaması, olmadığı anlamına gelmez. Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi'nin 8.12.1988 tarih, E.1988 (SPK), K 1988/1 sayılı kararında da bu hakka özel olarak değinilmiş, "... direnme hakkı, tarihsel süreç içerisinde, İngiltere'de Büyük Özgürlük Fermanı (Magna Carta Libertatum, 1215) madde 61, Haklar Dilekçesi (Petition of Rights, 1628), Habeas-Corpus ACT (1679), Haklar Bildirgesi (Bill of Rights, 1689) gibi anayasal belgelerde; Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Virginia Haklar Bildirgesi (1776) madde 3; Fransa'da 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nde (baskıya karşı direnme, mad. 2) değişik ifadelerle; Federal Alman Anayasası'nın 20. maddesinde ise kimi koşullarla yer almıştır. Böylece 'direnme hakkının' Anayasa hukukuna yabancı olmayan bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Kaldı ki, davalı partinin programında 'direnme hakkı'ndan söz edilmesi bireysel özgürlükle ilgilidir. Bu hak, bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamasının yolu biçiminde yorumlanarak parti kapatılamaz" ifadesi kullanılmıştır.

Direnme hakkı, var olduğu gibi, kadim de bir haktır. Hıristiyan doktrini, Ortaçağ siyasal düşünürleri ve ilk reformcular "devlete itaat et ama etik dışı davranışlarına itaat etme" görüşündedirler. Direnme hakkının erken ipuçlarına İlkçağda Çin, Yunan, Roma, Hint kaynaklarında rastlanmaktadır ve en önemli izlekleri belki Spartaküs'ten ve belki de, Konfüçyus'un, "doğruluktan ayrılan ve bu yoldaki hatalarını düzeltmemekte ısrar eden yöneticilerin itaatsizliğe katlanmak zorunda kalacağına ve baskı yapanların bir kaplan-

dan daha dehşet verici olduğuna" ilişkin özlü sözlerinden başlayarak şöyle sıralanabilir:

1789 devriminin ürünü 1791 Fransız Anayasası'nda "Zulme karşı direnmek insan haklarının bir neticesidir." "Yönetim, halkın haklarını zedelerse, ulusun veya onun her parçasının direnmesi, en kutsal hak ve en kaçınılmaz görevidir." denilmektedir. 1946 ve 1958 Fransız Anayasaları da bu hakka gönderme yapmaktadır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi önsözünde "İnsanın zorbalık ve baskıya karşı son çare olarak ayaklanmaya (başkaldırmaya) zorunlu kalmaması için insan haklarının bir hukuk rejimi ile korunmasının esaslı bir zorunluluk olduğu uluslararası alanda ilan ve kabul edilmiştir." denilmektedir.

Ülkemizdeki postmodern sıkıyönetim uygulamalarından şaşkınlık duymaya yeni yeni başlayan ve idrak noktasına geldiği yolunda, aslında samimiyeti kuşkulu sesler çıkartan ABD'nin 1776 tarihli Bağımsızlık Bildirgesi "Yönetimler, insanlar tarafından kendilerine ait hakların sağlanması için kurulmuşlardır; meşruiyetleri yönetilenlerin onay vermelerinden doğmaktadır. Bir yönetim şekli bu amacın gerçekleşmesine engel olur veya amacı tahrip edici bir noktaya getirirse halk onu değiştirmek, devirmek ve kendisine güvenlik ve mutluluk sağlamaya en elverişli ilkelere dayandırmak ve örgütlenmek yoluyla yeni bir yönetim oluşturmak hakkına sahiptir" der. 1784'de kaleme alınan New Hampshire Haklar Bildirgesi ise şunu vurgular: "Keyfi güç ve baskıya karşı teslimiyet ilkesi mantıksız ve köleliğe yaraşan nitelikte olup, insanlı-

ğın iyiliği ve mutluluğuna zarar vericidir."

1808 tarihli Sened-i İttifak'da da direnme hakkından bahsedilmektedir. 1961 Anayasası'nın başlangıç bölümünde "Anayasa ve hukuk dışı tutum ve davranışlarıyla meşruluğunu kaybetmiş bir iktidara karşı direnme hakkını kullanarak 27 Mayıs 1960 devrimini yapan Türk milleti" denilmekle bu hakka vurgu yapılmış, darbenin hukuka aykırı eylemleri ile meşruiyetini yitirmiş bir iktidara karşı yapıldığı ve "direnme hakkının" kullanıldığı belirtilmiştir.

Alman Anayasası'nın 20. maddesinin 4. fıkrasında, "Tüm Almanların, başka bir çare kalmadığı takdirde, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya kalkışan kişilere karşı direnme hakkı mevcuttur..." sözü geçer. Dolayısıyla evrensel bir kavram olan baskıya karşı direnme hakkı bir pozitif hukuk düzenlemesi olarak da hukuksal metinlerde yerini almıştır.

Hukuka ve uygulamalara kaynaklık eden kuramsal alanda ise daha da ötesi sözkonusudur. John Locke 1600'lerde direnme veya devrim hakkını, insanların doğuştan kazandığı -aynen yaşama, özgürlük veya yerleşme hakkı gibi- doğal bir hak olarak tanımlamaktadır. Locke'un Two Treatises of Government kitabı 1680'lerde İngilizler Stuart krallarının artan tiranlığı karşısında rahatsızlık duydukları sıralarda yazılmıştır. Ona göre, insanlar, çıkarlarını korumaktan uzaklaşmış/tiran bir yönetimi alaşağı etmek konusunda doğal hukuk kuramı çerçevesinde hak sahibidir. Haksızlık ile cinayet aynı şeydir. Suç, ister işleyenin başında bir taç olsun, ister elinde bıçak, yine suçtur. Önümüze ne biçimde sunulduğunun bir önemi yok-

tur. Kişi evine giren hırsıza ya da katile direnmek hakkına sahipse, kendilerine şiddet kullanan politik yırtıcılardan kurtulmak, adil olmayan yöneticileri devirmek hakkına da sahiptir. Zira "Kaçacak yöntemleri yoksa, insanlar hiçbir zaman tirandan kendilerini tam olarak koruyamazlar, ta ki etkisizce egemenliği altına girene kadar."

Dahası bazı otoriteler direnmeyi sadece bir hak değil, bir ödev olarak da görmektedir. Amerikan Özgürlük Bildirgesi despotizm altında istismar edilen halkın hükumeti devirme gerekliliğini hem hak hem ödev olarak tanımlar. Aynı önerme Martin Luther King tarafından da kabul edilmektedir. Çünkü, ayaklanma hakkı düzenin işleyişini bozarken, ayaklanma ödevi bozuk düzeni kırmayı mümkün kılar.

Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve önderi Mustafa Kemal, Türk gençliğine hitabında, bu hakka işaret etmiş, gerektiğinde direnerek cumhuriyeti, demokrasiyi koruma konusunda gençliği görevlendirmiştir.

Direnme hakkı ile kardeş olan "sivil itaatsizlik" fikrinin babası Henry David Thoreau, aynı isimli 1849 tarihli makalesinde "Hükumet makinesi sizi adaletsizliğin bir aracı olmaya zorluyorsa, o yasayı çiğneyin." der. "Sizden zulme alet olmanız isteniyorsa karşı koyun, hiç değilse makineyi zorlayacak bir "karşı sürtünme" olmaya çalışın" onun ana söylemidir. Zira, adil olmayan uygulamaları değiştirmek için olağan yollar ya yoktur ya da vakit alır. Kaldı ki, yasalara ve yönetime saygı duyulması isteniyorsa, yasaların ve yönetimin saygı duyulacak şekilde yapılması, yani

saygın olması da gerekmektedir. Ona göre, asıl problem sivil itaatsizlikte değil, sivil itaattedir; vicdanını, yönetenlerin otoritesine teslim edenler çok tehlikelidir. Unutulmamalıdır ki, "körü körüne" teslimiyetçilerin olduğu yerde "derebeyleri" türer...

Thoreau'ya göre ise, azınlık çoğunluğa uyduğu sürece güçten yoksundur, ancak tüm ağırlığıyla direndiğinde karşı konulmazdır. Gandhi, Thoreau'nun bu teorisini 1906'da Güney Amerika'da Hintlilere ikametgâh kaydı taşıma zorunluluğu getirilmesine karşı ateşlediği protestolar ile uygulamaya geçirmiştir. Yıllara yayılan bir dizi protestonun başlangıcı olan Johannesburg Kraliyet Tiyatrosu'ndaki toplantıda bir Hintli'nin söylediği gibi, "Böylesi aşağılayıcı bir uygulama karşısında asla korkuyla boyun eğmediler." Kartlarını yaktılar, işbirliği yapmayı reddettiler, hapse atıldılar. Direnişin 8. yılında ise bu insanlık dışı yasaları alaşağı etmeyi başardılar.

Martin Luther King, sivil haklar mücadelesinde şöyle der: "Hitler'in Almanya'da yaptıklarının yasal, Macar devrimcilerinin Macaristan'da yaptıklarının ise yasal olmadığını asla unutmamalıyız. Yaşamımız, önem vermemiz gereken olaylara karşı sessiz kaldığımız gün son bulur."

Clarence Durrow: "Dünya durdukça yanlışlar olacaktır, ancak hiç kimse itiraz etmez, hiç kimse ayaklanmazsa bu yanlışlar sonsuza dek sürecektir."

Bernard Shaw: "Erdemlerin en az rastlanılanı ve en cesuru itaatsizlik, nadiren kötülüklerin en tembeli ve en sık rastlanılanı olan kayıtsızlıktan ayrılabilir."

Kuramcıların etkileyici tanımlamalarından sonra, bu hakkın ne zaman kullanılabileceği sorusu gündeme gelebilir. Direnme hakkının kullanılabilmesinde mutlak bir kriter bulunmamakla birlikte, bir iktidarın "meşruiyetini" yitirmesi hali önemli bir nirengi noktası kabul edilebilir. Bu, genellikle, seçimle gelmekle birlikte gitmeye hiç mi hiç niyeti olmayan iktidarlar için sözkonusudur. Demokrasiyi salt çoğunluk iktidarı olarak algılayan, devleti, anayasal kurumları, kolluk güçlerini, bilim kurumlarını, üniversiteleri, yargıyı hiç gitmeyecekmiş, sadece kendi iktidarına hizmet edecekmiş gibi dizayn etme girişimindeki iktidarlar bu değerlendirmeye dahildir. Bir başka anlatımla, bir iktidar eğer geldiği gibi, demokratik yol ve yöntemlerle iktidarı bırakmaktan kaçınıyorsa, buna ilişkin kanıtlar varsa, meşruiyet çizgisinden sapmış olduğu değerlendirilebilir. Ancak burada özel önemi olan bir nokta, iktidarın meşruiyet çizgisinden saptığı konusunda küçük bir azınlığın görüş birliğine varmasının yeterli olmadığı konusudur. Yani bu konuda bir mutabakatın sağlanması ve ayrıca da eylemin bu direnişin etik açıdan değerini gölgelememe gerekliliği vardır.

Peki, aslında, çoğu politik ve akademik kurumun pekala da pek çok tartışmaya, bilimsel toplantıya konu olabilecek direnme hakkını bırakınız tartışmak, düşünmekten bile korktuğu, sıradan insanların, en basit konuları bile telefonda konuşmaktan imtina ettiği, muhalif kimliği ile tanınan her gruptan yurttaşın susturulmaya çalışıldığı bugünlerde bunları neden yazıp tartışıyoruz? Çünkü aslında tartışmanın tam da zamanıdır. İktidarı, muhalefeti, demokratik kitle örgütleri, bilim yuvası üniversiteleri, ifade özgürlüğü

ile bunların tam merkezinde yer alan bağımsız yargısı ile bir bütün olan demokrasiyi; salt seçimlerde çoğunluğu sağlayan partinin ülkeyi yönetmesinden ibaret ve sadece partisine oy verenlere karşı sorumluluk olarak tanımlayan, "Demokrasi bizim için araçtır, amaca ulaşınca demokrasi treninden ineriz" diyerek demokrasiyi, demokrasiden uzaklaşmada bir maşa gibi kullanmak isteyenlere demokratik yoldan ve hukukla direnmenin antidemokratik olduğunu kimse bize anlatmaya kalkışmamalıdır. Kimse bizi hukuk ezberimizle doğru bildiğimizi okumaktan alıkoymaya yeltenmemelidir. Özellikle biz yargıçlar, bütün bunları tartışmayıp, "Haksızlık, adaletsizlik, cinayetten farklı değildir" diyen Locke'a mı şikayet etmeliyiz olanları. Ülkemizde bir parti yargısı oluşturulmaya çalışıldığını, bir gün ancak ve sadece bir partiye yandaş olanların adalete erişebileceğini, şalvar giydirilen Adalet Tanrıçası Themis'e bir adım sonra başka şeyler de giydirileceğini kime anlatmalıyız?

Hukuk devletini, polis rozetini de takıp, boğucu bir polis devletine; demokrasiyi, üniversiteleri yasadışı bir örgüt karargâhıymış gibi 1 yıllık arama kararları ile kuşatarak post modern sıkıyönetim alanına dönüştürmeye çalışanlara karşı, baskıya ve zulme karşı direnme hakkını bugünlerde konuşmanın tam da zamanıdır. Bunları konuşmamızı, tartışmamızı bize evrensel hukuk belgeleri söylüyor, ifade özgürlüğü söylüyor: "Eğer yönetim bir zalimin elinde ise halkın direnme hakkı vardır" diyor.

Örnekleri çok yakın tarihlerde, yakın coğrafyalarda görüldüğü ve düşünürün dediği gibi "Eğer itilmezse hiçbir diktatör düşmez. Yardım edebiliriz, olanları

duyurarak, olmuşları yeniden ortaya çıkartarak ve bu kötü rüzgarlar değiştiğinde olabileceklerden umut duyarak..."

26.2.2011

Kadınlar hakkında da birkaç söz söylemeliyim muhakkak.

Toplumun vicdana ihtiyacı var. Onun için kadınlar daha cesur olun, sadece kendinize ve bilginize güvenin diyorum gittiğim her yerde. Bu ülkeye yapabileceğimiz en büyük iyilik sanırım kendimiz olmak, sahici olmak, bazen öfkemizi şefkatle sarıp sarmalayıp üretmek galiba. Bazen hayat çok zor biliyorum, hem güzel yemek yapmamız isteniyor hem de güzel olmamız. Çok yoruluyoruz biliyorum ama artık yönetmeye, bu ülkeye çeki düzen vermeye de enerji harcamalıyız bence. Siyasette kadına sadece seçebilirsin, seçilemezsin, broşür dağıtabilirsin, akıl dağıtamazsın, sen eksik eteksin, yönetici olamazsın dediler. Sadece zengin ve aileden gücü olan kadınların bir yere gelmesine izin verdiler. Meclis her kesimin temsil edildiği bir yer değil mi? Hani emekçi, hani eğitimli, zeki, civa gibi üretken, tırnaklarıyla kazıyarak bir yere gelmiş kadınlar? Emeği ile hayatta bir yer edinmeye çalışan ve sürekli horlanan kadınlar kaç kere zencidir söyler misiniz? Ben sayamadım. Bizi yok sayan, sadece yardımcı oyuncu ödülüne layık görenlere sorulacak sorularımız var mı yok mu? Erkence evlenip evinde oturup, sadece kocasına hizmet etmek üzere dünyaya gelmiş ama rolünü ezberlemeyi

reddetmiş olan, daha fazlası olmak isteyen bizler, sizler bunların hesabını sormanın zamanı gelmedi mi dersiniz? Bizi kadın olduğumuz için hizaya çekmelerine, dirsek atmalarına karşı çıkmalıyız. Birileri hep talan etmiş bu toprakları, onların kuruttuğu bu toprakları kim sulayacak söyler misiniz? Tabii ki biz...

"... bize ikiyüzlü bir ahlak anlayışı dayatılıyor. Bize ve çocuklarımıza suçu bir kahramanlık, bencilliği doğallık olarak yücelten bir yaşam modeli öneriyorlar. Dayanışma değil, kibirli, gürültücü bir hayırseverliği dayatıyorlar, hani Somali'ye giderler üzerlerinde steril plastik poşetlerle özel jetlerine binip, aç çocuklara biraz mikrop kopmaktan sakınarak dokunur, sefalet turizmi yapar, iki dokunaklı fotoğraftan sonra döner, olanları unuturlar. Bu ne sevgi ah...

Paylaşmak değil, çocuklarımıza yarışmak öğretiliyor. Bu yılın makyaj modası ile uğraşırken, ayakkabı boyacılarının, simitçilerin, tarım işçilerinin kederini görmezden gelir bu anlayış. Gazetecilerin cezaevine atılması, kitapların yakılması bu tuzu kuru, karnı tok, sırtı pekler için önemsizdir. Yoksul olduğu için, kadın olduğu ve haddini bilmediği için, dayak yiyen, öldürülen, sakat kalanlar da aslında önemsizdir. Farkında mısınız, bize ve çocuklarımıza başkalarından neftet etmemiz kodlanıyor? Oysa bizim üretebileceğimiz en güçlü duygu sevgi. Bakın ben ikinci çocuğuma hamileyken biraz korkuyordum. Kızıma bir kardeş geliyor acaba ona olan sevgimi paylaşmak zorunda kalırsam onu incitir miyim diye? Annem bana ne dedi biliyor musunuz, yeni gelen, sevgisini de getirecek demişti. Ve inanın böyle oluyor. Kaç çocuğunuz varsa çocuk sevginiz o kadar çoğalıyor. Ben bu

salondan çıktıktan sonra, hangi sözlerin akılda kalmasını istiyorum biliyor musunuz? Sevgi üretilebilen, çoğalabilen bir güçtür ve bütün farklılıkların üstünü örter.

Bir de, tek çözümmüş gibi, bize Parlamento'daki kadın vekil sayısını artırmamız gerektiğini söyleyip duruyorlar. Ee sonra, kampanyalar yürütecek meclise daha fazla kadın sokabilmek için. Aile bakanı, kadın bakanı, beş yıldızlı otellerde pahalı kahvaltılar vererek kadın cinayetlerinin nasıl önleneceğini araştırmaya devam edecek, ama eylem yapan kadınlar bakanlık binasında dahi dövülecek. Demek ki bu zihniyet her eve düğmeler, butonlar da koysa, herbirimizin başına bir polis jandarma da dikse bu sorunu çözemez. Çünkü kadını bir eşya gibi gören zihniyet bunu çözemez. Kamu görevlileri, koruması gereken kadına, "En fazla ölürsün, ölüm de bir hak" dediğinde hakettiği cezayı almazsa bu sorun çözülmez. Bu bir... Kadın erkek gibi olduğunda değerli olur fikri onu geliştirmez sadece erkekleştirir, bu da iki. Angela Merkel şu an büyük ihtimalle dünyanın en güçlü kadını. Çiller çok güçlü bir kadındı. Ne yapmışlar kadın konusunda söyleyin. Ne zaman, nerede başarılı bir kadın görsek ona "erkek gibi" diyoruz. Kadının yalnızca kadın olarak başarılı olması nedir bilmiyoruz. Kadın vekil oranı %4'ten %14'e yükseldi de ne oldu? Kadın cinayetleri azaldı mı, daha da arttı. İyi tamam, artıralım kadın vekil sayımızı. Yüzde 50-50 olsa ne olur? Doğrusu elbet bu tabii ki, ama bir şey değişti mi? Hayır, çünkü zihniyet değişmedi. Vekil sayısı arttı ama kadın istihdamı, yüksek yargıda kadın temsili yerle bir oldu, %36 dan %3 e düştü. Ve asıl gerçek de buydu. Neden mi? Çünkü hep deniliyordu belki ama, son 10 yıldır

kadınlara daha çok hep "sus" denildi, "otur" denildi, "çalışma" denildi, Meclis'te de şu oyu ver bu oyu ver denildi. Küçük kızları çocuk gelin ve yoksul oğlanları köle yapacak sisteme AKP'nin kadınları gözü kapalı oy verdiler mi, vermediler mi?"

8 mart 2013, İzmir

www.webcanavari.net / Orppersephone

